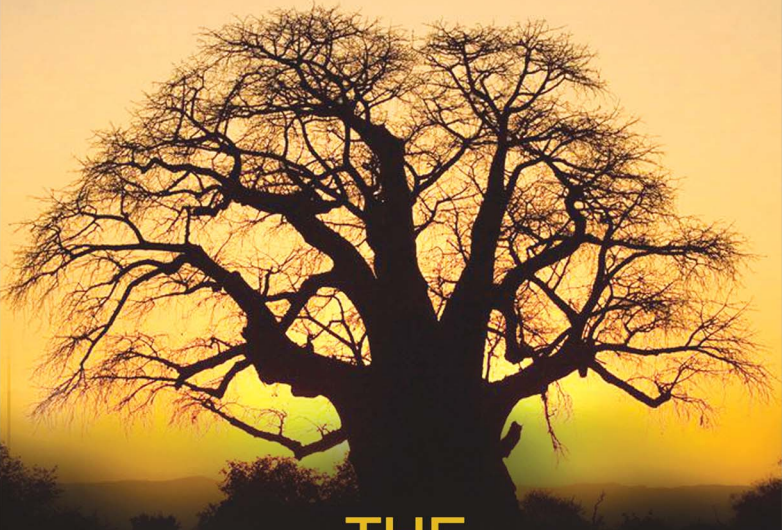

RASHID PELPUO

THE TRUE MEANING OF LIFE

A Collection of Poems

జీవితానికి
అసలైన అర్థం

Dr. Lanka Siva Rama Prasad

డాక్టర్ లంకా శివరామప్రసాద్

ద్విభాషా కవిత్వం
Bilingual Poetry

మన అంతరాత్మ, మన ఆచారాలు,
మన రాజకీయాలు, మన ఉద్వేగాలు

జీవితానికి
అసలైన అర్థం

రషీద్ పెల్పువా
Rashid Pelpuo (Ph.D.)

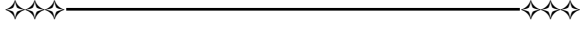
Our Conscience, Our Tradition,
Our Politics and our Emotions

THE TRUE MEANING OF LIFE

స్వేచ్ఛానువాదం
డాక్టర్ లంకా శివరామప్రసాద్
Dr. Lanka Siva Rama Prasad

Rashid Pelpuo
The True Meaning of Life
జీవితానికి అసలైన అర్థం

Translated by
Dr. Lanka Siva Rama Prasad

September 2018

All rights reserved

Copyright @ 2018
by **Rashid Pelpuo**

For Copies:

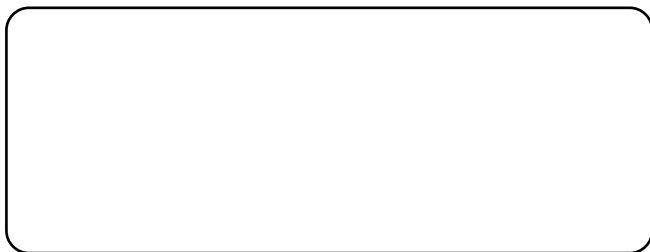
Dr. Lanka Siva Rama Prasad
Srijana Lokam / Writer's Corner
Prasanthi Hospital
Sivanagar, WARANGAL-506 002,
Telangana, INDIA
Mobile : 8897849442
Email: lankasrprasad@gmail.com
www.anuvaadham.com

Price : ₹ 200 \$ 4

Cover Design & Post Script :
Prakash Pula

Printed at :
Vasavi Printers
J.P.N. Road, Warangal. Ph : 0870-2426364

This book is presented to...

ABOUT THE AUTHOR

Rashid Pelpuo

Rashid Pelpuo hails from Wa in the Upper West Region of Ghana. He started his education in Wa Experimental Primary School and proceeded to Wa Secondary School in 1978. He developed his sense of poetry during his secondary education while studying English Literature. He was a leading contributor in poetry for his school Magazine, the Phoebus, and has since kept faith in communicating his thoughts through his poems. He has a Bachelor of Education (Psychology) from the University of Cape Coast and a Masters and PhD from the University of Ghana.

He is presently the Member of Parliament for the Wa Central constituency and a former Minister of State in Ghana. He worked for several years in the Public Service before becoming a private development consultant. If there are any two things he has unsatisfying curiosity about, they are politics and the academia. Politics because it is about people and their never satisfying needs and the academia because it is about the endless search for knowledge about life.

The thematic areas in this compilation include hope, despair and love. His political theme depicts his worry about Africa's underdevelopment, his desire for freedom for all and his determination to see a new and better political governance in his country Ghana.

He is a recipient of *Penfas; B Life Achievement Award in Poetry, 2017 and a Gold Medal (or Culture Award from the World Union of Poets 2017, Italy). Golden Pen-2018, Writers Corner International, India.*

ప్రస్తావన

2017 అక్టోబరు నెలలో రామోజీ ఫిల్మ్‌సిటీలో నేను నిర్వహించిన ప్రపంచ కవుల సమావేశం - Pentasi-B India Poetry Festival లో నాకు ఘనా పార్లమెంటు సభ్యుడు, మాజీమంత్రి, కవి, దార్శనికుడు అయిన 'రషీద్ పెల్లువోతో' పరిచయం ఏర్పడి స్నేహంగా మారింది. ఈ పుస్తకంలోని కవితలు రషీద్‌లోని దేశభక్తి, మానవత్వం, ప్రేమలను అద్భుతంగా ప్రకటించి చదువరులను ముగ్ధులను చేస్తాయి.

భారతదేశపు పరిస్థితులను దాదాపుగా ప్రతిబింబించే ఆఫ్రికా దేశాల ఆర్థిక, సామాజిక, రాజకీయాలు, ప్రజా సమస్యలు, మనోభావాలు ఈ కవితలలో ఎంతో హృద్యంగా కానవస్తాయి. ఒక్క కులవ్యవస్థ మినహా మిగతావన్నీ ఒకే మూసలో పోసినట్లు ఉండడం మనల్ని ఆశ్చర్యచకితులను చేస్తుంది.

ఒక కవి, యోధుడు రాజకీయ నాయకుడైతే అతడి వ్యక్తిత్వం ఎలా ఉంటుందో, రాజకీయాల విషయాలు అతడి అంతరాత్మపై ఎలాంటి అలజడిని రేపుతాయో మనం ఈ కవితలలో చక్కగా గమనించవచ్చు.

'ఘనా'లో 2018 సెప్టెంబరు 28వ తేదీన విడుదల కానున్న ఈ ద్వీభాషా కవిత్వం అందరి మన్ననలను పొందుతుందని ఆశిస్తూ...

- డాక్టర్ లంకా శివరామప్రసాద్

TABLE OF CONTENTS

FOREWORD	10
ACKNOWLEDGEMENT	14
DEDICATION	14
REFLECTIVE QUOTES	
1.0 FREEDOM, LIBERATION AND PROTEST	18
WHAT PETROS KUTAA TOLD ME	26
FIGHT FOR FREEDOM	30
WE HAVE COME THIS FAR	38
LAMENTS OF A PATRIOT	42
BAD FAITH	46
TORN FREEDOM	48
2.0 POLITICS	50
THE FOURTH REPUBLIC POLITICS	64
THE WITCHES OF AGANOM	70
“NKRUMAHIST” LAMENT	74
LETTERS FROM OVERSEAS	78
LETTERS FROM OVERSEAS II	86
LETTERS FROM OVERSEAS III	94
THE PURSUIT	102
HENCH MAN	104
3.0 AFRICA	108
HOW TO BE AN AFRICAN	112
DREAMS OF AN AFRICAN CHILD	116
AFRICA UNDER THUMBS	120
NJINGUM OF AFRICA	122
NMA LOGUMA OF AFRICA	126
BEYOND THE HORIZON	130
4.0 TRADITION	134
AT THE JENJENG POND	136
ANCESTRAL PRAYER	144
ANTUANGAA	150

విషయ సూచిక

ముందుమాట	11
కృతజ్ఞతలు	15
అంకితం	15
1.0 స్వేచ్ఛ, విముక్తి, ప్రతిఘటన	19
1. పెట్రాస్ కుటా నాతో చెప్పిన విషయం...	27
2. స్వేచ్ఛకై పోరాటం	31
3. మనం ఇంతదూరం వచ్చాం!	37
4. దేశభక్తుడి శోకగీతం	43
5. చెడు విశ్వాసం	47
6. ముక్కులైన స్వాతంత్ర్యం	49
2.0 రాజకీయాలు	51
7. నాలుగవ గణతంత్ర రాజకీయాలు	65
8. ఆగనమ్ మంత్రగత్తెలు	71
9. 'అంక్రమహిష్ట' విలాపం!	75
10. విదేశాల నుంచి ఉత్తరం-1	79
11. విదేశాల నుంచి ఉత్తరం-2	87
12. విదేశాల నుంచి ఉత్తరం-3	95
13. వెంటబడడం	103
14. అనుయాయుడు	105
3.0 ఆఫ్రికా	109
15. ఆఫ్రికన్ గా ఉండడమంటే...	113
16. ఆఫ్రికన్ పిల్లవాడి కలలు	117
17. అణగదొక్కుబడిన ఆఫ్రికా	121
18. ఆఫ్రికన్ అన్ జిన్ గమ్	123
19. NMA లొగుమా	127
20. క్షితిజరేఖకావల	131
4.0 ఆచారం	135
21. జెన్ జెంగ్ సరస్సు వద్ద	137
22. పూర్వీకుల ప్రార్థన	145
23. అంతువాంగా!	151

THE SUMMONS	160
TALES FROM MY PEOPLE	166
5.0 OUR CONSCIENCE, OUR HOPES, OUR DREAMS	172
THUS FAR SHALL I TRUST YOU	174
IN THE DEPTHS	176
FANTASY	178
BLISSFUL DREAMLAND	180
THE BIRTH OF A DAY	186
TRAVEL WITH HOPE	190
6.0 PHILOSOPHY AND LESSONS OF LIFE AND DEATH	192
THE WOODPECKER'S SERMON	196
THE MEMORY OF A DAD	200
THE TRUE MEANING OF LIFE	206
DISORDER IS ORDER	212
IN HONOUR OF JAPAN	214
MY SLEEP	216
PROBABLY	218
AN ESSAY ON HOW WE DIE	220
7.0 LOVE AND DESPAIR	224
NOT YET MARRIED	226
OUR UNION	234
MASSACRE OF LOVE	236
DIRGES OF SHAME	240
DAWN ARSENAL ATTACK	244
THE EARTH REBORN	248
MAYA ANGELOU	250
THE UNEARTHLY MEN	252
CLIMBING WITH TEARS AND HOPE	256
RESSURECTION	260
SONNET TO THE DEAD AND LIVING	262
PASSIONS ROCK ME	264
IGNORANCE THE BARRIER	266
SYMBOLS OF NATIONHOOD	

24. సమస్లు	161
25. ప్రజల గాథలు	167
5.0 మా అంతరాత్మ, ఆశలు, కలలు	173
26. అంతవరకు నిన్ను నేను నమ్ముతాను	175
27. లోతుల్లో	177
28. కల్పన	179
29. ఆనందపు స్వప్నలోకం	181
30. కొత్త రోజు జననం	187
31. ఆశతో ప్రయాణం	191
6.0 జనన మరణాలు - నేర్చుకున్న పాఠాలు	193
32. వడ్రంగి పట్ట ప్రవచనం	197
33. ఓ తండ్రి జ్ఞాపకం	201
34. జీవితానికి అసలైన అర్థం	207
35. క్రమ రాహిత్యమైన సక్రమపథం	213
36. జపాన్ కు గౌరవంగా-	215
37. నా నిద్ర	217
38. బహుశా-	219
39. ఎలా మరణిస్తామన్న విషయంపై వ్యాసం	221
7.0 ప్రేమ - నిరాశ	225
40. ఇంకా పెళ్లికాలేదు	227
41. మన కలయిక	235
42. ప్రేమ ఊచకోత	237
43. అవమానపు దుఃఖగీతాలు	241
44. సంధ్యాసమయపు దాడి	245
45. పునర్జన్మించిన భూమి	249
46. మాయా ఏంజిలూ	251
47. ఈ భూమికి సంబంధించిన వాళ్లు	253
48. ఆశలు, కన్నీళ్లతో అధిరోహణం	257
49. పునరుజ్జీవనం	261
50. జీవన్మృతులు	263
51. ఉద్యోగాలు ఉత్తేజపరుస్తాయి నన్ను	265
52. అడ్డుగోడను విస్మరించు!	267

Foreword

I have always believed that poetry is key to understanding the inner depths of a person and his or her society. I see it as a tool of communicating strong personal or collective views either through rhyme or free style. My poetry represents my thoughts and reflections about life and attempts to tell a story about society and the reality of our collective human experience. It partly answers the question which many have posed to me as to why I choose poetry as a vehicle of conveying my ideas. My poetry is informed by my belief that it is the best way to reach the inner person and bring a lifelong satisfaction to both the writer and the reader.

It is my opinion that the elegant construction of verse, if properly and patiently digested would deeply satisfy the reader and add to knowledge and understanding. In addition, I aim at leading readers into the greater knowledge about man and society. It is the reason the themes are wide apart with varied areas of interest.

Some important themes I dealt with in this work reflect our search for freedom and liberty, the philosophy behind some human actions and conduct, our politics as seen from the outside, our love and despair and our tradition. All of these influence our actions and set contours in our lives as they are key human interest areas that inescapably impact our day to day lives.

What makes these poems unique is the fact that they are as a result of real life experience. They are also fairly easy to read and comprehend. As I walk through the stages of growth and life transformative occurrences, I am influenced differently and the resultant existential impact is couched in poetry. In effect behind the apparent simple narrative, as some of the poems seem to be, is a discoverable self-introspective commentary about my social milieu. This is how I transcend the boundaries of my private

ముందుమాట

నేను గాఢంగా నమ్ముతాను కవిత్వం వ్యక్తి, అతడి సమాజపు లోలోతుల్ని దర్శించేందుకు ఉపయుక్తమవుతుందని; తన సహజమైన లయతో వైయక్తిక లేదా సామూహిక దృక్పథాలను అందించే సమాచార సాధనంగా కవిత్వాన్ని నేను భావిస్తాను. నా కవిత్వం వెల్లడి చేస్తుంది జీవితం గురించి నా ఆలోచనలను, ప్రతిస్పందనలను, సమాజం గురించి నా అభిప్రాయాల్ని, సామూహిక అనుభవాలను ఓ కథలా! ఇది కొంతవరకు చెప్పగలదు నేనెందుకు కవిత్వాన్ని ఓ సాధనంగా ఎన్నుకున్నానో! నా ఆలోచనలను విడమరచడానికి ఎదుటి వ్యక్తి అంతర్లోకానికి చేరడానికి కవిత్వం సరైన దారి -అని నేను విశ్వసిస్తాను. అది జీవితకాలం రచయితకు, పాఠకుడికి చక్కని సంతృప్తినిస్తుందనేది నా నమ్మకం.

చక్కని శిల్పంతో వ్రాయబడిన కవిత్వం, సరిగా అర్థం చేసుకోవడానికి దోహదపడగా పాఠకుడు సంతోషభరితుడవడమే కాక జ్ఞానాన్ని పొందుతాడు. నేను నా కవిత్వంలో మనిషి- సమాజం గురించి మరింత సమాచారాన్నివ్వడం వేపు నా దృష్టిని కేంద్రీకరించాను. అందుకే ఈ కవితలలో విభిన్నత వైవిధ్యమైన అంశాలున్నాయి.

స్వేచ్ఛ, స్వాతంత్ర్యాల కోసం మనశోధన, మానవ కార్యాల వెనక ఉండే వేదాంత భావన, బాహ్య ప్రపంచానికి మన రాజకీయాలు అర్థమయ్యే తీరు, మన ప్రేమ, నిరాశ, మన ఆచార వ్యవహారాలు ఈ కవిత్వ సంపుటిలో ప్రధాన అంశాలు. ఇవన్నీ మన నడవడిని, వ్యవహారశైలిని, పనుల్ని ప్రభావితం చేస్తూ మన దైనందిన జీవితంలో మనల్ని వెన్నంటి ఉంటాయి.

ఈ కవితలలోని ప్రత్యేకత ఇవి యదార్థ సంఘటనలనుంచి పుట్టినవి కావడం. సులభశైలి, గ్రాహ్యత వల్ల అందరికీ అర్థమవుతాయనేది నా భావన. నా జీవన పోరాటంలోని వివిధ దశలు, మార్పులు ఇవన్నీ ఈ కవితలలో పొందుపరచబడినాయి. సంక్లిష్టత లేకుండా అందరికీ అర్థమయ్యేలా వ్రాయడం

thoughts in the realm of the possible - to matters of our common human experience in our understanding of life and death. Being politically active myself, I try to capture aspects of our challenges in governance in the search for prosperity and satisfaction in life. Our politics is often perceived to be failing to adequately address the challenges of society and that it gives us a measure of uncertainty in how our national wealth can positively influence our development sustainably. This makes the political theme an inevitable part of this work.

The book is divided into thematic areas according to the subject each poem deals with and commentary on each theme. The commentary, unusual as they may be, will set the tone about the kind of poems the reader is likely to encounter. It helps to set the tone of the narrative that follows in verse. My understanding is that a poet and his or her writings will make much meaning if he unravels the broad dimensions of his or her thought.

The Poems date back to when I was a young boy in 1984 still in my formative years in secondary school, to my adult life when life becomes an open cinema to me. In all this, I have come to appreciate that the spirit that fires a younger person's imagination is the same that fires it in adult life. The quality of mettle the young person is made of is not different from that when she or he grows into adulthood. Knowing and adding to knowledge makes the difference. I hope the reader will appreciate the varied thought processes in this regard.

వలన నా సమాజపు వాతావరణాన్ని అంతర్ముఖుడనై దర్శించిన విషయాలను, దాని లోటుపాట్లను తెలియజేయడం ద్వారా పాఠకులకు మరింత దగ్గరవుతానని భావించి ఈ శైలిని అవలంబించాను. ఈ విధంగా నేను నా స్వంత ఆలోచనల సరిహద్దులు దాటి వాస్తవ జీవితంలోకి అడుగుపెట్టి జీవన్మరణాల గురించి మన వివేచనను విశదీకరించే ప్రయత్నం చేసాను.

సమాజపు ప్రగతికి చేయూత నివ్వడంలో మన రాజకీయ వ్యవస్థ విఫలమైందన్న భావన, దేశ సంపదను మన ప్రజల అభివృద్ధికి వినియోగించడంలో అలసత్వం, స్వార్థం లాంటి దుర్లక్షణాలు అడ్డుపడుతున్నాయన్న ఆలోచన ఈ కవితలలో ప్రస్ఫుటంగా కనిపిస్తాయి.

కవితలను వివిధ అంశాల నేపథ్యంలో వర్గీకరించి ఉపశీర్షికల ద్వారా వాటిని కూర్చినాను. కొంత వివరణను ఇవ్వడం వలన పాఠకునికి విలువైన సమాచారాన్ని అందించడం జరిగింది. ఈ పద్ధతిలో పాఠకుడికి కవితాపస్త్రపు గురించి చక్కని అవగాహన కలుగుతుందని నా నమ్మకం.

నేను మాధ్యమిక పాఠశాలలో (1984) చదువుతున్న కాలం నుంచి నేటి వరకు నాలో వచ్చిన మార్పులు, నాలో చేతనను రగిలించిన అగ్నిరూపాలు, ఇప్పటికీ, ఎప్పటికీ నాలో జ్వలిస్తూ నన్ను సరైన దిశలో నడుపుతున్నాయనేది నా విశ్వాసం. పాఠకుడు కూడా ఈ ఆలోచనల వైవిధ్యాన్ని, వాటి పరిమాణ క్రమాన్ని అర్థం చేసుకుని ఈ కవిత్యపు గాఢతను ఆస్వాదిస్తాడని నమ్ముతున్నాను.

Acknowledgement

My thanks goes to Mr. Abu Hassan Pelpuo, my wife Rahma Pelpuo and Diana Bamford Mcbagonluri who kept reading through my manuscripts, Dr. Kunwaabong Daannabang, Prof. Atukwai Okai, Mr. Jakalia Abdulai and Justine Bakuuro for their encouragement and to all people in my life who wish me well and whose object it is to live worthy lives and have a positive influence on society in any measure.

Dedication

I dedicate this work to my late father, Kpongu Naa Hassan Pelpuo and my mother, Sunkari Salamatu Pelpuo as well as my daughters: Maara, Hiara, Hina, Maale and Fathia and my son, Sung-Naa.

కృతజ్ఞతలు

అబుహాసన్ పెల్లువో
రహమా పెల్లువో
డయానా బామ్ఫోర్డ్ మాక్బాగన్ల్యురి
డాక్టర్ కున్వబాంగ్ దన్నాబాంగ్
ప్రాఫెసర్ అతుక్వాయి ఒకాయి
మిస్టర్ జకాలియా అబ్దులాయి
జస్టిన్ బకుయురొ

అంకితం

తల్లిదండ్రులు క్షంగు నా హాసన్ పెల్లువో,
సుంకరి సలామతు పెల్లువో

కుమార్తెలు: మారా, హియారా, హినా, మాలె, ఫతిమా;
కుమారుడు: సంగ్-నా లకు ప్రేమతో

Reflective Quotes

“The metaphysical dimension of intrinsic significance that we attribute to the glories and crimes of nations means nothing to the world. It has to do with our enslaved imagination; it has to do with our unequal awareness of the indivisible reality of all human experience.”

- *Stephen Vizinczey - 'Rules of Chaos'*

“Men must learn now with pity to dispense, for policy sits above conscience.”

- *William Shakespeare*

“If we wish to live up to our people's expectations, we must seek the response elsewhere.....comrades, we must turn over a new leaf, we must work out new concepts, and we must try to set afoot a new man”

- *Frantz Fanon - "Wretched of the Earth."*

“The smart professionals in piece
Sweating away their humanity in dribblets
And wiping blood from their brow
We have found a new land
This side of eternity
Where our blackness does not matter
And our songs are dying on our lips”

- *Kofi Awoonor - "We Have Found a New Land"*

కొన్ని సూక్ష్మలు

మన విజయాలకు, మన నేరాలకు మన వేదాంత ధోరణిలో ఆపాదించే అంతర్గత భావనలు ప్రపంచానికి అవసరంలేదు. అవి మన ఊహా నిర్మితాలు కనుక. అవి మానవ అనుభవపు విభజించలేని వాస్తవం గురించి ఉన్న విభిన్న అవగాహన, చేతన గురించి మాత్రమే ఆలోచింప జేస్తాయి.

- స్టిఫెన్ విజిన్జె - అస్తవ్యవస్థపు స్థితికి కారణాలు

మనుషులు నేర్చుకోవాలి ఇప్పుడు దయతో ఇవ్వడం, ఎందుకంటే అంతరాత్మకు ఎగువ కూర్చుని ఉంటుంది విధివిధానం.

- విలియం షేక్స్పియర్

ప్రజల అంచనాలకు సరితూగేలా మనం ఉండాలనుకుంటే వేరేచోటు, పద్ధతి వెదకాలి,... సహచరులారా, మనం కొత్త అధ్యాయాన్ని ప్రారంభించాలి, కొత్త ఆలోచనలు, ఒరవడులతో కొత్త మనిషిని తయారుచేయాలి.

- ఫ్రాంజ్ ఫానన్ - నేలపై నిర్భాగ్యులు.

తెలివిగల ఉద్యోగులు

మానవత్వపు స్వేదాన్ని బొట్లు బొట్లుగా విడుస్తున్నారు

తమ కనుబొమలపైన రక్తాన్ని తుడుస్తూ-

మనం కనుగొన్నాం కొత్త దేశాన్ని

శాశ్వతత్వపు ఈ వేపును

ఇక్కడ మన నలుపు గురించి పట్టింపు లేదు

మన పాటలు మన పెదాలపైన మరణిస్తున్నాయి.

- కొఫి అవూనర్ - మనం కనుగొన్నాం కొత్తదేశాన్ని.

1.0 FREEDOM, LIBERATION AND PROTEST

These poems share a common theme of liberation and protest in Africa. The African liberation and freedom from colonialism came as a result of a collective struggle, a struggle defined by the desire of the people to own their destiny. It was a struggle to liberate the people from raw imposition of an external will, much to do with the politics and control of resources. Though independence is won, liberated people will have to master the art to perpetually guard against the emergence and institution of dictatorships.

Often than not, dictatorships happen in situations where leaders impose themselves, sometimes through sham legal processes, and prey upon the innocence of the people with impunity. These kinds of leaders come as saviours and messiahs and eventually turn bedbugs and insatiable vampires. It makes the fight for freedom an unending endeavour to keep alive a vigilant and an enlightened society that will ensure that the gains of freedom will not be lost to avarice as it requires extreme self-indulgence. So, protest about what we abhor as “unfreedoms” must be sustained and heightened, as much as possible, to secure a life of true freedom; free from want and from the poverty of ideas to build our nations.

In saying so, I do not mean that even those who intend well and come to power through due process with determination to champion the will of the people cannot fail in that enterprise. They may fail and may even become villains. For many, getting into power is only a step to entrench themselves. The welfare of the state no longer becomes the essence but how to hold on to power by all means. The often quoted old dictum from Lord Acton is in reference here: “power corrupts and absolute power tending to corrupt absolutely.”

1.0 స్వేచ్ఛ, విముక్తి, ప్రతిఘటన

ఈ విభాగంలోని కవితలన్నీ ఆఫ్రికన్ ప్రజల మనోభావాల్ని, స్వేచ్ఛ, విముక్తి సాధనకై వారి నిరసన, ప్రతిఘటనలు ప్రధానాంశంగా ఉంటాయి. సామ్రాజ్యవాదాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ ఒక సామూహిక పోరాటం, తమ భవితను తామే నిర్ణయించుకోవాలన్న కోరిక ద్వారా జనించి, పరపీడన రాజకీయాలు, వనరుల దోపిడీలను ప్రతిఘటిస్తూ విజయాన్ని సాధించిన విధానాన్ని స్వాతంత్ర్యం వచ్చినాక తమవాళ్లే నియంతలై తమని అణగదొక్కకుండా ఉండాల్సిన జాగరూకతలను ఈ కవితలు వివరిస్తాయి.

చాలాసార్లు నియంతలు తమని తాము ప్రజలపై మోసపూరితమైన పద్ధతుల ద్వారా నియమించుకుని వాటి న్యాయబద్ధమైన వ్యవస్థ ముసుగులపై పరిపాలన సాగిస్తూ ప్రజల్ని దోచుకుంటారు. పైకి ప్రవక్తల్లా, రక్షకుల్లా నటించే రక్తపిశాచులు వీళ్లు. వీళ్లని గమనించి ఎదుర్కోవడానికి నిరంతర జాగరూకత, అప్రమత్తత, పోరాటం అవసరం. సమాజాన్ని ఆ దిశలో మేల్కొల్పడం వల్ల స్వార్థపరుల చేతుల్లో ప్రజలు చిక్కి శత్రుమైపోవడాన్ని వారించవచ్చు. తద్వారా మనం పొందిన స్వాతంత్ర్య ఫలాలు అవినీతిపరులకు చిక్కడాన్ని ఆపవచ్చు. అప్పుడే మనకు నిజమైన స్వాతంత్ర్యసిద్ధి కలిగినట్లు మనం భావించాలి. స్వార్థ రహితమై, ఆదర్శవంతమైన ప్రజారాజ్యాన్ని మనం ఏర్పరచుకోవాలి. ఆ దిశలో మనం మన దేశాల్ని పునర్నిర్మించుకోవాలి.

ప్రజాసంక్షేమం కొరకు న్యాయబద్ధమైన పద్ధతులతో వచ్చినవారు ఆ లక్ష్యంలో ఓడిపోకూడదు. ఓడిపోతే వాళ్లు ప్రజలదృష్టిలో విలన్నుగా, దుర్మార్గులుగా మిగిలిపోతారు. అధికారంలోకి వచ్చేంతవరకు పారదర్శకంగా ఉండి, వెనువెంటనే పదవిని నిలుపుకోవడమే లక్ష్యంగా పనిచేసినపుడు - 'అధికారం మలినపరుస్తుంది. అవధులు లేని అధికారం సంపూర్ణంగా మలినపరుస్తుంది' -అన్న సూక్తి నిజమవుతుంది.

When Muamar Ghadafi of Lybia and Hosni Mubarak of Egypt gained political power they were hailed by their people as liberators just as the great Nkrumah was. But when that power became absolute in their hands they ran into trouble with the people. Instances exist where liberation fighters turned around to find that they did not fully achieve what they fought for. This tells a good story of our human existence. The one thing that we can be certain about in life is change, the recognition of which must guide our daily lives. When the colonialist refused to recognise the authenticity of change, the incendiaries of liberation wars were fiercer. Today, it is the same with African public opinion. When the dying and failed leaders insist on being autocrats and on usurping the will of the people, the anger of the people is stronger. The more they fail to see the exit doors, the graver the agitations for change. In this grim struggle, the leaders turn the spears of war on the people in a bid to fight their way into perpetual leadership.

President Kamusu Banda is a typical example of the generation of African leaders who cannot see any exit door of their stewardship even when they have to leave. After 33 years in power as leader of the British Protectorate Nyansaland and later Prime Minister and President of independent Malawi from 1961 to 1994 and at about 95 years old, President Banda was still contesting elections to remain president of his poverty stricken Malawi. This was despite the disapproval by many of his ill-fated regime, characterised by wide spread torture and murder of his own people by a military that was loyal to him.

In another breathe, Mobutu Sese Seko of the former Zaire, (now the Democratic Republic of Congo), after having already ruled for 32 years, (1965 - 1991), sought and fought to die in power. Surprisingly, he won. Mobutu's name from birth was Mabutu Joseph Dèsiré but later, and characteristic of his mode of dictatorship, adopted a difficult and long name, Mobutu Sese seko Kuku Ngbendu Wa Za Banga. He was a Colonel in the army, and

రిబియాను పాలించిన మువమార్ గడాఫి, ఈజిప్టును ఏలిన హోస్నీ ముబారక్ లు మహానేత అంక్రమాలానే ప్రజలచే కీర్తించబడినారు విముక్తిదారులుగా. అయితే అవధులు లేని అధికారం వారసుభవించగానే అదే ప్రజలు వారిని వ్యతిరేకించారు. పోరాటం చేసినవారు తమ ప్రయత్నాలు ఇలా వ్యర్థమవడానిని చూసి సహించలేరు. మనం కోరుకుంటాం, ఆహ్వానిస్తాం ‘మార్పు’ను. అది మన దైనందిన జీవితాల్ని ప్రభావితం చేస్తుంది. సామ్రాజ్య వాదులు మార్పును గుర్తించనప్పుడు విముక్తివాదులు తీవ్రంగా పోరు సలిపినారు. ఇప్పుడు తమ నాయకులు చచ్చేంతవరకు పదవిలో ఉండడానికి నియంతలుగా మారుతున్నప్పుడు మరల విముక్తివాదులు మరింత ఉగ్రంగా పోరుబాటలో నడుస్తున్నారు. నియంతలు తాము వెళ్లాల్సిన ద్వారం, సమయం గుర్తించలేకపోతే సమరం జటిలమవుతుంది. ఈ విముక్తి పోరాటంలో నియంతలు శాశ్వత అధికారం కోసం చేసే ప్రయత్నంలో ప్రజల హక్కుల్ని కాలరాసి వారిని హింసలపాలు జేస్తారు.

ఆఫ్రికన్ నాయకులలో ఒకరైన అధ్యక్షుడు ‘కముసు బందా’కు నిష్క్రమణ ద్వారం కనిపించలేదు. ముప్పై మూడేళ్లు బ్రిటిష్ ప్రొటెక్టరేట్ న్యాన్సలాండ్ కు, స్వతంత్ర మలావికి నాయకుడిగా, అధ్యక్షుడిగా (1961-1994) పరిపాలించినా అధికార దాహం చల్లారక తొంభై అయిదేళ్ల వయసులో కూడా ఎన్నికలలో పోటీ చేస్తున్నాడు, దరిద్ర భారంతో చిక్కి శల్యమైన మలావి దేశంలో, ప్రజల్ని హింసాయుత పద్ధతులలో క్రూరంగా అణచివేస్తూ.

ఇంకోపక్క వెనకటి జైర్ (Zaire) దేశం ఈనాటి ‘డెమోక్రటిక్ రిపబ్లిక్ ఆఫ్ కాంగో’లో మొబుటు సెసె సెకో ముప్పైరెండేళ్లు (1965-1997) పరిపాలించి మరణించేంతవరకు అధికారంలో ఉండేందుకు నిర్ణయించుకుని ఆశ్చర్యకరంగా, విజయం పొందాడు. అతడి జన్మనామం- మొబుటు జోసెఫ్ డిజైర్, దానిని దీర్ఘమైన- ‘మొబుటు సెసె సెకో కుకు అంగ్ బెండు వాజా బంగా’ గా మార్చుకున్నాడు. సైన్యంలో కల్నల్ గా పనిచేసి బెల్జియన్, అమెరికన్లచే

influenced by the Belgian and the Americans, committed one of the most despicable murders in African history by the inhumane treatment and subsequent murder of his former Prime Minister, Patrice Lumumba. He then imposed himself as leader and established a dictatorship for more than thirty years! After looting so much of his country's wealth he was unashamed to say on an American television station that he could pay off his country's multibillion dollar debt. At the height of Laurent Kabila's armed opposition against him, he went into exile, living in one of his buildings, ultra modern villa Del Mar at Cap Martin on the French Rivera. Many of his Zairean compatriots and Africans around the world could only fathom the amount of wealth from his poor fellow citizens that he looted and wasted.

These bizarre stories of extreme greed and leadership failures abound on the African soil where poverty and the raw abuse of human rights are profuse. Not even the widespread experience of the new wave of democratic dispensation spreading through Africa with the accompanying enlightenment of the 21st century can kill this foul spirit of leaders seeking to impose themselves on the people. In Contemporary Africa, President Robert Mugabe of Zimbabwe and former Presidents Abdoulaye Wade of Senegal are at the forefront of this unpalatable demonstration of corrupted leadership. At ninety or there about, both President Mugabe and President Wade went into a life struggle to remain in power. Wade failed to stampede his Senegalese folk into keeping him in office. In less than a decade, his neighbor, Yahaya Jameh of Gambia, sought to circumvent the electoral process to continue to be in power after a democratic electoral defeat. Mugabe was the lucky one. He succeeded in entrenching himself for five more years in power far beyond his ninetieth birthday. Thanks to the civil military intervention led by General Constantino which showed Mugabe the exit.

At least, the younger generation of leaders in Zimbabwe may now realise their dreams. My argument is not with the desire

ప్రభావితుడైనవాడు. ఆఫ్రికా చరిత్రలోనే అందరూ అసహ్యించుకునే విధంగా గత ప్రధానమంత్రి 'పాట్రీక్ లుముంబా'ను దారుణంగా హత్య జేయించినాడు. ఆ తరువాత తిరుగులేని నాయకుడిగా, అధ్యక్షుడిగా ముప్పై ఏళ్లకు పైగా నియంతగా పరిపాలన సాగించినాడు. ఎంత దేశాన్ని దోచినాడంటే నా దగ్గర ఉన్న ధనంతో దేశపు బిలియన్ల డాలర్ల అప్పు చిటికెలో తీర్చేస్తాను అని- అమెరికా టెలివిజన్లో చెప్పిన వాడు అతడు. 'లారెంట్ కబిలా' సాయుధ పోరాటం ఉచ్చస్థితిలో ఉన్నప్పుడు ఫ్రెంచ్ రివెరాలోని ఆత్మాధునిక భవనం- డెల్మార్ ఎట్ క్యాప్ మార్టిన్లో కొంతకాలం ప్రవాస జీవితం సుఖవంతంగా గడిపినాడు. జైరియన్ సహచరులకు, ఆఫ్రికన్ ప్రజలకు తెలుసు అతడు ఎంత ధనాన్ని దోచినాడో, విలాసాలకు వెచ్చించినాడో!

ఈ ఉదంతాలన్నీ నాయకుల దురాశను, నాయకత్వపు ఓటములను, ఆఫ్రికా ఖండంలోని దారిద్ర్యాన్ని, మానవ హక్కుల ఉల్లంఘనను తెలుపుతాయి. కొత్తగా ఆఫ్రికా అంతా విస్తరిస్తున్న ప్రజాస్వామ్య తరంగాల ఉదృతి ఈ అధికార ఉన్మాదాన్ని అణచివేస్తుందేమో. ఇరవై ఒకటవ శతాబ్దపు ఆఫ్రికాలో జింబాబ్వె అధ్యక్షుడు రాబర్ట్ ముగాబె, మాజీ అధ్యక్షులు అబ్దులాయె వాదె (సెనెగల్) వీళ్లు నాయకత్వపు ఉన్నత ధోరణుల ముందువరుసలో నిలబడినారు. వాదె తన ప్రయత్నంలో పరాజయం పొందినాడు. అతడి పొరుగువాడు యాహయా జమెహ్ (గాంబియా) ఎన్నికలలో ఓడినప్పుడు, ఎన్నికల వ్యవస్థనే మార్చి అధికారంలో నిలదొక్కుకోడానికి ప్రయత్నం చేసినాడు. ముగాబె ఒక్కడే అదృష్టవంతుడు. ఇంకో ఐదేళ్లు అధికారం దక్కింది అతడికి. చివరకు జనరల్ కాన్స్టాంటిన్ అతడికి చూపించాడు నిష్క్రమణ ద్వారం.

జింబాబ్వెలో నూతన నాయకులు, యువకులు వారి స్వప్నాలను సాక్షాత్కరించుకుంటున్నారు. ప్రజాస్వామిక, న్యాయ పద్ధతులతో అధికారాన్ని చేజిక్కించుకోవడం, పరిపాలించడం నాకు సమ్మతమే. కాని దుర్మార్గపు పద్ధతులతో పదవినంటి పెట్టుకోవడానికి చేసే ప్రయత్నాలను వ్యతిరేకిస్తాను నేను.

expressed by these leaders to seek power within the tenets of the law of the land and in accordance with democratic principles. It is with the obscenity and the absurdity of their insistence to cling on to power beyond their tenures and the nauseating display of machismo employed to bulldoze their way into power despite widespread objections by the people. Unfortunately, as they fight along, they have behind them their praise singers who spur them on to continue to perpetuate the same development failures and the unbounded abuse of power, rights and freedoms of their own kin and kindred. The failure of these tiresome regimes to bring about real development have had to be tolerated by their societies, making it a systemic canker.

It is for this reason that the fight for freedom in Africa is endless. As the struggle against the oppressor is noble, the poetry about liberation is a dimension of this great struggle. This is because the foundation of all liberation and freedom is the liberation of the mind from the imprisonment of the belief that we are incapable, and can only be saved by begging and being beggar nations. Part of my poetry pricks the conscience and challenges such illusions. Indeed, Africa deserves better and her liberation from colonial rule is not and was never an end in itself. The teaser of the much sought after freedom the depth some African countries sink after political independence. That makes it all the more interesting and worthwhile to fight for real freedom on the soils of Africa to counterpoise the misery and pain our people go through on daily basis.

వందిమాగధుల నిత్యస్తోత్రాలే బలంగా వాళ్లు అధికారం అందాక మరల నియంతల పద్ధతులనే ప్రజలపై వినియోగిస్తారు. ప్రజాసంక్షేమ దృష్టి దారిమళ్లి బంధుప్రీతి, స్వంత మనుషుల హక్కులు ప్రధానాంశాలై ప్రజాసంక్షేమం కుంటుపడ్తుంది.

ఈ కారణం వల్లనే ఆఫ్రికాలో ప్రజాపోరాటం అనంతంగా సాగేట్లున్నది. అణచివేతకు వ్యతిరేకంగా పోరు ఉన్నతమైనది, ఆ అంశం ప్రధాన సూత్రంగా వ్రాయబడిన కవిత్వం ఆ పోరాటంలో ఓ ముఖ్య భాగమవుతున్నది. స్వేచ్ఛ స్వాతంత్ర్యాలు కేవలం భౌతిక విముక్తి కాదు, మానసిక దాస్యం నుండి విముక్తి కావాలి. బిచ్చమెత్తుకునే దేశంగా మనుగడ సాగించరాదు. ఇటువంటి ఆలోచనలను, భ్రమలను నా కవిత్వం ఖండిస్తుంది. అంతరాత్మను మేల్కొల్పుతుంది. వలసవాదుల నుంచి విముక్తి మాత్రమే కాదు మనకు కావల్సింది; మనల్ని మనం పరిపాలించుకునేప్పుడు మనం అవలంబించాల్సిన విధి విధానాలలో సరైన మార్పు. లేకుంటే మనం మరింత అధ్వాన్న స్థితుల్లోకి కూరుకుపోతాం. దానికై పోరాటం అనివార్యమవుతుంది నిరంతరాయంగా!

WHAT PETROS KUTAA TOLD ME:

Where freedom matters,
Life matters
Petros Kutaa told me so
He said he saw the happy face of freedom
Spring from the ashes of despair   5
In those tumultuous moments
When the life of people
Gestated in the minds of others,
Where rebels shot and were shot
Where babies died in hasty retreat   10
Scared of a troubled world
Consumed in lethal childbirth

But in days flown by
Petros said
He saw a pillar of liberation   15
Tearing down the architecture
Of servitude
And lighting incendiaries
To touch the flames of freedom
To brighten the rest of Africa   20

Petros told me,
That at the demise of freedom
He and others had their minds
Locked in dungeons,
No voices of their own;   25
Mute souls,
Brute force regimes,
Wars waged by military juntas,
Sadistic idle civilian leaders,

1. పెట్రాస్ కుటా నాతో చెప్పిన విషయం...

ఎక్కడైతే స్వేచ్ఛ ముఖ్యమో
అక్కడ ప్రాణం కూడా ముఖ్యమే
అన్నాడు పెట్రాస్ కుటా' -నాతో.
'నేను చూసాను స్వేచ్ఛ యొక్క సంతోష వదనం'-
నిరాశా బూడిద నుంచి జనించి పైకెగసిన దానిని,
ఆ కల్లోలపు క్షణాల్లో
ప్రజల ప్రాణాలు
ఇతరుల మనసుల్లో మొలకెత్తినపుడు
తిరుగుబాటుదారుల కాల్పులు, ఎదురు కాల్పులు, మరణాలు
పలాయన ఉద్యతిలో పసిపాపల కనుమూతలు
కష్టాల్లో చిక్కుకున్న ప్రపంచాన్ని చూసి భయమేసి
ప్రాణాంతకపు శిశు జననంలోనే ఖననమై -

అయితే ఎగిరిపోతున్న దినాల్లో
పెట్రాస్ అన్నాడు
- 'నేను చూసాను విముక్తి స్తంభాన్ని
అది కూల్చివేసింది బానిస వృత్తి
భవన నిర్మాణాన్ని,
నిప్పు రవ్వల్ని వెలిగించి
స్వేచ్ఛాజ్వాలల్ని స్ఫర్శించి
ఆఫ్రికాకు వెలుగు నివ్వడానిని!' -

పెట్రాస్ అన్నాడు నాతో -
స్వేచ్ఛ మరణించినప్పుడు
తనకు, తన సహచరులకు అనిపించిందట
మనసు నేలమాళిగల కటిక చీకట్లో బందీ అయ్యిందని,

Kept alive by the labour of others,   30
Hiding state purse in bloated tummies
Hailed by demented rag-apparel souls

Petros said
It hurt so badly
That his willy refused to nod   35
To those pleasures it knew so well at dawn
As the forces of darkness knocked at doors
And took away a freedom fighter into the shadows

Petros said they won against
Wanton men who   40
Like devious hounds
Gunned their way to power
To scavenge liberation proceeds
Hunt down the diadem
In price offers for pittance,   45
Corrupt the regimes
Poured state wealth
In fathomless pits
And retrogress the people

What Petros Kutaa told me is true   50
He said in the happy years of freedom
Rose came back and he found greater pleasure
Knowing her in the dying embers of the inner fires
And the kids came chanting hymns of hope that
There would be a better world tomorrow.   55

11th May, 2011

స్వంత గొంతులు లేవు
 మూగవైన ఆత్మలు
 దుష్కర మూకల కర్కశ రాజ్యాలు
 ముష్కర సైనిక కూటముల మహాయుద్ధాలు
 ప్రజా నాయకుల శాడిస్టు వింత పోకడలు
 ఇతరుల శ్రమపై జీవించే పరాన్నజీవి మనస్తత్వాలు
 ఉబ్బిన కడుపుల్లో దాగిన ప్రజాధన సంపదలు
 వాళ్లను నిరంతరం కీర్తించే వందిమాగధ ప్రబుద్ధులు

పెట్రాస్ అన్నాడు నాతో-
 ఇది తీవ్రంగా బాధపెట్టుంది
 తిరస్కరించింది మనసు తలపంకించడానిని
 సాయంకాలపు ఆనందాలకు
 చీకటిశక్తులు తలుపు తడుతున్నప్పుడు
 స్వేచ్ఛకై పోరాడేవాడిని చీకటిలోకి గుంజుకుపోయినప్పుడు

పెట్రాస్ అన్నాడు నాతో-
 దురాశాపరులు పిచ్చికుక్కల్లా
 అధికారంలోకి వచ్చి అనుభవిస్తారు స్వాతంత్ర్య ఫలాన్ని
 కిరీటాన్ని చేజిక్కించుకుంటారు చిన్ని రొట్టెముక్కల్ని విసిరి
 పరిపాలనను మలినపరచి, ప్రజాసంపదను దోచి
 దాచుకుంటారు అడుగులేని గుంటల్లో, ప్రజల్ని నలిపేసి.

పెట్రాస్ నాతో చెప్పింది అక్షరాల నిజం
 అతడన్నాడు- స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన ఆనందపు రోజుల్లో
 గులాబి వచ్చింది, అంతర్గత జ్వాలల నిప్పుకణికల్లోంచి;
 పిల్లలు పాడినారు ఆశాగీతాలను
 రేపు మంచి ప్రపంచం రానున్నదని!

11 మే, 2011

FIGHT FOR FREEDOM

To Maara, my daughter

Maara by your gentle and kind disposition
You'll assume a great and an honourable position
You'd be a queen in your own right
You'll enjoy a future, brave and bright
You'll be exposed to gaping abuses 5
But keep the faith even in hurts and bruises

When you pour yourself into the world
Brave a conduct of life as you are called
Vent your hunger on the books of law
And be the door 10
Into the fountain of wisdom
Build a den for your freedom
And grow your seeds on the soils of peace
As you bask in our hard-won independence

Do not transgress another's vessel 15
But crush a vessel in any tussle
That seeks to torpedo your life-line duct
In your deserved free-conduct
In any struggle between right and wrong
Choose the right and be strong 20
The right does not rush to proclaim victory
But it's the ultimate sanctuary in manifest glory

Don't be cowed by any bullying men
Or by any nagging women
Oppose them by law and by your pen 25
Oppose them in clear day in the open
Oppose them if they were Amin or Ivan the terrible

2. స్వేచ్ఛకై పోరాటం

❖ ————— ❖
(నా కుమార్తె 'మారా'కు)

మారా, నీవు నీ కోమల, దయా మనస్తత్వంతో
పొందుతావు ఉన్నతమైన గౌరవప్రదమైన స్థానాన్ని.
నీ స్వయంశక్తితో రాణివవుతావు
సాహసవంతమై, కాంతివంతమైన భవిష్యత్తును ఆనందిస్తావు.
తిట్లా తిరస్కారాలనూ ఎదుర్కొని
గాయాల్లో, బాధల్లోనూ విశ్వాసాన్ని వీడవు.

నిన్ను నీవు ఈ ప్రపంచంలోకి కురిసి
జీవితాన్ని క్రమబద్ధంగా నడుపుతావు
న్యాయశాస్త్ర పారంగతురాలివై
ఒక చక్కటి ద్వారంగా మారి
జ్ఞానపు జలధార దగ్గర
స్వేచ్ఛలోగిలి నిర్మించుకుని
శాంతి నేలపై విత్తుతావు నీ విత్తుల్ని
కష్టపడి సాధించిన స్వాతంత్ర్యపు వెలుగులో!

వేరే నౌకను అధిగమించాలని అనుకోకు
నిన్ను కష్టపెడితే ముక్కలు చేయకుండా వదలకు,
నీ జీవనాడిపై 'టార్పెడొ'లను వేయబూనినవాళ్లను!
నీ స్వేచ్ఛకు అడ్డువచ్చేవాళ్లను క్షమించకు
మంచీ చెడుల మధ్య సంగ్రామంలో
మంచిని ఎన్నుకో, నిలబడు ధైర్యంగా
మంచి పరిగెత్తదు విజయం కోసం
చివరకు దానిదే గెలుపు, వెలుగుకు మలుపు.

పోట్లగిత్తలకు తలవంచకు
సతాయింపు ఇంతులను క్షమించకు

Opposing them is never in error
Oppose them even if you're yourself not violated
Freedom is lost when others are abused and humiliated 30

But do be urged in honest candour
To pay due homage to the tenets of the law
It's your calling and our pride and care
That you cure any abusing hellish nightmare 35
And develop and emit a kinetic strength
To give freedom happy breath

Trample hard on your fear
Stand against killer laws anywhere they appear
Like Luther King, fight them with equanimity 40
And expose all violators of our human dignity
And uphold the rights of all people as prime
As it's the logic of the time

Maara do be aware
The coat of trust citizens wear 45
Must not be torn off by single fellows
Who at will, will take us to the gallows
And determine how or whether we live
It must be by the laws in honoured drive
To which we succumb in conscious will 50
Through popular free choice in goodwill

So steel up yourself and take notice
That beyond this province
You're on a sacred mission
In earnest submission 55
That we never shall beg for alms
In the true spirit of our Coat of Arms;
Two Eagles, sprawled wings in eager defense
The sword, our strength and our incandescence

న్యాయంతో, కలంతో వాళ్లను వ్యతిరేకించు
 బాహాటంగానే వాళ్లతో సవాలు చేయి
 అమీన్ అయినా భయంకరుడైన ఇవాన్ అయినా
 వ్యతిరేకించడం తప్పుకాదు.
 నీవు తప్పు చేస్తే నిన్ను నీవు వ్యతిరేకించు
 స్వేచ్ఛ మృగ్యమవుతుంది ఇతరుల్ని క్షోభపెట్టినపుడు.

నిజాయితీ, సత్యవర్తనతో విన్నవించు
 న్యాయపు నిబంధనలను పాటించు
 నీ పిలుపులో మన గౌరవం, రక్షణ ఉంటాయి
 పీడకలల్ని నయం చేసే విధానాలు దొరుకుతాయి.
 పెంపొందించుకో చలనశక్తి సామర్థ్యాలు
 స్వేచ్ఛకు చక్కని శ్వాసనిచ్చేందుకు.

భయాన్ని ఉక్కుపాదంతో అణచివేయి
 హంతక న్యాయసూత్రాలను వ్యతిరేకించు.
 లూథర్‌కింగ్‌లా సమదృష్టితో పోరాడు
 మన గౌరవాన్ని మంటగలిపేవారిని నిలబెట్టు
 ప్రజల హక్కుల్ని గౌరవించు, రక్షించు.
 ఇది కాలపు సంస్కరణ, తర్కం కావాలిప్పుడు.

మారా, గుర్తుంచుకో!
 ప్రజలు తొడుక్కునే నమ్మకమనే అంగీ
 దుష్టుల చేతితో చింపబడరాదు
 వాళ్లు మనల్ని ఉరికంబానికెక్కిస్తారు
 నిర్ణయించుకో నీవెలా బతకాలో
 న్యాయబద్ధంగా ఉన్న నిబంధనల మధ్య
 మనం అంగీకరిస్తాం వాటిని మనస్ఫూర్తిగా,
 మంచి ఉద్దేశం ఉన్నవాటిని నిస్సందేహంగా!

Seeking to build our land of promise   60
So our people join the happy joy of bliss
And gleefully eject the pain of poverty
To create happiness in perpetuity

Guard against the mercenary prone
Who loot and milk the state to the bone   65
Fight corruption relentlessly
Be bold, probe the regimes tirelessly
Our wealth must not seep through fingers
Of those who in fiduciary hold it from dangers
Our people must have their needs addressed   70
Trends in beggar-souls regime must be reversed
And the nation must lay eggs of hope in free choice
For which an incubating generation will rejoice

This I charge you in profuse confidence
To unrelentingly fight in our nation's defense   75

28th April, 2012

ఉక్కులాంటి నిశ్చయంతో గమనించు
 ఈ ప్రదేశాన్ని దాటి వెళ్లినపుడు
 నీవొక పవిత్ర కారణం మీద ఉన్నానని
 నా ఖచ్చితమైన విన్నపమేమిటంటే
 మనం బిచ్చమడుగబోము
 మన రక్షణా చిహ్నాల్లా సత్యస్ఫూర్తితో
 రెండు గరుడపక్షులు, రెక్కలు జాపి
 ఖడ్గం, మన శక్తి, మన అగ్రహజ్వాల
 మనకు వాగ్దానం చేయబడిన రాజ్యం కోసం
 మన ప్రజలకు ఆనందాన్నివ్వడానికి
 దారిద్ర్యాన్ని సమూలంగా తొలగించడానికి
 శాశ్వతమైన సుఖసంతోషాలను పొందడానికి.

జాగ్రత్తగా ఉండు దోపిడీ దొంగలతో
 ప్రజాసంపదను పిండి స్వంతం చేసుకునేవాళ్లతో,
 లంచగొండితనానికి వ్యతిరేకంగా నిరంతర పోరు సలుపు
 అలుపు లేకుండా, ధైర్యంగా రాజ్యాల్ని ప్రశ్నించు.
 మనదేశ సంపద జారిపోరాదు వేళ్లసందుల గుండా,
 దేశభక్తులు వాటిని కాపాడుకుంటారు.
 మన ప్రజల అవసరాలు తీర్చబడాలి.
 అడుక్కునే లక్షణాలను పూర్తిగా మార్చాలి.
 ఆశా అందాల్ని దేశం పెట్టి పొదగాలి.
 రాబోయే తరం సుఖశాంతులతో బతకాలి.

నేను పూర్తి నమ్మకంతో నీకు ఈ బాధ్యతనిస్తున్నాను.
 మనదేశ రక్షణకై నిరంతరాయంగా పోరు సలుపుతావని.

28 ఏప్రిల్, 2012

WE HAVE COME THIS FAR

I

We have come this far
Beating back our fears
Against our failings
In triumphant postulate

It was a struggle to take back our souls   5
Lost in the tongues of our adversaries
And those who never were our heroes
But sought to steal our gains
From our innocence

The stakes went high   10
The ambience of state power
Coiled around our slippery bodies
Attempting to break our spines
Away from the world of our longings
And push us into ignominious drudgery   15

II

It is good reason to resist
The many who seek comfort in helplessness
To rise against discomfoting arenas
That sing the common chorus
That we will never live in unresolved misery   20

We recount in those journeys to liberty
In the sacred woods of vast opinions
We planted the seeds of unity
And vied to win vacillating ideas
And we won the glory of the crown   25

3. మనం ఇంతదూరం వచ్చాం!

I

మనం ఇంతదూరం వచ్చాం
మన భయాల్ని వెనక్కి తరుముతూ
మన ఓటములకు వ్యతిరేకంగా
విజయోత్సాహాలతో

మన ఆత్మలను తిరిగి పొందడానికి పోరాడాల్సి వచ్చింది
మన శత్రువుల నాలుకలలో పోగొట్టుకున్నవాటిని
మనకేనాడూ హీరోలు-నాయకులు కాని వాళ్లు
మన లాభాలను, సంపదలను దొంగిలిస్తున్నారు
మన అమాయకత్వం ఆసరా చేసుకుని.

పందేలు చాలా పెద్దవి
రాజ్యాధికారపు వాతావరణం
జారిపోయే మన శరీరాలను పెనవేసుకున్నది
మన వెన్నెముకను విరగగొట్టడానికి
మనం నిరీక్షించిన ప్రపంచానికి దూరంగా
అవమానకరమైన బానిసత్వంలోకి నెడుతున్నది.

II

ఇది మంచి కారణం ప్రతిఘటించడానికి
అసహాయ స్థితిలో సౌఖ్యాన్ని ఎదుర్కునేవాళ్లు
ఇబ్బందికరమైన ప్రదేశాల్లో తలలెత్తి
సామూహిక గానంలో పాలుపంచుకుంటారు
సరిచేయబడని దీనస్థితిలో నివసించకుండా,

మనం లెక్కిద్దాం స్వేచ్ఛ కోసం మన ప్రయాణాల్ని
ఎన్నో అభిప్రాయాల పవిత్ర వనంలో
మనం నాటినాము ఐక్యతా విత్తనాలను

We repossessed our minds and hopes
From the passionate greed
Of men who sold their essence
And walked in empty shells
In naked self-destruction 30

III

Knowing where we come from
We have travelled far
We have cured the times
We have beaten off all the dews
We have made the paths passable 35

We have engineered a reinvented self
We have reclaimed our minds
We have found a new genotype of hope,
And we have ground our fears away in furnaces
To build a new nation and a prosperous people 40

In the logic of space conjoined time
We are touching the flame of change
As yesterday's brave men now watch
In compelling acquiescence
Intransigent tides sloughing a new world 45

Let's cure ourselves
Of haughty minds
Who see no wrong
In hailing devious haggards
To wrought foul our glorious gains 50

Let's redefine success in the cauldrons
Of boiling ideas in superior attitudes
Let's create a conscious world

ఊగిసలాడుతున్న ఆలోచనల మధ్య నడిచి
కీరీటపు కీర్తిని గెలుచుకున్నాం

మళ్ళీ పొందినాము మన మనస్సుల్ని, ఆశలను
దురాశతో నింపిన వాళ్ల నుంచీ
తమ జీవనసారాన్ని అమ్మి
ఖాళీ గుల్లల్లో నడిచి
నగ్నంగా ఆత్మను ధ్వంసించుకున్న వాళ్లనుంచీ!

III

మనమెక్కడ నుంచీ వచ్చామో తెలుసుకున్నాం
మనం చాలాదూరం ప్రయాణం చేసాం
కాలాన్ని స్వస్థపరచాం
అన్ని మంచుతెరల్నీ దాటినాము
దారుల్ని నడవడానికి వీలుగా చేసుకున్నాం!

మరల కొత్త రూపును తెచ్చుకున్నాము
మన మనసుల్ని మరల పొందినాము.
కొత్త అనువంశికమైన ఆశను కనుగొన్నాము
మన భయాలను నిప్పుల కొలిమిలో పడవేసాము
కొత్త దేశాన్ని, భాగ్యవంతులైన ప్రజల్ని నిర్మించుకునేందుకు

కాలప్రదేశాల సమాహారపు తర్కంలో
మనం తాకుతున్నామిప్పుడు 'మార్పు' అనే జ్వాలను
నిన్నటి వీరులు గమనిస్తున్నారు జాగ్రత్తగా
తప్పనిసరిగా అందరూ ఐక్యమవుతున్న తీరును
రాజీకి సమ్మతించని అలలు కొత్త ప్రపంచాన్ని తినివేయడాన్నీ!

మనల్ని మనం బాగు చేసుకోవాలి,
అహంకారపు మనస్తత్వం నుంచీ;
దోషం కనిపించదు గర్విష్టులకు

And save our hopes from daily swoons
So we know when the sun rises and falls   55

Let the truth be told that
This urge to win is no vain venture
It smothers avarice mercilessly
It severs every gaping hunger and squalor
It blossoms in enduring law and order   60

15th April, 2011, Cape coast,

దారి తప్పుతున్న వాళ్లను పొగడడంలో
మనం గెలుచుకున్న లాభాల్ని భ్రష్టు పట్టిస్తున్నవాళ్లలో.

మనం గెలుపును పునర్నిర్మించుకోవాలి
ఉన్నతమైన ప్రవర్తనలో ఉడుకుతున్న ఆలోచనలలో,
మనం ఒక చేతన గల ప్రపంచాన్ని సృష్టించుకోవాలి.
మన ఆశల్ని రక్షించుకోవాలి దైనందిన మూర్ఖుల నుంచి
మనకు తెలిసి ఉండాలి సూర్యోదయ, సూర్యాస్తమయాలు

సత్యం చెప్పబడాలి
ఈ రకంగా గెలవడమనేది వృధా ప్రయత్నం కాదని
ఈ పద్ధతి దురాశను కర్కశంగా అణచివేస్తుంది
ఇది తొలగిస్తుంది ఆకలిని, వృధా ఖర్చును.
న్యాయం, చట్టం పరిధివిల్లేలా తోడ్పడుతుంది.

15 ఏప్రిల్, 2011

కేప్‌కోస్ట్

LAMENTS OF A PATRIOT

We fought through long journeys
Of hopes from the pains
Of adversities to keep our dreams;
We the patriots of the land
Sacrificing to liberate our people 5

We came to the crossroads
Lost in the labyrinthine treads
Of commerce and trade
Groping in determined steps
In deadly throes of bad economies 10
We the patriots of the land

Against the bags of cruel hurts
We fought to shield the people
From rain drops of abuses
But the roof came down 15
In rebellious disorder
To smother kill our dreams
And we lost the trophy
Nothing to come home with
We the patriots of the land 20

We stand listless, in pangs
Troubled that we sent
Our people this far
Only to look back
And see failure flourish, 25
Our people singing dirges
In tears of disappointment

4. దేశభక్తుడి శోకగీతం

మనం పోరాడినాము ఆశల దీర్ఘ ప్రయాణాలలో
కష్టాల బాధలలోనూ కలల్ని కాపాడుకున్నాము
అనేక త్యాగాలు చేసిన దేశభక్తులం మేము,
మన ప్రజలకు స్వేచ్ఛ నిచ్చేందుకు.

ఇప్పుడు దారులు కలిసి విడిపోయే కూడలి
చేరుకున్నాం, ఆర్థిక వ్యాపారాల లావాదేవీల
నేలమాళిగలో దిక్కులేకుండా నడిచి, నడిచీ
అస్తవ్యస్తమైన ఆర్థిక చీకటిలో తడుముకుంటూ
ఈ దేశపు దేశభక్తులం మేము!

జడివానలా కురిసిన క్రూర హింసల్నుండి
ప్రజల్ని రక్షించడానికి మేం ప్రయత్నించాం.
కాని పైకప్పు కూలి మీదపడింది.
తిరుగుబాటు ధోరణుల అరాచకంలో
మా కలలు పూర్తిగా మాసిపోయాయి.
గెలుచుకున్న బ్రోఫీ పోగొట్టుకున్నాం
ఇంటికి ఎలా వెళ్లాలి ఇప్పుడు
ఈ దేశపు దేశభక్తులం మేము!

ఉదాసీనంగా నిలబడ్డాం మేము
మేం ఇంతదూరం తీసుకువచ్చిన ప్రజలు
అల్లాడిపోతున్నారు ఆకలిదప్పులతో
వెనక్కి తిరిగి చూస్తే అంతా ఓటమే పరిధవిల్లుతున్నది.
నిరుత్సాహపు కన్నీళ్లతో మా ప్రజలు
పాడుతున్నారు దుఃఖ గీతాలను.

In our innocence
Mastered by deceit
We hurt all these sorry souls   30
For a lost course!

But we yet keep the dream;
Bargaining to reconstruct
Ourselves from the settled dust
Of forgotten glories   35
To ride high
In change and order
To braze our hopes
In this land of our birth
In this place, this motherland   40
We the patriots of the land

March, 1999

మోసంతో జయించబడిన అమాయకత్వం వీరిది.
 వీళ్లను మేము కష్టపెట్టినాము దారి తప్పిన ప్రయాణంలో
 అయినా మా కలలను కాపాడుకున్నాము.
 ధూళి సర్దుకున్నాక మరల కట్టుకుంటాం
 మరచిపోయిన మా కీర్తి ప్రతిష్ఠల భవనాల్ని
 మార్పును తీసుకువస్తాం అన్ని రంగాల్లో
 మరల పైకెగురుతాం ఇనుమడించిన ఉత్సాహంతో
 ఆశలను జ్వాలలుగా వెలిగిస్తాం
 మా దేశంలో, మా మాతృభూమిలో
 మేము ఈ దేశపు సిసలైన దేశభక్తులం.

మార్చి 1999

BAD FAITH

If I must now lick and suck your anus clean
If I must stoop to your ill will
And your disdainful taunts
And your big booting
Then let me go my own way.   5
Let me patch up my scattered dreams
Bind myself in whole and let me be myself.
If I must shut up
To your broken promises and mad logic
Of equal partnership in unequal gains,   10
And your bad breathe and your bad faith
And face disgrace before the whole world,
In tatters through the thorny paths of life
While you flourish in your savage desire,
Then let me take back my trust   15
While I still have my limbs
To do my own journeys in my own world

Let me regroup my expectations
In the same arenas
When first you met me patching my dreams   20
And gathering myself and mending my soul.

1992

5. చెడు విశ్వాసం

నిన్ను తృప్తి పరచడానికి నీ శరీరమంతా శుభ్రపరచాలా?
నీ దుష్ట ఇచ్చకు తలవంచి నమస్కరించాలా?
నీ తృణీకారపు చివాట్లు
నీ బూట్లతో తన్నులు నాకింకా అవసరమా?
నన్ను నా దారిన పోనీ,
చిన్నాభిన్నమైన నా కలల్ని సరిచేసుకోనీ,
నన్ను నన్నుగా పూర్ణమానవుడిగా మార్చుకోనీ!
నేను తప్పనిసరిగా నోరు మూసుకోవాలా
నీ నెరవేరని వాగ్దానాలు, పిచ్చి తర్కం
సమానం కాని లాభాలలో సమానమైన భాగస్వామ్యం
నీ నోటి దుర్వాసన, చెడు విశ్వాసం
యావత్ ప్రపంచం ముందు తలదించుకోవడం,
జీవన యానపు ముళ్లదారిలో చింపిరిగుడ్డలతో తరగడం
నీవేమో బలిసిపోతున్నావు అనాగరికమైన ఆకలితో,
నా నమ్మకాన్ని నేనిప్పుడు వెనక్కి తీసుకుంటున్నాను
నా చేతులూ కాళ్ళూ పనిచేస్తున్నప్పుడే
నా స్వంత ప్రపంచంలోకి, నేను ప్రయాణం చేస్తాను.

నా తలపులు, నిరీక్షణలను మరల తెచ్చుకోనీ
అదే ప్రదేశాలలో
నేను కలల్ని సరిచేసుకుంటున్న చోటులలో
నన్ను నేను సరిచేసుకుని, నా ఆత్మను సరిదిద్దుకుంటున్న చోటులలో!

March 1999

TORN FREEDOM

Scores of years ago
Fishing from the same stream
We hooked on to
Hopes of liberation
Reversing the tides   5
Of our burdens

Coming from the shadows
We broke the bondage
Pinned to our souls
In rightful protest   10
Limbs in agitation
Being dismembered
And left behind.

And we recount these
Horrid times;   15
Willing bondsmen
Same places
Of dissatisfaction;
Our innocence
Raped and desecrated   20
The veil of freedom
Now torn off,
Displaced souls; worn out bodies;
Ghost faces of yesterday's freed men
Roaming the land In tatters   25
Telling tales of horror
Of walking bones of people
Eaten up by wars and hate

1991: In the 1980s and 90s, Africa was plagued by civil wars and extreme poverty. Thousands left the continent to do menial jobs in Europe and America.

6. ముక్కలైన స్వాతంత్ర్యం

దశాబ్దాల క్రితం
ఒకే ఏటి నుంచి చేపలు పడుతూ
మనం విముక్తి కోసం
గాలాలు విసిరినాము
మన భారాల అలల్ని
వెనక్కి మళ్లించేందుకు,

చీకటి నీడల్లోంచి వచ్చి
దాస్యశృంఖలాల్ని తెగగొట్టాము
మన ఆత్మలకు వేసిన సంకెళ్లను
మన హక్కున ప్రతిఘటనతో
పోరాడిన మన కాళ్లు చేతుల్ని
వాళ్లు ముక్కలు ముక్కలుగా
నరికి పారేసినా!

మనం ఆ భయంకర క్షణాల్ని
గుర్తు తెచ్చుకున్నప్పుడల్లా వణికిపోతాము.
బానిస స్థితిని అంగీకరించాము
కొంత అసంతృప్తితో ఒక్కోసారి
మన అమాయకత బలాత్కారం చేయబడినా
అపవిత్రంగా మార్చబడినా;
కాని ఇప్పుడు స్వాతంత్ర్యపు
మేలి ముసుగు చింపబడింది
వలసపోయిన ఆత్మలు, అలసిపోయిన శరీరాలు
నిన్న స్వేచ్ఛ పొందినా కళదప్పిన ప్రేత వదనాలు
చిరుగుల దుస్తులతో తిరుగుతున్న జనాలు
భయానక, భీభత్స గాథలను చెప్పుకుంటూ
తిరిగే అస్థిపంజరాల్లాంటి మనుషులు
యుద్ధం, ద్వేషాలచే కబళించబడిన వాళ్లు

(1991)- 1980-1990లలో ఆఫ్రికా అంతటా అంతర్యుద్ధాలు, అమిత దారిద్ర్యం అలుముకొనగా వేలాదిమంది యూరప్, అమెరికాలకు వలసపోయి బతుకుతెరువుకై గౌరవంలేని ఉద్యోగాలు చేపట్టినారు ఎందరో ఆఫ్రికన్లు.)

2.0 POLITICS

In Ghana, around the late 1980s, under the rule of Jerry John Rawlings, there was great optimism in the air about the ability of the Ghanaian to manage his or her own affairs. The enigmatic image of Jerry Rawlings captivated the ordinary Ghanaian to the core. His message of self-reliance, justice, probity and accountability struck the core with the many Ghanaians who were fed up with the routine underperformance and mediocre achievements of the past political administrations. The rest of Africa was choked with civil strife and stinking development failures. At the time, I befriended the BBC World Service radio and listened to 'Focus on Africa' religiously. I heard the painful stories about failure and bloodshed with reveling leaders bragging about how many of their own people they had destroyed and their wealth worth among others.

The fight for Mandela to be freed was at a fever high in Ghana and many African nations. The population in Africa was becoming tired of old-fashioned nationalist campaigns that kept blaming colonialism and external forces for Africa's failures. This, of course, did not bring food to the table. There was too much talk about what to do and yet nothing was done. The military had thrust itself into the political fray and had taken charge in most of Africa. Throngs of people in warring nations – Angola, Somalia, Liberia, Sierra Leone, the Sudan, Ethiopia, Uganda, Nigeria, The Republic of Congo, and so on – were displaced, broken and torn apart by men in uniform locked in jungle warfare. I listened to an interview with President Kenneth Kaunda of Zambia, granted by the BBC World Service radio. Zambia at the time was one of the only islands of peace in Africa and Kaunda symbolised the growing spirit of resilience in the march to develop Africa. President Kaunda sounded optimistic about the future of Africa and sang a song in his Nyanza language which I cannot forget:

Tiyende pamoozi dimuti maumo
Tiyende pamoozi dimuti maumo
Kaunda pamoozi Tiyende dimuti maumo
Africa pamoozi Tiyende dimuti maumo

2.0 రాజకీయాలు

ఘనా దేశంలో 1980 ప్రాంతాల్లో జెర్రీ జాన్ రాలింగ్స్ పరిపాలిస్తున్నప్పుడు ఘనా దేశస్థులు తమ కార్యాలను తామే చక్కదిద్దుకోగలరన్న భావన ఉండేది. అతడి అద్భుతమైన వ్యక్తిత్వం ప్రతి పౌరుడిని ప్రభావితం చేసింది. అతడి సందేశం- స్వశక్తి, న్యాయం, శోధన, జవాబుదారీతనం - ఇవన్నీ అప్పటికే కొరగాని పాలకుల పాలనతో విగిసిపోయిన ఘనా ప్రజల వీనులకు రసగుళికలైనాయి, మిగతా ఆఫ్రికా అంతర్యుద్ధాలతో, అభివృద్ధి మృగ్యమై దీనస్థితిలో ఉన్న సమయంలో. నేను ఆ రోజుల్లో బి.బి.సి. వరల్డ్ సర్వీస్ వాళ్ల- 'ఫోకస్ ఆఫ్ ఆఫ్రికా'ను వీలు తప్పకుండా, ఒక నిష్ఠతో వినేవాడిని. అభివృద్ధి కుంటుపడుతున్న దేశాల నాయకులు దేశ ప్రజల బాగోగులను గాలికి వదిలి ఎంతమందిని పొట్టన పెట్టుకున్నారో, ఎంత సంపదలు వెనకేసుకున్నారో గర్వంగా మీడియా ముందు ప్రకటించుకోవడం విన్నాను.

ఘనా మరియు అనేక ఆఫ్రికా దేశాలలో 'మండేలా'ను విడుదల చేయడం అనేది ఓ జ్వరంలా పాకింది. జనాలు కూడా విసిగిపోయారు ప్రతిదానికి వలస పాలన, బాహ్యశక్తులపై నింద వేయడాన్ని వినీ, వినీ! కాని ఇంకా ప్రజల బల్లలపై ఆహార పదార్థాలు రాలేదు. ఇది చేయాలి అది చేయాలి అన్న వాక్ శూరతేకాని పని మాత్రం కాలేదు. రాజకీయాల్లోకి మిలిటరీ అడుగుపెట్టి రాజ్యాధికారాన్ని చేబట్టింది అనేకచోట్ల. యుద్ధ భీభత్సం నెలకొన్న అనేకచోట్ల- అంగోలియా, సోమాలియా, లైబిరియా, సియెర్రా లియోని, సూడాన్, ఇథియోపియా, ఉగాండా, నైజీరియా, రిపబ్లిక్ ఆఫ్ కాంగో -ఇత్యాది దేశాలు యూనిఫారంలో ఉన్నవాళ్ల చేతుల్లో గెరిల్లా యుద్ధాల వల్ల ముక్కులు ముక్కులై నిరంతర ఘర్షణలతో దైన్యస్థితికి చేరుకున్నాయి. ఒకసారి నేను జాంబియా అధ్యక్షుడు కెన్నెత్ కొండా ప్రసంగాన్ని విన్నాను. (బి.బి.సి. రేడియోలో). అప్పట్లో జాంబియా ఒక్కటే ఆఫ్రికాలో శాంతి నెలకొన్న దేశం. శాంతి ప్రవక్తగా అతడు కనిపించాడందరికీ. అతడు ఆఫ్రికా

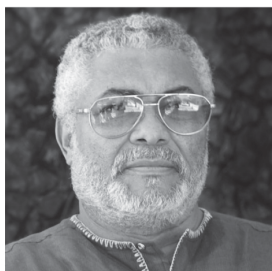
In later years, I asked a Zambian friend, a fellow Member of the Pan African Parliament, Hon. Clever Silavwe Makamache whom I met in the African Parliament in Midrand, South Africa in 2010, what the meaning of the song was. He interpreted it to mean:

*President Kenneth
Kaunda of Zambia*

**‘Let’s move together in one spirit –
Kaunda let’s move together in one spirit,’
Africa let’s move together in one spirit.’**

It is this “one spirit” approach that we need to work Africa’s development. We need to fire our imagination of the African spirit to respond to the underdevelopment and misery we see every day gaping at us mournfully. We need to realise that nobody owes Africans a decent living but Africans themselves. The endemic lack of sense of urgency, the impunity of people in powerful positions, the naked abuse of the public purse by “stronger” citizens among others, are daily occurrences in the continent and must be addressed, to start with. In fact, the arrogance of poverty stamping its authority everywhere on the continent and the very familiar and unfortunately friendly face of corruption must be destroyed without any mercy by the people of Africa themselves.

*Former President J J
Rawlings of Ghana*

I had the rare opportunity of visiting President Kaunda and Jerry Rawlings in their offices. As a Member of the African Parliament, I was sent to Zambia by the African Union to observe the 2011 Zambian general elections. I took advantage to visit former President Kaunda Kennett, the former President of Zambia in his office. Already close to 90years at the time, President Kaunda could still do his hallmark short trot, which for me explains his strength and resilience even in old age. He told me how he cherished Kwame Nkrumah whose picture he had fixed on the wall in his guest room where we sat. To

భవిష్యత్తు గురించి ఆశావహంగా చెబుతూ తన మాతృభాష 'న్యాంజా' భాషలో పాడిన పాటను నేను ఎన్నటికీ మరవలేను.

తియెండి పాముజి దిముతి మామె

తియెండి పాముజి దిముతి మామె

కొండా పాముడి తియెండి దిముతి మామె

అఫ్రికా పాముజి తియెండి దిముతి మామె

తరువాత కాలంలో (2010) నేను పాన్ ఆఫ్రికన్ మూవ్మెంట్‌లో నాతో పాటు సభ్యుడిగా ఉన్న జాంబియన్ స్నేహితుడు 'క్లవర్ సిలావె మకామచె'ను అడిగి ఆ పాటకర్థం తెలుసుకున్నాను. (ఆఫ్రికన్ పార్లమెంటు- మిడ్‌రాండ్- సౌత్ ఆఫ్రికా-2010)

మనమందరం కదులుదాం ఒకే ఆత్మగా

కొండా, మనమందరం కదులుదాం ఒకే ఆత్మగా

అఫ్రికా, మనమందరం కదులుదాం ఒకే ఆత్మగా!

ఇది మన ధర్మం. అందరం ఒకే ఆత్మగా కదులుదాం. మన దేశంలోని దారిద్ర్యాన్ని, దైన్యస్థితిని మనమే పారద్రోలాలి, రోజూ దానివేపు ఆశ్చర్యంగా చూస్తూ ఏమీ చేయకుండా ఉండడం కాదు. ఎవరో వచ్చి మనల్ని బాగు చేయరు, మనల్ని మనమే బాగుచేసుకోవాలి. పనుల్ని త్వరితంగా పూర్తి చేయాలన్న కాంక్ష లేకపోవడం, అధికార పీఠాలలో ఉన్నవాళ్లకు ఉన్న రక్షణ, జవాబుదారీ తనం నుంచి మినహాయింపు, ప్రజాధనాన్ని దోపిడీ చేస్తున్న పలుకుబడిగల పెద్దలకున్న నిరాటంక వ్యవస్థ వీటన్నిటినీ కూలంకషంగా అర్థం చేసుకుని తరుణోపాయాల్ని వెదకాలి. ఎక్కడ చూసినా దరిద్ర దేవత పదముద్రలే ఆఫ్రికా ఖండమంతా! లంచగొండి తనాన్ని పూర్తిగా రూపుమాపితేనే మనకు భవిష్యత్తు అని ఆఫ్రికా ప్రజలు గ్రహించాలి.

his right hand side on the wall was a very youthful picture of himself with the American Civil Rights leader, Martin Luther King, who was shot and killed by a sniper in 1961. To the left was a picture of the Indian independence movement leader, Mahatma Gandhi, known for his austere lifestyle and non-violent approach. Indeed, Gandhi was known to be an inspiration to both Martin Luther King and Kwame Nkrumah. In my conversation with him, President Kaunda told me never to turn my back to our African people “in whatever position you find yourself in government, my son, “serve the people; they are the only reason you are what you are.” This was deep straightforward advice and it reinforced my own conviction about the role of the African leader faced with the endemic development challenge plaguing the continent and its people. I appreciated this existential exhortation in my strongest self conviction.

In President Jerry Rawlings’ office, I saw a picture of Mohammed Ali, the legendary three times Heavy Weight boxing champion, in one of his glorious moments when he stood over a victim after knocking him down. That picture excited me because I admired Mohammed Ali a lot. He was the one who inspired me into boxing early in life. I also saw pictures of his (Rawlings) youthful self speaking at a rally in his military apparel with a clenched hand thrusting his hand into the sky. All over were reading material and at the middle of the office where he sat was a miniature aircraft symbolizing his dire love for flying, being a retired flight lieutenant in the Ghana Air Force. He was in his usual pensive mood when I entered his office. He offered me a seat. “Chief, give me a few minutes, I’ll be with you soon,” he said, while attending to something on his desk. As I looked at him, I recollected most of his exploits. He took over political power at the tender age of 33 or thereabout through a military revolt, to hammer home his ideas of probity and accountability in governance. His aim was to restore the dignity and respect of the armed forces and government. He handed over power to a civilian government within a few months of his famous “house cleaning exercise” during which some key military elements were executed for their role in corrupting the system much against the ideas of probity and accountability which was the golden mantra. He was largely urged on by his country men to reverse the trend.

అధ్యక్షుడు కెన్నెత్ కౌండా, జెర్రీ రాలింగ్స్‌లను వాళ్లు అధికారంలో ఉన్నప్పుడే కలుసుకునే అదృష్టం నాకు కలిగింది. ఆఫ్రికన్ పార్లమెంటులో సభ్యుడిగా ఉన్న నన్ను ఆఫ్రికన్ యూనియన్, జాంబియా 2011 సాధారణ ఎన్నికల పర్యవేక్షకుడిగా పంపింది. నేనక్కడ మాజీ అధ్యక్షుడైన కెన్నెత్ కౌండాను కలిసి ముచ్చటించాను. 'క్వామె అంక్రూమా'ను ఇష్టపడతాడతడు, అతడి ఫోటోను తన అతిథుల గదిలో గోడకు తగిలించి ఉంచినాడు. 'కెన్నెత్ కౌండా' తొంభై ఏళ్ల వయసులో కూడా ఎంతో చురుకుగా ఉన్నాడాయన. ఆ ఫోటోకు కుడిపక్కన మార్టిన్ లూథర్‌కింగ్‌తో తాను దిగిన ఫోటో అదే గదిలో ఉన్నది. మేం సంభాషణ జరిపింది ఆ గదిలోనే. ఎడమ పక్కన ఇండియా స్వాతంత్ర్యోద్యమ నాయకుడు, అహింస, సత్యంలను ప్రబోధించి నిరాడంబర జీవితం గడిపిన మహాత్మాగాంధీ ఫోటో ఉన్నది.

కెన్నెత్ కౌండా నాతో అన్నాడు- “నీవు ఏ పదవిలో ఉన్నా, ఉండకపోయినా ప్రజాసేవ మానకు. నీవీ స్థితిలో ఉండడానికి కారణం ప్రజలు”. ఈ సలహా నా విశ్వాసాన్ని మరింత బలపరచింది.

అధ్యక్షుడు జెర్రీ రాలింగ్స్ కార్యాలయంలో హేవివెయిట్ బాక్సింగ్ ఛాంపియన్- ‘మహమ్మద్ ఆలీ’ ఫోటోను చూసాను. ప్రత్యర్థిని పడగొట్టి విజేతగా నిలబడ్డ ధృశ్యం నాకెంతో ఉత్తేజాన్ని కలిగించింది. అలాగే రాలింగ్స్ మిలిటరీ దుస్తులలో ఉండి, తన పిడికిలి బిగించి నింగిలో ఊపుతూ జనబాహుళ్యాన్ని గురించి ప్రసంగిస్తున్న ఫోటో నాకు నచ్చింది. నేను వెళ్లినప్పుడు ఏదో ఆలోచనలో ఉన్న అతడు “చీఫ్, కొద్ది నిమిషాలు వ్యవధి ఇవ్వు, ఇప్పుడే వస్తాను” అన్నాడు ఏదో పనిని పూర్తి ధ్యానంతో చేస్తూ. ఆ కొద్దిసేపట్లో నేను రాలింగ్స్ చేసిన అనేక గొప్ప పనుల్ని గుర్తు తెచ్చుకున్నాను. ముప్పై మూడేళ్ల వయసులో సైనిక తిరుగుబాటుతో అధికారంలోకి వచ్చి, పరిపాలనలో జవాబుదారీ తనాన్ని, శోధనకు ప్రాముఖ్యత నిచ్చాడు రాలింగ్స్. అతడి ఆశయమల్లా ప్రభుత్వానికి, మిలిటరీకి హుందాతనాన్ని, గౌరవాన్ని తిరిగి సంపాదించడం. ఇంటిని శుభ్రం

A little over two years into the civilian regime led by Dr. Hilla Limann, Jerry Rawlings came back through an armed force revolution to topple the government and eventually restored Ghana to an enduring democratic tradition much admired by the world. I recalled how much I yearned to get close to this man. “How are you Rashid?” he asked in his usual deep voice. “Am fine sir” I answered, feeling privileged that I was alone with a man who was both loved and feared by many Ghanaians. I was one of the many young men who was not only impressed with his struggle for a fair and democratic Ghanaian society, but also joined his struggle. He was still very concerned about the sleaze and corruption engulfing public officials. He lamented the lack of accountability in governance and observed that we fought for a course which was slowly slipping away. This was a position I quickly agreed with.

On retirement and out of government, he still felt he needed to get involved in reorganizing the party he founded to ensure a sustained fight against corruption and development retrogression. I stepped out of Jerry Rawlings’ office after he shared some of such deep thoughts which serve as guiding principles; which in my understanding of society and the spirit that made the man. Indeed his vision of society defines the very foundation of our political and social construct captured in the Directive Principles of State Policy in the 1992 constitution. Reflecting on his ideals, I believe his deep seated anger and frustration of our failed systems would need a reconfiguration in the changing world of reality. His deep feeling of patriotism is still in green petals.

Despite her turbulent history, Ghana has stood out, (arguably sometimes in self-delusion) as a shining example of democracy and tolerance in Africa. As a country, we have had our differences that sometimes threatened our unity but we have always maintained a unitary state and tolerated those differences well enough to gain the respect of our peers around Africa. The commitment to provide the needed adequate physical infrastructure and to develop the needed enterprise and self-confidence in our young people to believe in our country is of critical importance at this point in time. It is the spirit of enterprise and the resolve to build a great nation that we need in

చేసాక (House Cleaning exercise) మరల అధికారాన్ని ప్రజాస్వామిక పౌర ప్రభుత్వానికి అప్పగించినాడు, జవాబుదారీ తనం లేకుండా విశృంఖలంగా వ్యవహరించిన మిలిటరీ అధికారుల్ని ఏరి పారవేసి.

డాక్టర్ హిల్లా లిమాన్ రెండేళ్ల పౌరపాలన నచ్చనప్పుడు మరల సైనిక తిరుగుబాటుతో ప్రభుత్వాన్ని కూలదోసి, ప్రపంచం మెచ్చిన పాలనను ‘ఘనా’కు అందించినాడు. “ఎలా ఉన్నావు రషీద్?” అన్నాడు నాతో. అతడంటే నాకెంతో ఇష్టం. ప్రజలు ఇష్టపడి, భయపడే ఆ నాయకుడి పక్కన కూర్చోవడం నాలో ఎంతో ఉత్సాహాన్ని నింపింది. అతడింకా ప్రభుత్వోద్యోగుల అవినీతి గురించి దిగులు చెందుతూనే ఉన్నాడు. స్వర్ణమంత్రాలైన జవాబుదారీతనం, పారదర్శకత ప్రభుత్వంలో లేకపోవడానిని అతడు నిరసించాడు. అతడితో నేను పూర్తిగా ఏకీభవించాను.

పార్టీలను ప్రభుత్వాల్ని ఎప్పటికప్పుడు ప్రక్షాళన చేసే వ్యవస్థ గురించి, దేశాన్ని సర్వతోముఖంగా అభివృద్ధి చేసే ప్రణాళికలను నాతో అతడు చర్చించినాడు. ఇవన్నీ నా మనసులో మెదుల్తుండగా నేను సెలవు తీసుకున్నాను ఆ మహావ్యక్తి నుంచి. అతడి ఆలోచనలు మార్గదర్శకాలుగా, నా దృక్పథాన్ని బలపరచగా సమాజం, వ్యక్తి నిర్మాణం గురించి ఆలోచించాను. మన 1992 రాజ్యాంగంలోని డైరెక్టివ్ ప్రిన్సిపల్స్ ఆఫ్ స్టేట్ పాలసీ- లోని విధి విధానాలవే కదా. అతడిలో నిబిడీకృతమైన ఆగ్రహం దారి తప్పుతున్న పద్ధతులు, ఆచరణల మీద అన్నది స్పష్టం. అతడి దేశభక్తి ఇంకా ఉన్నది ఆకుపచ్చగానే.

ఎన్ని అల్లకల్లోల పరిస్థితులననుభవించినా ఘనా ఓ చక్కని ఉదాహరణ ఆఫ్రికాలోని ప్రజాస్వామ్యానికి, సహనానికి. మనలో ఉన్న విభేదాలు ఒక్కోసారి ఐక్యతను దెబ్బతీసేట్లున్నా. మనం వాటిని పక్కనబెట్టి ఒకే తాటిపై నిలబడినాము. యువతరంలో ఒక విశ్వాసాన్ని, ఆశను, భవిష్యత్తును మనం నెలకొల్పినాము. ఈ విధంగా ఇనుమడించిన ఉత్సాహంతో ఈ క్లిష్ట సమయంలో ముందుకుపోవాలి. ఒక గొప్ప దేశాన్ని నిర్మించుకోవాలి. ఆఫ్రికాను పేదరికపు

this generation to turn Africa around from the vicious cycle of poverty to a virtuous cycle of progress and development. No other people nor multinational agency will do this for us. They can only be catalysts..

In Ghana, Dr. Kwame Nkrumah, responding to the huge development gap and the commitment to self-reliance, moved what he called 'a motion of destiny' to demand independence from British Colonial regime. To the surprise of many outside the continent, he won. He declared his unequalled love for freedom and political independence and pronounced unambiguously that he preferred freedom in danger to servitude in tranquility. His determination was a clarion call for the rest of Africa still under colonial rule then, to rise against colonial imperialism and the colonialist who had no option but to crumble under the dizzy pressure of the not-so-informed nationalist movements that spread throughout the African Continent. The ensuing failures of the independent African governments and economies marked by broken down infrastructure and corpses of failed development projects should inspire a new thinking in the continent.

Inspired by our collective desire to develop our individual countries, it will be logical to move a similar Motion of Destiny for us to keep the spirit of a united Ghana with a commitment to improve our lives and, most crucially, to keep alive and strong our love of freedom and justice in our growing democratic experience. Democracy has a lot of thumb downs but it also has an unwavering strength in we being able to have the weak and the vulnerable raise their voices against the ills of society and be satisfied that they can take their destinies into their hands by voting to replace ill-performing leaders.

MOTION OF DESTINY

I

We move that this nation continues to stay together as one nation seeking a common objective to make our lives better; that we continue to respect our laws and the institutions that define the state of Ghana;

బారినుండి తప్పించి అభివృద్ధి పథాన నడిపించాలి. మనల్ని మనమే బాగు చేసుకోవాలి. స్వావలంబన లక్ష్యంగా మనం సాగాలి. ఏ బహుళజాతి సంస్థా మన బాగు కోరదు. వాళ్లు మన అభివృద్ధికి దోహదం చేయగలరు. అంతే!

ఘనాలో డాక్టర్ క్వామె అంక్రూమా స్వావలంబనలో ఉన్న సాధ్యాసాధ్యాలను అభివృద్ధిలో ఉన్న లోటుపాట్లను గమనించి- “గమ్యం వేపు చలనం-A motion of destiny” - ప్రతిపాదన ద్వారా బ్రిటిష్ వలన ప్రభుత్వాన్నుంచి స్వతంత్రతను కోరుకున్నాడు. అందరూ ఊహించినట్లు, ఆశ్చర్యకరంగా విజయాన్ని సాధించినాడు. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యం, స్వేచ్ఛలపై తన అకుంఠిత ప్రేమను ప్రకటిస్తూ స్పష్టంగా చెప్పినాడు- “బానిసత్వంలోని ప్రశాంతతకన్నా ప్రమాదంలోని స్వేచ్ఛ మేలైనదని”. అది ఆఫ్రికన్ ప్రజలకు మేలుకొలుపు గీతమై వలన ప్రభుత్వాల పాలిటి అశనిపాతం కాగా సామ్రాజ్యవాదులు తోకముడిచినారు. తరువాత ఏర్పడిన ఆఫ్రికన్ పౌర ప్రభుత్వాలు ఆర్థికపరంగా దెబ్బతినగా ఇప్పుడు కొత్త దృక్పథం అవసరం ఏర్పడింది.

మనకున్న ఏకైక లక్ష్యం ‘ఘనా’ దేశపు అభివృద్ధి అయినపుడు మనం మనలోని విభేదాలను పక్కనబెట్టి అందరం ఐక్యతతో మెలగాలి. మన- గమ్యం వేపు చలనం మన బ్రతుకుల్ని బాగుచేసే విధంగా ఉండాలి. స్వేచ్ఛ, న్యాయం, సత్పరిపాలన ముఖ్య అంశాలుగా ముందుకు సాగాలి. డెమోక్రసీలో ఎన్నో లోపాలున్నా ప్రజలు తమ గొంతెత్తి తమ గోడును వెలిబుచ్చే హక్కు ఉంటుంది. వీలైతే పాలకుల్ని మార్చి తమ విధిరాతల్ని సరిదిద్దుకునే అవకాశం ఉంటుంది. దీనికై మనం నిరంతరం పాటుపడాలి.

గమ్యం వేపు చలనం (Motion of Destiny)

I

మన జీవితాలు సుఖవంతం కావాలనే లక్ష్యంతో మనం ముందుకు సాగాలి, మన చట్టాల్ని, వ్యవస్థలను గౌరవిస్తూ. మన రాజ్యాంగాన్ని దాని ద్వారా

that we protect our constitution and its guaranteed rights and freedoms and our desire for harmony and progress;

that, recognising how much gains we have made in the little decisions we take each day to befriend each other and to shed off ethnic tensions;

noting how gracious it is for our leaders to stifle off their human tendencies of greed and grandiose desires to hold on to power and loosen their grip on political power after the people have made clear choices through democratic elections; knowing how our democratic tradition and practices have given leverage to our soaring image and tall standing in Africa, and in lands over this quiet horizon, we hereby commit ourselves to a vision to make Ghana greater and better with each passing generation and with the determination to work towards ensuring that Ghana would continue to enjoy peace and prosperity.

That we, as a people, must define a development course undifferentiated by its political colouration, but whose objective can be met by political ends, believing that the centre must hold against the extreme political interests of either the leftist social democrat or the rightist liberal democrat, and even by any mixes in the political terrain, that we recognise the centre as the desire of Ghanaians to achieve the foundational need to make our people live worthy quality lives and for Ghana to continue to shine as a leading example in Africa and the world.

We therefore move unequivocally, that we push the happy frontiers of our progress to greater levels; and that we commit ourselves to working for a greater generation of Ghanaians in the coming days of Ghana and of Africa.

II

We do so knowing that we must keep our fingers together to prevent leakages of fiscal funds into private coffers; that we do not have itching palms in our public roles to put sand and brick together in building this nation;

that we care for the weak and the vulnerable in our journey

మనకు సంక్రమించిన హక్కులు, స్వేచ్ఛ ఇవన్నీ సమదృష్టితో కూడిన అభివృద్ధిని ఇచ్చేలా కృషి చేయాలి. మనలోని చిన్ని చిన్ని లోపాలను సవరించుకుంటూ, తెగల మధ్య ఉన్న స్వల్ప విషయాలను చర్చలతో పరిష్కరించుకోవాలి. నాయకులు తమ పేరాశను, వైభవాలను విడిచి తమ అధికారాన్ని ప్రజా సంక్షేమానికై వినియోగించినపుడు ప్రజాస్వామిక సిద్ధాంతాలకు జవజీవాలు ఏర్పడ్తాయి. ఈనాడు ‘ఘనా’, ఆఫ్రికా దేశాలకు తలమానికమై ఉన్నదంటే దానికి కారణం మన ప్రజాస్వామిక వ్యవస్థ. ఇక్కడ ఉన్న శాంతిభద్రతలు, అభివృద్ధి. మన దృష్టి అభివృద్ధి మీద ఉండాలి. రాబోయే తరాలు శాంతి, సుఖసంతోషాలతో గడిపే దిశగా మనం కార్యక్రమాల్ని రూపొందించుకోవాలి.

రాజకీయాలు రంగులకు సంబంధంలేని అభివృద్ధి ప్రణాళికలతో అభిప్రాయ భేదాలెన్ని ఉన్నా ప్రజా సంక్షేమమే ప్రధాన లక్ష్యంగా ముందుకు సాగాలి. ఆ విధంగా ‘ఘనా’ దేశం ఆఫ్రికాలోనే కాక ప్రపంచంలోనే ఒక గొప్ప ఉదాహరణగా నిలుస్తుంది.

ఆ విధంగా మనం మన అభివృద్ధి గీటురాయిగా ఇంకా ఉన్నతమైన శిఖరాలను అధిరోహిద్దాం. భావితరాలకు ఒక గొప్ప ఘనా దేశాన్ని, ఆఫ్రికా ఖండాన్ని అందజేద్దాం.

II

ఆ క్రమంలో మనం జాగ్రత్తగా ఉండాలి, ప్రజా వనరులు ఫ్రైవేటు ఆస్తులలోకి జారిపోకుండా. ఒక గొప్ప దేశాన్ని నిర్మించడానికి ఇసుక, ఇటుకలు మాత్రమే సరిపోవు. స్వేచ్ఛాయుత వాతావరణంలో ప్రతి ఒక్కరికి న్యాయం జరిగేలా, దేశ వనరులు అందరికీ అందేలా మన ప్రణాళికలు ఉండాలి. ఏదో సాధించామనుకుని నిర్లిప్తతతో ఉండక, పెరుగుతున్న ప్రజలు, వాళ్ల అవసరాలకు అనుగుణంగా మన ప్రణాళికలు ఉండాలి. అభివృద్ధి పథంలో ప్రభుత్వ ఫ్రైవేటు

to greater Freedom and Justice in the atmosphere of freedom of choice; that we never become too complacent about what we are capable of achieving, as there will always be greater needs ahead as long as society continues to grow; that we wean our younger generation into developing private enterprises to boost wealth in the nation and for the individual.

These are our firm commitments and our resolve in this land in this journey of life and hope, in days yet unnumbered and as we drink of the glory of the honour of being born in this part of the planet.

With the citizens of Ghana, I so move this motion.

21st July, 2011

వ్యవస్థలు తమతమ విధుల్ని సక్రమంగా నిర్వహించినపుడు, వ్యక్తులు, దేశం తప్పక అభివృద్ధి దిశలో నడుస్తుంది.

ఇవి మన ఆదర్శాలుగా, ఈ ఆశావహమైన జీవన ప్రయాణంలో ముందుకు నడుస్తూ రాబోయే రోజుల్లో ఈ భూగోళపు గర్వించదగిన పౌరులుగా కీర్తి గడించి, ఘనా పౌరులైనందుకు గర్వపడతారని ఆశిస్తూ... ఈ ప్రకటన చేస్తున్నాను.

21 జూలై, 2011

THE FOURTH REPUBLIC POLITICS

In the early hours of our Fourth Republic,
Our popular choice politics emerged
From carpets and ceilings
Proclaiming its rebirth

Men called it names   5
Dragged it out from books
From dusty shelves
Where it laid incubating

Professors run amok;
Swore it was the same   10
In metamorphosed
Shapes and shades

It was gleaned from tongues
It was in the blood of the people
Sprouting from the depth of the earth   15
It was food and it was life
Set in the dreams and hopes of people

It came with truths and lies
It says we are poor
But that we are rich   20
It says we kill the country
When we corrupt it
But that we can be happier
When we punch little holes
In the state vault   25
So the stronger can milk it

7. నాలుగవ గణతంత్ర రాజకీయాలు

నాలుగవ గణతంత్ర దినపు తొలి ఘడియల్లో
మన రాజకీయాలు జనించాయి
తివాచీలు, పై కప్పుల నుంచి
పునర్జన్మను ప్రకటిస్తూ

అనేక పేర్లు పెట్టినారు
పుస్తకాల్లోంచి బయటకు లాగినారు
దుమ్ము కొట్టిన అరల్లో
అవి గాఢ నిద్రపోతున్నపుడు

ప్రోఫెసర్లు పరిగెత్తారు దారీ దిక్కు తోచకుండా
ప్రమాణాలు చేసారు అదే ఇదని
రూపాంతరం చెందింది
రూపురేఖలు, నీడల్లోనని!

నాలుకలపై నడయాడింది
ప్రజల రక్తంలో పారింది
నేలలోతుల్లోంచి మొలిచి
ఆహారమై, జీవమై
ప్రజల కలల, ఆశలలో నిర్మితమై

అది అడుగుబెట్టింది సత్యాసత్యాలతో
మనం పేదవాళ్లమే కాని
ధనవంతులం కూడా అని పలికింది
అది అన్నది - 'అవినీతికి పాల్పడితే
మన దేశాన్ని చంపుతుందది' అని -
మనం ఇంకా సంతోషంగా ఉండవచ్చు

Popular choice politics
Is a pin-point-dagger
Turned on our fortunes
As men run wild 30
Yelling protests
About election verdict
Where they drew Inspirations

This Politics
Is strange politics 35
Born out of its former self
It turns working men idle
Groping in corners to pick the diadem
From the minds of others

Yesterday it was like that; 40
The new day has not changed it!
It flourishes
In news print and on air waves
In sanguine mood
Swallowing people 45
In vitriolic passion
It is the serpent
Calling on men to turn
The daggers against themselves
In distraught emotions 50

Our Fourth Republic Politics is queasy
It throws up at the least stomach upset
As though it can contain no truths
As the fourth born child in the realm,
We would be expecting a dream land 55
In the advancing tunnel;
When two men

ప్రజాధనపు మాళిగకు
చిన్నిచిన్ని రంధ్రాలు చేయగా
బలవంతులు దానిని పిండుకుంటే -అన్నది

ఎక్కువమంది ఇష్టపడే రాజకీయాలు
పదునైన బాకులాంటివి.
మన అదృష్టాల వేపు గురిపెట్టబడతాయి
మనుషులు విశృంఖలంగా పరిగెడ్డూ
నిరసనలు తెలుపుతున్నపుడు
ఎన్నికల తీర్పు గురించి
వాళ్లకు ఉత్తేజాన్నిచ్చిన చోటునే.

ఇవి వింతైన రాజకీయాలు
వీటి జననం విడ్డూరం!
పనిచేసేవాళ్లని సోదరులుగా మారుస్తాయి
ఇతరుల మనస్సులలో నుంచి
కిరీటాన్ని లాక్కోడానికి
చీకట్లో వెదుకులాడుతుంటాయి.

నిన్న అలాంటిది, ఈరోజు మారింది
ఈరోజు కొత్త ముద్రణ, వాయుతరంగాల ప్రకటనలు
రక్తపు దాహంలో ప్రజల్ని మింగుతూ
జ్వలిస్తూ, సర్పంలా, ప్రజల్ని పీలుస్తూ
తమ బాకుల్ని తమపైనే గురిచూపిస్తూ
దారి తప్పించిన ఉద్వేగాలలో నడకలు

నాలుగవ గణతంత్ర రాజకీయాలు వాంతి పుట్టిస్తాయి
కడుపులో దేవినట్లే
నిజాలు దాదాపు మృగ్యమైనట్లు
నాలుగవ బిడ్డ జననం, స్వప్నలోకపు

In differing mould and convictions,
Would share the fruits
Of their tongues and labour   60
Without drawing daggers
In desire to see blood

1995

*Former President
Jerry John Rawlings*

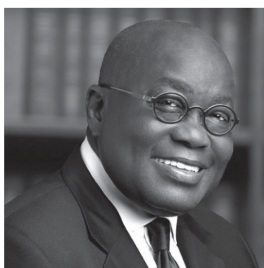
*Former President
John Agyekum Kuffour*

*Former President
John Evans Atta Mills*

*Former President
John Dramani Mahama*

*President
Nana Akufo-Addo*

ప్రగతి సొరంగంలో,
ఇద్దరు విభిన్న వ్యక్తులు నిర్మాణం, ఆలోచనలలో
వాళ్ల వాక్ శ్రమల ఫలాల్ని
కత్తులు దూయకుండా పంచుకుంటారా
రక్తాన్ని చూసే కోరికలో?

- 1995

THE WITCHES OF AGANOM

They live in blood
In kind solidarity
Eat the entrails of walking men
In honest lies

They arrest innocence   5
They scale the walls of life
Sneaking into dead forms
To ruin living souls,
They strive to own the people
They seize them   10
Speak into them
The sacred words of salvation
Beating a chest
That life will be everlasting
And water will laugh a life   15
Into the dryness of hopes
And men will eat in the bliss of heavens

These are the witches of Aganom
Who dwell in the lands
Awaken to power by the people   20
In earnest free choice
Who then break
The jinx of joys
And cast a spell in the living

The witches of Aganom   25
Are power vultures
Roaming the land
In chaotic order

8. ఆగనమ్ మంత్రగత్తెలు

వాళ్లు జీవిస్తారు రక్షంలో
దయతో కూడిన సంఘీభావంతో
నడుస్తున్న మనుషుల పేవుల్ని తింటారు
నిజాయితీతో కూడిన అబద్ధాలతో

అమాయకుల్ని అరెస్టు చేసి
ఎక్కుతారు జీవితపు గోడల్ని
మృత్యు రూపాలుగా దాగి ఉండి
జీవాత్మలను నాశనం చేస్తారు
ప్రజల్ని బానిసలుగా చేసుకుని
అధికారం చెలాయిస్తూ, వాళ్లకు
చెబుతారు ముక్తి పవిత్ర పదాలను
రొమ్ములపై కొట్టుకుంటూ
జీవితం శాశ్వతమని
జీవన నవ్వులకు నీరు ఆధారమని
ఎండిన ఆశలకు పోస్తామని వాళ్లంటే
జనులు స్వర్గపు ఆనందంతో తింటూ ఉంటారు.

వీళ్లు ఆగనమ్ మంత్రగత్తెలు
ఈ నేలలోనే ఉండి, స్వేచ్ఛాహక్కుతో
ప్రజలిచ్చిన అధికారంతో మేలుకుని
అప్పుడు ప్రజలపై మాయజల్లి సుఖాల్ని నాశనం చేస్తారు

To arrest the trust of the people
In leadership variation struggle 30

In the fight against
The Aganom witches
Maggots are purged
From the rot of carrion
Where men will sprout 35
Through the gates
Into knowing from not knowing
In restoration of order and value

May 2017

ఆగనమ్ మంత్రగత్తెలు అధికారమున్న రాబందులు
అస్తవ్యస్తపు క్రమంలో దేశంలో సంచరిస్తూ
ప్రజల నమ్మకాన్ని అధికారపు పెనుగులాటలో అంతం చేస్తారు.

ఆగనమ్ మంత్రగత్తెలపై జరిగే పోరులో
కుళ్ళిన దేహాల నుండి వెలువడ్డాయి క్రిములు
ద్వారాలు దాటి పుట్టుకొస్తున్న ప్రజలు
తెలియని స్థితి నుంచి తెలిసిన స్థితిలోకి
విలువలను, సక్రమ న్యాయాన్ని పునరుద్ధరించేందుకు!

- మే 2017

“NKRUMAHIST” LAMENT

Pitched to a stake:
The lingering soul of Nkrumah
A single sprouting seed,
Sapping sweetness from the depths
In happy longings for the sky. 5

Nothing was known
Of these serpentine coils
Against our will.
Ours was a knitted whole
With interest fused in one stake 10
Our future assured in a glorious measure
For all black souls seeking salvation.

It was on these same grounds
That we sat round fires
Set by Nkrumah himself 15
When his incendiaries
Fired our liberation pride
And the seeds of self-worth grew

*Former President Kwame
Nkrumah of Ghana*

Mending and sailing our own vessel
We got lost in the convolution of power 20
Confused in new winds blowing
From distant grounds,
And our people swayed
Narcissistic, uncertain,
Dressed in borrowed cloth 25

9. 'అంక్రూమాహిస్త' విలాపం! ❖

ఒక స్తంభానికి దగ్గర
'అంక్రూమా' ఆత్మ తిరుగుతున్నది అటూ యిటూ
మొలకెత్తిన ఒక విత్తనం
లోలోతుల్లోంచి తియ్యదనాన్ని పీలుస్తూ
ఆనందపు ఆకాశంలోకి తలెత్తుకుని.

ఈ పాముల మెలికల గురించి తెలియదు
మన ఇచ్చకు వ్యతిరేకమైన దాని గురించి
మనది అల్లబడింది
ఒకే ఒక ఆశయ స్తంభం దగ్గర
ఓ అద్భుతమైన భవిష్యత్తు కోసం
విముక్తి కోసం వెదుకుతున్న నల్లని ఆత్మలకు.

అటువంటి నేలల మీదనే
మనం కూర్చున్నాం నెగడుచుట్టూ
అంక్రూమా వెలిగించిన జ్వాలలివి
ఆ నిప్పుకణికలు వెలిగించాయి
మన విముక్తి గర్వపు కాంతుల్ని
స్వావలంబనా విత్తనాలు వృద్ధిచెందినాయి.

మన స్వంత పడవలో పయనిస్తూ
అధికారపు సుడుల్లో చిక్కుకున్నాం
వీస్తున్న కొత్తగాలుల్లో కళవళపడి
దూరపు నేలల్నుంచి వస్తున్నవవి.

Getting ready to be reborn
To tell another story
Of how new paths are cleared
To fulfill the coming days of
Victory in new self-redemption

1995

మన ప్రజలు ఊగిపోయారు
స్వప్రేమ, సందిగ్ధస్థితి
అరువు దుస్తుల్లో, పునర్జన్మకోసం సిద్ధమై
కొత్త కథను చెప్పడం
కొత్త దారుల్లో కొత్త విజయాలు
నూతన విముక్తి మోక్షభావనలు.

- 1995

LETTER FROM OVERSEAS

15th March 1998,
Away from Home,
Ruminating
Nostalgically
Braving the times   5

Dear Jamani,

I got yours on the airwaves:
It filtered through the air to me.
Dryness is pronounced,
The grass is all dry and pale,   10
And silence is loud all over.

I see the painful laughter
On the faces of people
Trying to laugh off their tongues
And Bambi is no longer impressive   15
With all his harrowing haranguing

Yes, you did mention it,
But I could not perceive it;
I could not see how easy it was
For people to fail so badly;   20
Bambi can not now look at the people,
At least not in their eyes,

At the few attempts he made
To explain away the vulgar parvenus
All over the realm of public life   25
He lost his calm
Especially when the crying children

❖ 10. విదేశాల నుంచి ఉత్తరం-1 ❖

పదిహేను మార్చి 1998,
ఇంటికి దూరంగా,
అలోచనలు, జ్ఞాపకాలు
కాలాన్ని ఎదుర్కొంటూ

ప్రియమైన జమాని,
వాయుతరంగాలలో నీ మాటలను విన్నాను
గాలిలో వడపోయబడి నన్ను చేరుకున్నాయవి
ఎండిన విషయం తెలుస్తున్నది
గడ్డి వాడి వడలిపోయి ఉన్నది.
ఎల్లెడలా నిశ్శబ్దం ధ్వనిస్తున్నది

నేను చూస్తున్నాను బాధాకరమైన నవ్వుల్ని
జనాల వదనాలపై
నవ్వులతో నాలుక మీద నుంచి తోసేస్తున్నారు
'బాంబి'ని ఇష్టపడడం లేదు, అతడి
గాయపరిచే ఆర్భాటపు ఉపన్యాసాలనూ,

అవును, నీవన్నావు
కాని నేను గమనించలేదు
చాలా సులభం ప్రజలు పతనమవడం
బాంబి ఇప్పుడు ప్రజల కళ్ళలోకి చూడలేడు.

కొన్ని ప్రయత్నాలు చేసినాడు
తన నడమంత్రపు సిరిని వివరించడానికి

And their mothers clad in rags
Waved their plight at him
He walked away head down into time. 30

Anyway the other side is better
The grass is still growing green,
I see mowers each morning
Complaining about the insistent pressure
Put on them to level defiant grasses 35

Here beauty and care count
And compliance is broad and clean
About the use of public property
Which our people call
Wau Neni or Elephant meat 40
And allows some moral room for looting

Jamani, you'd come to understand
How those who can't hold firm
To their places fall off
From the vessel of destiny 45

Yes, I do recognise the attempts
Made by Bambi and others
At rationalising it all and how
They often come back each time
Recounting more failures than success 50

But I found it odd what you told me:
That all the lands in the cities
Are now filled with ramshackle kiosks
With gaping gutters ,
Multiple potholes 55
In strong competition

తన ప్రజాజీవితం గురించి చెప్పడానికి
 అక్కడ చిన్నపిల్లల ఆకలి ఏడ్పులలో
 తల్లుల చింపిరి గుడ్డల బతుకులలో
 వాళ్లు దైన్యంగా ఊపుతున్న చేతులలో
 అతడు చెప్పినవన్నీ అసత్యాలుగా ఋజువై
 తల దించుకుని కలిసిపోయినాడు కాలంలో.

అయినా రెండోవేపు బాగానే ఉండవచ్చు
 గడ్డి అటువేపున ఆకుపచ్చగా కనిపించవచ్చు
 అయితే నేను ప్రతిరోజూ చూస్తున్నాను వాళ్లను
 గడ్డికోత యంత్రాల్ని ఒత్తిడితో పనిచేస్తూ
 తలలెత్తిన మొండి గడ్డిని కోయడానికి ప్రయత్నిస్తూ

ఇక్కడ అందం, రక్షణకు విలువ ఎక్కువ
 మన్నింపు, ప్రార్థనలు ఉంటాయి పరిశుభ్రంగా
 ప్రజల ఆస్తులు-మన వాళ్లు పిలిచే
 వాపునెని-ఏనుగుమాంసం-
 దోచుకోడానికి కొంత అవకాశం నైతికంగా!

జమాని, నీకర్థమవుతుంది
 తన కుర్చీలో సరిగా కూర్చోలేనివాళ్లు
 పడిపోతారు గమ్యపు నౌక నుంచీ.

నేను గమనించాను, 'బాంబి'లాంటివాళ్ల ప్రయత్నాల్ని
 వాళ్ల పనుల్ని సమర్థించుకోవడానిని
 మళ్లీ మళ్లీ వస్తుంటారు వాళ్లు
 గెలుపులకన్నా ఓటముల్ని ఎక్కువ లెక్కపెట్టుకుంటూ

Now more defiant,
Now more comfortable,
Now more friendly,
Now more determined to stay 60

And I see how tricky it is for those
Who attempt to give voices
To the many voiceless mute souls
To raise them to see the light
And redeem their worth 65
And the they turn around, rise in rags
In attempts to lynch their benefactors

I also got your message, Jamani,
Of the million false answers given
To the poor state of things, 70
The perverse pain
The taunting reality
Of our self-made poverty;
One perfect Ghanaian-made commodity
That often will propagate our failings 75
Infringing lack befriending the people

Anyway, yours was quite interesting;
It set me on urge
To want to drink all the water in the ocean,
Especially when you said painfully 80
That no one seems to care
About the people; all the people
Trotting naked behind
The glamorous and gleeful others
Looking for fresh air to breathe. 85

నాకు తేడాగా అనిపించింది నీవు చెప్పినప్పుడు
 నగరంలోని అన్ని భూములూ
 గుడిసెలు, 'కియోస్కు'లైనాయని
 మురుగు కాల్వలు, గుంటలు, పోటీపడి మరీ
 మరింత మొండిగా, మరింత సౌఖ్యంగా
 మరింత స్నేహంగా, ఉండిపోయేందుకు.

నాకర్థమయ్యింది, స్వరం లేని వాళ్లకు
 స్వరమిచ్చినప్పుడు ఏం జరుగుతుందో
 వాళ్లకు విలువైన కాంతి చటుక్కున దొరికినప్పుడు
 వాళ్లు ఎలా ఎదురుతిరిగి, మేలు చేసినవారినే
 ఎలా గుంపుగా గుమికూడి చంపుతారో!

జమానీ, నీ సందేశాన్ని నేనందుకున్నాను
 మిలియన్లకొద్దీ తప్పుడు సమాధానాలు
 ఈ దైన్యస్థితికి కారణాలుగా చూపించబడినా
 ఈ నెప్పులు సవాలు చేసే వాస్తవాలు
 స్వయంగా చేసుకున్న దరిద్ర స్థితి
 ఘనా ప్రజల అపజయాల చిహ్నం కాగా
 ఎక్కడ లోపం, ప్రజలు స్నేహంగా మెలగకపోవడం?

ఏమైనా, ఇది నాలో రేకెత్తించింది ఆసక్తిని
 సముద్రంలోని నీటినంతా తాగాలన్న కోరికను;
 నీవు బాధతో చెప్పినప్పుడు
 ప్రజల గురించి పట్టించుకునేవాళ్ళే లేరన్నప్పుడు
 కొద్దిమంది అందంగా, సంతోషంగా ఉన్నవాళ్ల వెనక
 జనాలందరూ నగ్నంగా నడుస్తూ
 శ్వాసించడానికి కొత్తగాలికై చూస్తున్నారన్నప్పుడు -

But Jamani,
Don't forget this.
When next you write,
To tell me
About the new phenomenon   90
Which is the old,
Reborn and revived,
Of coughing guns
Held by children;
Who they say still breast-feed,   95
Pushing their way deep into
The dark recesses of life
In this African soil
Destroying the land and
Slaughtering our people!   100

Don't also forget, Jamani,
To keep on the race of hope
Even at the peril of the times
Do have confidence that
We will brave all these ill winds and win   105
We will reverse this taunting pain
And the sun will be there
And the trees and the waters will be there
And we will be there

Your other brother,
SUNGTA.

కాని, జమానీ, మరచిపోకు
 ఈసారి వ్రాసేప్పుడు వివరణ ఇవ్వు
 కొత్త మార్పును, పాతదే కొత్త రూపులో ఉన్నదానిని
 పిల్లలు పట్టుకున్న తుపాకులను
 ఇంకా పాలు గుడుస్తున్న వాళ్లే వీళ్లు
 జీవితపు చీకటి మూలల్లోకి పోతున్నవాళ్లు
 ఈ ఆఫ్రికా నేలపై, నేలను ధ్వంసిస్తూ
 మారణకాండను సృజిస్తున్నవాళ్ల గురించి.

మరచిపోకు జమానీ!
 చెడుకాలంలోనూ ఆశను వీడకు! నమ్ము!
 ఈ దుష్టగాలుల్ని అధిగమిస్తాం!
 ఈ నెప్పుల్ని, బాధల్నుంచి ఉపశమనం పొందుతాం
 మరల సూర్యుడు కనిపిస్తాడు
 చెట్లు, నీళ్లు యధావిధిగా ఉంటాయి ఆనందంగా,
 మనమూ ఉంటాము హాయిగా, స్వేచ్ఛగా!

నీ సోదరుడు
 సుంగ్తా

LETTER FROM OVERSEAS II

In Midrand
Rhapsodising
About our politics
2nd October, 2011

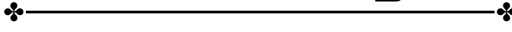
Hi Jamani,
It's been ten long years and more
Since we last spoke
The rains over the years were wild
They poured down so much water 5
Pounding the roof in rhythmic rhapsody
Passing so much under these tired bridges

Don't be surprised;
We still can't fully manage
These running waters which 10
Sometimes defiantly take possession of
Our homes and play baby tsunamis.

But the town is still where it was.
New buildings and new streets
Have taken permanent possession 15
Of those play grounds
We loved to play in our youth.

No new play grounds are growing
And children now push cars aside
To create space to play on the streets; 20
And less lucky ones fall prey
To mad cars who rudely mow them down.

11. విదేశాల నుంచి ఉత్తరం-2

మిద్రాండ్, అక్టోబరు 2, 2011

మన రాజకీయాలపై కవిత్వం

హి జమాని!

పదేళ్లయ్యింది మనం ఇలా మాట్లాడుకుని
వానలు కుండపోతగా కురిసాయి
పైకప్పుమీద లయగా ధ్వనిస్తున్నది వర్షం
అలిసిన వంతెనల కింత ఎంతో నీరు ప్రవహించినది.

ఆశ్చర్యపోకు, మనమింకా
ఈ నీటిని అదుపులోకి తేలేదు
ఒక్కోసారి అవి ముంచేస్తాయి మన ఇళ్లను
పిల్ల సునామీల్లా విరుచుకుపడి.

ఇంకా పట్టణం అక్కడే ఉన్నది, కాని
కొత్త ఇళ్లు, కొత్త వీధులు
మనం చిన్నప్పుడు ఆడుకున్న
ఆటస్థలాల్లో శాశ్వతంగా,

కొత్త ఆటస్థలాలకు చోటులేదు
కార్లను కాస్త జరిపి ఆడుకుంటున్నారు
పిల్లలు నడి వీధుల్లో, కొందరు
దురదృష్టవంతులు అసువులు బాస్తున్నారు వాటికింద పడి.

జమాని, ఈ ఇళ్లు, మన ఇళ్లు
ఒక క్రమపద్ధతిలో లేవు
నిబంధనలకు వ్యతిరేకంగా
రహదారుల్ని, పంటపొలాల్ని ఆక్రమించి,
అంతా అస్తవ్యస్తంగా, అధికారులు చూస్తున్నారు దిక్కులు.

Jamani, the buildings,
Our buildings, they live in failed empires of order
    They spread with pure impunity   25
    They grow with no order,
    They violate avowed plans
    They seize roads and wet lands
    With zest in hasty conundrum!
    Our planners, poor men, just look on 30

Jamani, I know you'd like to hear about old Papa:
He keeps growing older and older,
Stays home, reads newspapers
Through same old reading glasses.
With same backache   35
From his service to nation and God

Papa has so much to complain about;
He complains about our leaking basket of wealth
Which inspired a swooning economy
And our failed art to reap the benefits   40
Of our kind earth resources
Hankering to serve us.

But let me tell you my brother,
Our politics is now walking
After its staggering budding years-   45
Its bruises are still healing
But it gives us hope of order
In the capture and taste of state power;
    It is how we recover our voices
    And people speak and speak   50
Sometimes open their mouths too wide
That their breathe suffocates
From rot and decay

జమాని! నీవు నాన్న గురించి వినాలనుకుంటున్నావు
అతడు పెద్దవాడైపోయినాడు
ఇంట్లోంచి కదలలేడు, దినపత్రిక చదవుతాడు
అవే పాత కళ్లద్దాలు, అదే నడుంనెప్పి
దేశానికి, దేవుడికి సేవ చేయగా మిగిలింది

ఎన్నో ఫిర్యాదులున్నాయి అతడిదగ్గర.
డబ్బులున్న బుట్టకున్న రంధ్రాలు
ఆర్థికస్థితికి మూర్ఛరోగం రావడం గురించి
ఓడిపోయిన మన నైపుణ్యాల గురించి
మనకు అందని ప్రకృతి సంపదల గురించి.

అయితే ఒకటి చెబుతాను సోదరా!
మన రాజకీయాలు నడుస్తున్నాయి
తొలి బాల్యావస్థ అరిష్టాలు గడిచాక
గాయాలు మానుతున్నాయిప్పుడిప్పుడే
సక్రమ పద్ధతి వస్తుందన్న ఆశతో
రాజకీయాధికారపు నూతన పోకడలలో.

ఇప్పుడు మనకు గొంతులు వచ్చాయి
ప్రజలు మాట్లాడుతున్నారు, మాటలాడుతున్నారు.
ఒక్కోసారి మరింత వెడల్పుగా నోరు తెరుస్తారు
శ్వాస ఆగిపోయేంత, కుళ్లు మురికి నుంచి.

జమాని, నేనొకటి అడుగుతాను నిన్ను.
నీకు గుర్తున్నాడా 'యంబా సానా'?
సంత ద్వారం వద్ద ఉండే చాపల నేతగాడు?
అతడిప్పుడు ధనవంతుడు, నేతవల్ల కాదు.

And Jamani, let me ask you:
Do you remember this man, Mba Saana? 55
The mat weaver who wove at the market gate?
He's now rich, not from mat weaving
    He now has a new apartment;
    He rides his own motor bike,
    And he has married another wife. 60
    He vows that he, his wives and eight kids
    Will give their votes to Mr Dapaa,
    Mr Dapaa shares money like groundnuts
    Since he left teaching

Jamani, this is the story all over; 65
People say politics is riches
Mba Saana limped into politics
Dancing in its broad arenas
And the people cheer him on
They love cash not the roads 70
And not the schools springing to life
Which the people say they can't eat.
They ask for cash
They say they will demand their share.
It's about what they can eat now 75
And about those who can provide the most
Raping the public vault in quiet diplomacy
Applauded by the people

Jamani, We are getting lost in our greed
We are milking away our self-worth 80
And we are drowning
In the proceeds of our avarice
And so if you hear that
Our politics is rebelling,
Don't feel strange. 85

అతడికో అపార్థమెంటుంది
 మంచి మోటారుసైకిలుంది
 ఇంకోభార్య, ఎనిమిదిమంది పిల్లలు
 'దాపా'కు ఓట్లు వేస్తామంటున్నారు గుత్తగా
 వేరుశనగ గింజల్లా పంచుతాడు 'దాపా' డబ్బును
 పాఠాలు చెప్పడం మానేసాక 'దాపా'.

జమాని, ఇదే కథ దేశమంతటా.
 జనాలు నమ్ముతున్నారు రాజకీయాల్లో డబ్బుందని
 'యంబా సానా' రాజకీయాల్లోకి చేరినాడు
 నృత్యం చేస్తూ, జనం చప్పట్లు మధ్యన
 వాళ్లకు డబ్బులు కావాలి, రోడ్లు కాదు.
 జీవితాన్నిచ్చే పాఠశాలలు కాదు
 అవి వద్దు, మాకు క్యాష్ కావాలి.
 -'బడులెందుకు వాటిని తింటామా ఏమిటి?'-
 మా వాటా మాకివ్వ- క్యాష్ రూపంగా.
 ఇవ్వాలే తిండి కావాలి మాకు.
 అది తీర్చేవాళ్లకు మా ఓటు.
 నీవు సంపాదించేది సంపాదించుకో
 అదే రాజనీతి ఇప్పుడు.

జమాని! దురాశలో దారి తప్పుతున్నాం
 మన విలువను మనమే తగ్గించుకుంటున్నాం
 మన పేరాశలో మనం మునిగిపోతున్నాం
 రాజకీయాలు తిరగబడుతున్నాయి, వింతగా చూడకు!

కుబుసాన్ని విడుస్తున్నాయిప్పుడు
 కొత్త చర్మంకోసం, కొత్త స్థితి కోసం
 మన జీవితాల్లో ఓ స్థిరత్వం కొరకు

It'll be sloughing off its old skin
To grow a new one, a better state,
To create certainty in our lives
To grow out of poverty
And to kill those rude passions   90
Awakened by the taste of people's power,
Power by the people, on behalf of the people
Desecrated by its consumption
By the people in happy cheers!

Sincerely,
Your brother,
Sungtaa

దారిద్ర్యం నుంచి బయటపడేందుకు
దుష్ట ఉద్యేగాల్నుంచి విడివడేందుకు
ప్రజాశక్తితో మేలుకొని
ప్రజలిచ్చిన అధికారం, ప్రజల తరపున
సద్వినియోగం చేసినపుడు
ఆనందంతో అభినందిస్తారు ప్రజలందరూ!

నీ సోదరుడు

సుంగ్లా

LETTER FROM OVERSEAS III

Friday, 17th January 2013, Accra

At the law court

Waiting to hear

Election Results

Dear Jamani,

As I was telling you

About our elections

December 7 was the date

Punctuated by December 8   5

Then we were done

With the burden so imposed

Our toddler democracy stretched wider

To light a smile in Africa

A strange animal in the room: 10

One election two voting days

Two elections verdicts

One by the people

The other by the court

But still at the crossroad   15

We were all there, happy

That we did not turn on ourselves

With spears and bullets

In ignominious self service

We were a big screen   20

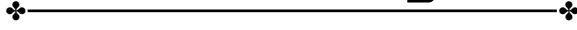
Watched by the world

Acting out our human side

Feasting on our rules

And begrudging the times

12. విదేశాల నుంచి ఉత్తరం-3

అక్రా, శుక్రవారం, జనవరి 17, 2013

న్యాయస్థానం వద్ద, ఎన్నికల ఫలితాలకై ఎదురుచూస్తూ

ప్రియమైన జమాని!

నేను నీకు చెప్పినట్లు ఎన్నికలు

డిశంబరు ఏడు, ఎనిమిది తారీఖుల్లో,

మన బాధ్యత అయిపోతుంది

బుడిబుడి నడకలు నడుస్తున్న

మన ప్రజాస్వామ్యం, ఆఫ్రికాకు చిరునవ్వుల

వెలుగునిస్తుంది, ఆనందంగా!

గదిలో ఓ వింత మృగం;

ఒక ఎన్నిక, రెండు రోజులు

రెండు రకాల ఫలితాలు

ఒకటి ప్రజలది, రెండవది న్యాయస్థానానిది

రహదారి కూడలిలో!

మనమందరం సంతోషపడినాము

బల్లెలు, బుల్లెట్లు ధ్వని లేనందుకు

మనపై మనం తిరుగుబాటు చేయనందుకు.

తలెత్తుకోలేని తీరుకు.

మనది ఓ పెద్ద తెర

ప్రపంచం చూస్తున్నది

మన మానవతను, మన నిబంధనలను;

కాలంపై అసంతృప్తితో!

My brother here   25
Elections are still unknown beasts
Ready to pounce on preys
So people arm themselves
Put spins in their tongues
In skeptical delusion befriending   30
Lawyers and ammunition dealers

We are our own nemesis
We do media wars
In vain vitriolic attacks
Attack our hopes   35
And taunt our essence

I know you know our antics
As one of Africa's best democracies
We still can hand over our fortunes
                    To cruel bitter thuggery   40
That shouts and exaggerates the stakes
Threaten to hurl fire and napalm stones
                    At somebody, at ourselves
                    Painfully tickling our emotions
                    On treachery paths   45

This is how we vest our fortunes
In the hands of block headed
Psychopaths and street skeptics
Calling the shots at the fringes
Of people's power   50

But Jamani don't attempt to die
                    Because of these things
It is part of our idea of free speech

సోదరా! ఇక్కడ ఇంకా ఎన్నికలు
 పేరు తెలియని క్రూరమృగాల్లా దాడి చేస్తాయి
 సిద్ధంగా ఉంటున్నారు ప్రజలు ఆయుధాలతో
 నాలుకల మీద బొంగరాలతో
 న్యాయవాదుల్ని, ఆయుధ బేహారుల్ని
 స్నేహితులన్న భ్రమలతో నమ్ముతూ!

మన వినాశకులం మనమే
 మీడియా యుద్ధాలు చేస్తాం
 అవుదాడులు చేసి అశల్లి చంపేస్తాం
 మన జీవనాడుల్ని తెగలాగుతాం.

నాకు తెలుసు నీకు మన పద్ధతులు తెలుసని
 ఆఫ్రికాలోని గొప్ప ప్రజాస్వామ్యదేశంగా
 మన సంపదలను అప్పజెబుతున్నాం దొంగలకు
 కల్లబొల్లి మాటల్ని చెప్పే ఘనాపాఠీలకు
 మంటల్ని, నాపాలం రాళ్లను విసిరేవాళ్లకు
 మనపైన, ఇతరులపైన
 మన ఉద్వేగాల్ని ఉసికొలుపుతూ
 వంచనాదారులపైన.

ఇలా మనం మన సంపదలను అప్పజెబున్నాం
 దోపిడీదారులకు, అవినీతిపరులకు, ఉన్మత్తులకు
 ప్రజల అధికారపు అంచులపై దాడి చేస్తున్నవాళ్లకు

కాని జమాని! వీటిని చూసి బెంబేలెత్తకు
 చచ్చుపోవాలనుకోకు! ఇవి వాక్ స్వాతంత్ర్యపు భాగాలు

It both soothes and hurts
 It shines our democracy 55
 It gives every limping soul a voice
 Even if those voices are coarse
     And life-threatening
 It gives them power
     To open their mouths 60
 To tell a story, just any story
 In singer bird tones
 About our hopes and frustrations

We gleefully harp our differences
 Deflecting the quest to unite our passions 65
 As we seek to swell our wealth
 So the budding toddlers can grow
 And love to be Ghanaian
 To celebrate the grey hair
 Bent walking from past burdens 70
 Of state and family

So Jamani, we are here
 Propping up prospects
 That we don't have to die
 For election verdicts 75
     That we can rise above
 The penury of ideas
 So Ghana will not eat grass to live
 Nor turn deadly spears on itself
 Nor be stamped out of glory by any storm 80

Jamani have high hopes
 And bear a badge of believe that
 We will defrost our tenacity
 To achieve our long-loved longings
 We will avert the trappings 85

ఇవి ఉపశమనాన్ని, బాధను రెంటినీ ఇస్తాయి.
మన ప్రజాస్వామ్యానికి కాంతినిస్తాయి.
కుంటున్న ప్రతి వ్యక్తికి గొంతునిస్తాయి.
అవి ఎండి గరుకుగా ఉన్నా
నోరు తెరచేందుకు శక్తినిస్తాయి,
ఒక కథ చెప్పేందుకు, ఏ కథైనా సరే
మన ఆశలు, ఆశాభంగాలను పాడే పక్షిలా

మనం సంతోషంగా చెప్పుకుంటాం మన వైరుధ్యాలను
మన ఉద్వేగాలను ఐక్యం చేసే ఉద్దేశంతో
మన సంపదలను వృద్ధి చెందించి
మన పిల్లలు ఘనా పౌరులమని గర్వించేలా
పాతకాలపు ఒత్తిడులు, కష్టాలకు దూరంగా
తమ జీవితాల్ని గడిపేందుకు.

జమానీ! మనం మన అదృష్టాన్ని వెదుక్కుందాం
ఓటములకు కుంగిపోవద్దు
ఎన్నికల ఫలితాలకు అతీతంగా నిలుద్దాం
బతకడానికి 'ఘనా' గడ్డి తిననక్కరలేదు
బల్లెలు చేబూని చావనక్కరలేదు
తుఫానులు వచ్చి కీర్తిప్రఖ్యాతులు తుడిచిపెట్టుకుపోనవసరం లేదు.

జమాని! ఆశను పెంచుకో సజీవంగా.
మనం ఈ స్థితిని దాటి పోగలం
మన చిరకాలపు స్వప్నాల్ని ఈడేర్చుకుంటాం
దిక్కుమాలిన అడ్డంకుల్ని దాటి

Of keeping state assets
In mortal selves or
In cash vaults in strange lands
We will vie to have
The glorious satisfaction that   90
We can change base metal to gold
In surgical treat of our minds and thoughts

Your brother,
Sungtaa

మన దేశ సంపదలను రక్షించుకుందాం
దుర్మార్గుల చేతుల్లో వాటిని పడనివ్వం
మనకు తెలుసు రసవాద విద్య
మన ఆలోచనల్ని సంపదలుగా మార్చుకుందాం!

నీ సోదరుడు

సుంక్రా

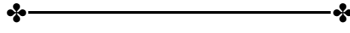
THE PURSUIT

Clasped in beak, dangling entrails from beak;
Casting glances over shoulder and keenly on the run;
Coursing on through dark corridors,
Closely pursued by angry hungry chicks, cocks and hens,
Calling louder and demanding a share: 5
“Come, stand; let’s share the food and eat and drink
together”.
But the strongest of them

In thunderous words of some plea, will calm the,
Others and running and seeking shelter to
Settle away from the many yearning others;   10
Chickens and hens following; all
Crying, all begging, all in melancholy:
Calling in anxious plea, reminding him thus;
“We chose you to lead and share”.
The cock never stops, the race never ends;   15
Hunger fuels anger
Greed the propelling drive

1990

13. వెంటబడడం

పదునైన ముక్కుతో పట్టుకోబడి
పేగులు ముక్కు నుండి వేలాడుతుండగా
అటు ఇటు చూస్తూ, పరిగెడుతుంటే
చీకటి వాకిళ్లలో, దారుల్లో
వెనకనే ఆకలితో కోపంగా పిల్లలు, పెట్టలు, పుంజులు
కేకలు పెడుతున్నాయి బిగ్గరగా, తమ వాటా కోసం
'ఆగు, నిలబడు, అందరం తిందాం, తాగుదాం, పంచుకుందాం'-
అయితే వాటిలో బలంగా ఉన్నది...

పిడుగుల్లా గర్జన, ఆపుతుందా
కొన్ని పారిపోయాయి దాక్కోడానికి
పిల్లలు, పెట్టలు వెంటరాగా సురక్షిత ప్రాంతాల్లోకి
అరుస్తూ, ఏడుస్తూ, అడుక్కుంటూ, విషాదంగా
అతడితో మొరపెట్టుకున్నాయి -
-నిన్ను నాయకుడిగా ఎన్నుకున్నది
మమ్మల్ని నడిపించడానికి, పంచుకోడానికి'-

పుంజు ఆగలేదు, పరుగు ఆపలేదు
ఆకలి అగ్రహాన్ని పెంచుతుంది.
దురాశ పరుగును పెంచుతుంది

- 1990

HENCH MAN

Hench man
Lowly, courteous,
Kow-towing
To every
Nod and cough. 5

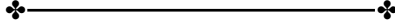
You sell our soul
You kill our resolve
You corrupt
Away our wealth

Hench man, 10
Servitude,
Fixed low
Under red carpets,
Stupid, Insipid, yet
Armed against 15
Our conscience;

You grow
Ethnic hate
You chisel away
Our Union in panic 20
And brazen fear

Poor soul,
Empty man,
Pushing orders
Against our will, 25
Growing in shit,
Half man half beast!

14. అనుయాయుడు

అనుచరుడు

వినయవిధేయతలతో, వంగి వంగి నడుస్తూ
ప్రతి తల పంకింస్తూ దగ్గుకూ తల ఊపుతూ

నీ ఆత్మను అమ్ము

నీ నిర్ణయాన్ని చంపు

ధనం కోసం నిన్ను నీవు కలుషితం చేసుకో

అనుయాయుడు, బానిస

ఎర్ర తివాచీలకింద పడుకునేవాడు

మూర్ఖుడు, పసలేనివాడు

మన అంతరాత్మకు వ్యతిరేకుడు

నీవు పెంచుతావు తెగల మధ్య ద్వేషాన్ని

నీవు చెక్కుకుపోతావు ఐక్యతను

భయాందోళనల మధ్యన

పిచ్చివాడా, ఖాళీ మనిషీ,

మన అంతరాత్మకు వ్యతిరేకంగా,

కుళ్లులో పెరుగుతున్నాం

సగం మనిషి సగం పశువుగా!

We will tell the winds
Who you are.
We will cut   30
The cord
That feed your
Passions
To smear souls
With hate.   35
Hench man
Poor soul

We will cleanse you
In dry corrosives
And we will wash you   40
Down the drain
And we will burry
You in truth
Away from those
Gaping intrigues   45
In silent death traps
And you'll be history
1997

మేం చెబుతాం వీచే గాలులకు నీవెవరో,
నీ ఉద్యేగాలను పోషించే నరాలను తెంపుతాం
దేషంతో మచ్చను తెచ్చే నీ ప్రవృత్తిని రూపుమాపుతాం

నిన్ను పరిశుభ్రం చేస్తాం ఎండు ద్రావకాలతో
నిన్ను కడిగివేస్తాం మురికి కాల్యల దగ్గర
నిన్ను పాతిపెద్దాం సత్యపు వెలుగుల్లో
ఈ కుళ్ళూ కుట్రలకు దూరంగా
నిశ్శబ్దపు మృత్యు పంజరాల్లో
నీవు గత చరిత్రవపుతావు అప్పుడు

- 1997

3.0 AFRICA

These are poems about Africa. Africa is an enigma. It has all that can make a people happy and prosperous and yet its people are poor, sick and unhappy. They roam the world like scavengers looking for greener pastures away from the large stretches of fertile and lush lands overflowing with high valued minerals. Africa is the continent whose leaders condone its rape all throughout history and keep the people poor and terrified. It is a continent prone to deadly armed conflicts in search of power and control of its limitless resources. It is in these lands that the people themselves urge government officials to corrupt their offices while they stay at the touch line, mournful and haggard, cheering on the most corrupt and counting in admiration what they achieve in Public office. Such are the ones who are awarded at God's own prayer houses and at community gatherings.

There must be a new African revolution cooked from the quiet moment of the minds of the Africans on the street. In civility, they must question why they are perpetually poor and begging and why, with brazen pretense, they are collectively dominated by their own fears and acceptance of the mediocre achievements of failing leaders on each other's heels.

Indeed, there must be something wrong with the African mind. Our failings may have to do with how we perceive the world. It is a perception that seems to suggest that the world is a temporary place and will end in the life time of every present generation. It makes it difficult to set up business organisations of enduring value that will last beyond the life time of their original owners and continue to grow even bigger and better. That mentality seeks wealth in immediacy. Wealth means looting government or the public in large quantities of clean bills.

3.0 ఆఫ్రికా

ఆఫ్రికా ఒక నిగూఢమైన ప్రశ్న. సహజ సంపదలనేకం ఉండి ప్రజలు సంతోషంగా ఉండే అవకాశం ఉన్నా దారిద్ర్యం, అనారోగ్యం, దుఃఖంతో నిండిన జీవితాల్ని గడుపుతున్నారు. దేశమంతటా చక్కని పంటలు పండే నేల, అనేక ఖనిజాలు, వనరులున్న దేశాన్ని వీడి ఇతర దేశాల్లో పాకీ పనులు, నీచంగా భావించే పనులు చేయడానికి స్వంత దేశాన్ని వీడి వలసబోతున్నారు. నాయకులు ఎప్పటికప్పుడు గతకాలపు దౌర్జన్యాల్ని చెప్పి ప్రజల్ని భయభ్రాంతుల్ని చేస్తూ తమ పబ్బం గడుపు కుంటున్నారు. ఈ ఆఫ్రికా ఖండంలో అధికారం కోసం సాయుధ పోరాటాల్లో ప్రజలు తమనితాము చంపుకుంటున్న దృశ్యాలు, ప్రజలు ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల్ని లంచగొండి పరుల్ని చేస్తూ తాత్కాలిక లాభాల కోసం ఒత్తిడి తెస్తూ నికృష్ట జీవితాల్ని గడుపుతున్నారు. ఎవరైతే ఎక్కువ అవినీతిపరులో వాళ్లకు ప్రార్థనా గృహాల్లో, సామాజిక కూడికలలో సన్మానాలు జరుపుతున్నారు.

బజారులలో మౌనంగా తిరుగుతున్న ఆఫ్రికన్ల మనసులలో ఖచ్చితంగా నూతన విప్లవ ఆలోచనలు ఉద్భవించి, వాళ్లు నాయకుల్ని నిలదీయాలి, ఎందుకు ప్రజలు శాశ్వతంగా దీనావస్థలో ఉన్నారో, దారిద్ర్యం ఎందుకు తొలగడం లేదో, ఎందుకు పరిపాలకులు కొద్దిపాటి అభివృద్ధిని అత్యంత గొప్ప విజయాలుగా ప్రకటించు కుంటున్నారో అడగాల్సిన అవసరమున్నది.

మొత్తానికి ఆఫ్రికన్ మనస్తత్వంలోనే ఏదో లోపముంది. అది మనం ప్రపంచాన్ని చూసే దృక్పథం కావచ్చు. ఈ ప్రపంచం ఎలాగూ త్వరలో అంతమవుతుంది కనుక ఉన్నంతలో సుఖంగా బతికితే చాలు అన్న అభిప్రాయం కావచ్చు. అందుకే పెద్దపెద్ద వ్యాపార సంస్థలను ప్రతి తరానికి మరింత విస్తృతమయ్యే వాటిని స్థాపించడం అసాధ్యంగా మారింది. ధనం సంపాదించడానికి దగ్గర మార్గమల్లా ప్రజాధనాన్ని దోచుకుని సురక్షిత ప్రదేశాలలో దాచుకోవడమే!

Most of the people try to do that through government contracts. It may also answer the question of why Africans build their roads and other infrastructure with little or no maintenance schedules at all as though it would be a waste to add some value and grandeur to them. So the African needs to redefine himself from the ashes of his failings throughout history. And this evaluation must not be done by the leaders only; but it must reflect a total change in the mind-set of the people. The laws must be made to work and the police administration must be brutally reconstructed to be more professional and more ready to enforce the laws and not carry leaky fingers to law violators who abuse the system with unending impunity. Africa has to start walking now.

గవర్నమెంటు కాంట్రాక్టులను తీసుకున్న గుత్తేదార్లు తమ లాభాలు పోగా మిగతా దానితో పనులు చేసి లంచాలతో తమ పబ్లింగు గడుపుకుంటున్నారు. ఉదాహరణకు మన రహదారులెలా ఉన్నాయో చూస్తే మన దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ రూపురేఖలు అర్థమవుతాయి. అందుకని ఆఫ్రికన్లు ఓటముల బూడిద నుంచి పునరుజ్జీవనం పొంది, నాయకులు ప్రజలు సంఘీభావంతో, మారిన దృక్పథాలతో దేశాభివృద్ధికి కృషి చేయాలి. అందరి మనస్తత్వంలోనూ మార్పు వచ్చినప్పుడే ఇదిసాధ్యపడుతుంది. న్యాయం, చట్టం తమ తమ పరిధుల్లో ఉండి అపరాధుల్ని కఠినంగా శిక్షించాలి. ఆఫ్రికా ఖండం ఇప్పుడు కొత్త ఉత్తేజంతో నడక మొదలుబెట్టాలి.

HOW TO BE AN AFRICAN

I will tell you how to be an African
When the guns are laid down
And all the corpses are buried
And the children and their mothers
Return home from search for food. 5

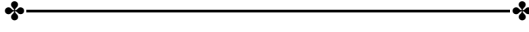
I will tell you how to think African
When the drowning economies
Can hold on to any firm straws
And the leaders plug out their greed
From the ashes of their failings 10

Let me tell you how to be African
From the edges of misery
Where little glimmers of hope appear
On the faces of the many displaced souls
Walking like skeletons into oblivion. 15

An African is a soul;
Black, brown and white soul
Cocooned in former glories
Plucked from its roots
Caught in a web of worlds 20
In desperate search for words
To define his own world

So let me tell you how to be African
When the African begins to look inside
And not outside for salvation, 25
And the laws are alive with good breathe of fire
And the lid of state coffers is held tight
Away from vaulting looters and wonton predators

15. ఆఫ్రికన్ గా ఉండడమంటే...

ఆఫ్రికన్ గా ఉండడమంటే ఏమిటో నేను చెబుతాను.

తుపాకులన్నిటిని దించి

శవాల్ని ఖననం చేసాక

పిల్లలు, వాళ్ల తల్లులు

ఆహారపు అన్వేషణ నుంచి ఇంటికి వచ్చాక;

ఆఫ్రికన్ గా ఆలోచించడమంటే ఏమిటో నేను చెబుతాను

మునిగిపోతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థకు

ఏదో ఒక గట్టి గడ్డిపోచ ఆధారం కాగా

నాయకులు తమ దురాశకు స్వస్తి చెప్పి

తమ ఓటముల బూడిద నుంచి తిరిగి లేవాలి.

ఆఫ్రికన్ గా బతకడం ఎలానో నేను చెబుతాను

దైన్యపు అంచులపైనుంచి

ఎక్కడైతే ఆశలు తళుక్కుమంటాయో అక్కడకు

స్థానభ్రంశం చెందిన వదనాలలో

అస్థిపంజరాలా విస్మృతిలో నడుస్తున్నవాళ్ళందరూ!

ఆఫ్రికన్ ఒక ఆత్మ.

నలుపు, గోధుమరంగు, తెలుపుల ఆత్మ

వెనకటి విజయాల పట్టుకాయలో

తమ వేళ్ల నుంచి పెకలించబడి

ప్రపంచపు సాలెగూటి వలలో పట్టుబడి

మాటలు రాక, నిరాశగా వెదుకుతూ

తన ప్రపంచాన్ని నిర్మించుకోజూస్తున్న ఆత్మ.

When the battles and conflagrations are ended,
And the states are owned by the people 30
The lands are redeemed from poachers
And the people return home to plant new crops
To feed themselves and own their lives
And save crying children from boating into exile

2001

నన్ను చెప్పనివ్వు ఆఫ్రికన్ గా ఉండడం ఎలాగో
ఆఫ్రికన్ తనలో తాను చూసుకున్నప్పుడు
విముక్తి కోసం ఇతరుల దిక్కు చూడక
న్యాయం, చట్టం జ్వలిస్తాయి కొత్త ఊపిరితో
ప్రజాధనపు మందసాలు నిర్బేధ్యమవుతాయి
దోపిడీదారులకు, భక్షకులకు అందకుండా!

యుద్ధాలు, ప్రజా దహనాలు అంతమయ్యాక
ప్రజలు తమనితాము పరిపాలించుకునేప్పుడు
వేటగాళ్ల నుంచి నేల విముక్తి చెందాక
ప్రజలు ఇంటికి వెళ్లి పండిస్తారు కొత్త పంటల్ని
స్వావలంబనతో, స్వయంకృషితో
పిల్లల్ని కాపాడుకుని, పడవలపై వలసల్ని నిరోధిస్తారు.

- 2001

DREAMS OF AN AFRICAN CHILD

When the sun has gone down
The sheep would return home
Daddy would be resting
Mommy relating with her kitchen
Doing fast trips with sister Kende 5
Between the stream and the house
We, the boys playing *Kpaaka Kpaaka*
Laughing, giggling in profusion
In the wide arenas of joy

We will spurn korshiakor 10
Mommy happy at home
Daddy in pensive mood
Watch neighbours walk by
Play with our cheeks with smiles

And when daybreaks 15
Daddy will go to farm,
Mommy to market to sell
Bringing home joyful presents
We romping eagerly to school

We would wear new dresses to school 20
We would have the books we need to read
We would wear sandals and carry school bags
We would ride on bicycles to school
No Jack jaws nor grudge about school fees
School will be our new love 25

❖ 16. ఆఫ్రికన్ పిల్లవాడి కలలు ❖

సూర్యుడు పడమట అస్తమించాక
గొర్రెలు ఇంటికి వస్తాయి.
నాన్న విశ్రాంతి తీసుకుంటాడు
అమ్మ వంటగదిలో, చెల్లెలు 'కెండి' సెలయేరుకు,
ఏరు నుంచి ఇంటికి చకచకా తిరుగుతుంటారు.
బాలురం మేము ఆడుతుంటాం కపాకా-కపాక
పడిపడి నవ్వుకుంటూ.
ఆనందపు విశాల తీరాలలో!

మేము తిరస్కరిస్తాం కొర్నియాకర్ను, అనారోగ్యాన్ని,
అమ్మ ఇంట్లో ఉంటుంది హాయిగా
నాన్న ఆలోచనలలో ఉండి
గమనిస్తాడు ఇరుగుపొరుగు
మా బుగ్గలను చిదిమి చిరునవ్వులతో పోతుంటే.

తెల్లవారగానే
నాన్న వెళ్తాడు పొలానికి
అమ్మ సంతకు వెళ్తుంది అమ్మడానికి
ఇంటికి తెస్తుంది కానుకలను
మేం బడికి వెళ్తాం హాయిగా

కొత్త బట్టలు తొడుక్కుంటాం
చదువుకోడానికి పుస్తకాలు
కాళ్లకు చెప్పులు, భుజాన పుస్తకాల సంచులు
సైకిలు తొక్కుకుంటూ బడికి
బడి ఫీజులు గురించి భయం లేదు
మేం ప్రేమిస్తాం మా బడిని, మా చదువులను

Mommy believes in my dreams
She says they are important dreams
And that when the time comes
My two siblings would migrate
From the farm into school   30
And we will be defined
By how far we can change our world
And not by how much we lack in society

Mommy says these days would come
We would have a big house   35
Enough for all six of us
Me, Mommy, Daddy,
Kende, Mani and Tira
Kende would be a nurse,
I would be a Teacher, Tira a lawyer   40
And Mani would keep our farm.

My dreams are my hopes and beliefs
I live for them and feed on them
As my world spins with them
My joy soars along eagerly   45
They keep me alive and give my life meaning
When the sun sets and the sheep return home
My dreams would come true
And we'll have a gleeful world

1999

అమ్మ నమ్ముతుంది నా కలలను
 చాలా మంచి కలలంటుంది వాటిని
 సరైన సమయం రాగానే
 నేనూ నా సోదరులూ వెళ్తాం
 పొలం నుంచి పాఠశాలకు
 మేం ఆలోచిస్తాం అందరం
 ఎలా ఈ ప్రపంచాన్ని మార్చగలమో
 మాకున్న లోటును లెక్కచేయకుండా!

అమ్మ అంటుంది- ఆరోజులు వస్తాయని
 మనకి పెద్ద ఇల్లు
 ఆరుగురికి సరిపడినంతది
 నేను, అమ్మ, నాన్న
 కెండి, మణి, తిరా
 కెండి అవుతుంది నర్సు
 నేను ఉపాధ్యాయుడినవుతా
 తిరా న్యాయవాది, మణికి మన పొలం.

నా కలలు నా ఆశల, నమ్మకాల ప్రతిరూపాలు
 వాటిని తింటూ, వాటికోసం బతుకుతాను
 వాటి చుట్టూరా నా ప్రపంచం పరిభ్రమిస్తుంది
 నా ఆనందం పైకెగుస్తుంది ఉవ్వెత్తున
 అది నా జీవితానికిస్తుంది అర్థం, నన్ను బతికిస్తుంది
 సూర్యుడు అస్తమించినపుడు, గొర్రెలు ఇంటికి
 తిరిగి వచ్చినపుడు, నాకల నిజమవుతుంది.
 మాకు సంతోషంతో నిండిన ప్రపంచం లభ్యమవుతుంది.

- 1999

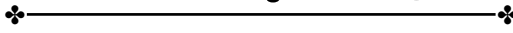

AFRICA UNDER THUMBS

Through the thorny paths
Of domination in the
Triangular business,
The Souls of men
Traded for gun powder   5
And strong drink,
Hell and damnation in domination
Heaven vanished
Humans battered,
Parasitic, subjugated   10
Reveling at the dregs,
In liberation, regimes
Are still under thumbs
Importing and scavenging
On discarded ideology,   15
Toxic edibles
Corpses of machines
Sick and dying movables
Clinker types
Trapped in webs of failures   20
Groping, nonchalant,
In beggar mode
In these pregnant soils of Africa
Holding prized gifts of life

1988

17. అణగదొక్కుబడిన ఆప్రికా

నడక అంతా ముళ్లదారులగుండా
త్రికోణ వ్యాపార సంస్థల
ఆధిపత్యపు అణచివేతలో
మనుషుల ఆత్మలు
తుపాకి మందుకు, ఘాటు సారాయికి
వ్యాపారం చేయబడి
నరకం, నరకలోకపు జీవనం స్థాపించబడి
స్వర్గం అదృశ్యమై
మనుషులు చితకగొట్టబడి
పరాన్నజీవులుగా, అధములుగా
చెత్తకుప్పల వద్ద సంచరిస్తుంటే
ఎక్కడ విముక్తి? రాజ్యాలున్నాయి
ఇంకా ఎవరి బొటనవేళ్ల అడుపులోనో!
ఎప్పుడో కాలదోషం పట్టిన
పనికిరాని ఆదర్శాలను, నీతులను వల్లెవేస్తూ
గరళాన్ని మింగుతూ
యంత్ర శవాలు
మృతజీవులు, రోగిష్టి జీవితాలు
మడ్డి పెకుసు బతుకులు
అపజయాల వలల్లో చిక్కుకుని
చీకట్లో తిరుగుతూ నిర్లిప్తంగా
అడుక్కునేవాళ్లలా
ఆఫ్రికన్ సారవంతమైన నేలమీద
జీవితపు కానుకను చేబూనిన ప్రజలు

NJINGUM OF AFRICA

Njingum, an African
Sits at the other end of the world
Briefing the winds of passing times
Disagreeing that African labour is fashioned
In the like of the Greek god, Atlas;   5
Dutifully obeying cursed instructions,
Bearing the heavens
On his brave shoulders in Eternity
And like the god Sisyphus,
Cursed in vain labour,   10
keeps rolling a heavy boulder up a hill
And, in rebellious tantrum,
Tumbles from the summit
Rolling down to the foot of the hill
At the pleasure of the gods   15

Njingum plays against the times,
Contradicts the image
Carved out for him,
Challenges his world
To death end,   20
Believing that the spirit behind Africa
Is wiser than the Greek
Plodders and hankering gods
Condemned in the unknown void

In the African forest,   25
In lip-cracking harmattan winds,
Njingum gathers firewood
Among woods gutted by fire;
Who in life

18. ఆఫ్రికన్ అన్జిన్గమ్

అన్జిన్గమ్ అనే ఆఫ్రికా దేశస్థుడు
ప్రపంచపు ఆవలి వేపున కూర్చున్నాడు
గడచిపోతున్న కాలపు గాలుల్ని గమనిస్తూ
ఆఫ్రికన్ శ్రమ చాలా గొప్పది అన్నది ఒప్పుకోడు-
గ్రీకుల దేవుడు 'అట్లాస్'లా
వినయ విధేయతలతో చెప్పింది చేయడం
ఆకాశాన్ని మోయడం
తన శాశ్వతత్వపు భుజాలపై;
ఇంకోదేవుడు 'సిసిఫస్'
వృధా శ్రమ అతడిది
పెద్ద బండరాయిని కొండపైకి నెట్టుకువెళ్లడం
తిరుగుబాటు ధోరణిలో
శిఖరం నుంచి కిందికి అది పడిపోవడం
దేవతలకది ఆనందాన్నిచ్చే విషయం.

అన్జిన్గమ్ కాలానికి ఎదురీడుతాడు
ఆ దృశ్యాన్ని ఖండిస్తాడు
అది తనకై చెక్కినదన్న విషయాన్ని
చావును లెక్కచేయకుండా
ప్రపంచాన్ని సవాలు చేస్తాడు
ఆఫ్రికా ఆత్మ గొప్పదనీ,
గ్రీకుల అతి వినయపరులు, అత్యాశాపరులు
అనంత అగాధంలోకి నెట్టబడిన దేవుళ్లకన్న తెలివైనదని.

ఆఫ్రికన్ అరణ్యాలలో
పెదాలు పగిలే హరమత్తన్ గాలులలో
అన్జిన్గమ్ వంటచెరుకు పోగుచేస్తాడు

Never saw a season without the pain   30
Of brute raw fires
Raging through their homes;
With panting rodents, escaping nowhere,
And lions, even lions in hot pursuit of game
Now in ignominious flight from fires   35
In unchallenged discordance with nature.

In this unlucky forest of Africa
Sisyphus means much more than a myth
It is order and a comforting arena
Of vain labour, applauded   40
And trapped in mindsets;
Glorifying poverty and its attributes
And Njingum matches against this odd order
In spiritual self-redemption

In this place, in the deep alcove of thought   45
Coming out of the cold
Njingum finds space to repair his vision
In the new thinking
Of a lush new world of Africa
Bearing and eating of its own fruits   50
Crunching in silence joy

10th May 2011, Midrand, South Africa

అడవులు కార్చిచ్చులో తగలబడిపోతే
తన జీవితమంతా, ప్రతి ఋతువూ
కష్టాలు నిండగా దుఃఖిస్తాడు.

ఆ భయంకరమైన మంటలు
తమ ఇళ్లకు వ్యాపించి
ఎలుకలు ఆయాసంతో ఉక్కిరిబిక్కిరైపోగా
సింహాలు, సింహాలు వేగంగా పోతున్నవి
కార్చిచ్చుకు భయపడి పరుగులు తీస్తున్నవి
లజ్జా వదనాలతో ప్రకృతి భీభత్సానికి జడిసి.

దురదృష్టానికి నెలవైన ఈ ఆఫ్రికా అరణ్యంలో
'సిసిఫస్' ఒక అజ్ఞాత వ్యక్తికన్నా ఎక్కువ
వృధాశ్రమకు సంకేతం
మనసుల్లో నిండిన నిర్లిప్తత ఉదాహరణ
దారిద్ర్యాన్ని పొగుడుకుంటూ ఆత్మవంచన
అన్ జిన్ గమ్ ఈరకపు జనాలకు చెందినవాడు
వేదాంత ధోరణి, స్వయం విముక్తి భావన

ఇక్కడ ఆలోచనా లోతుల్లో మునిగి
బయటకు వస్తున్నాడు శీతల స్థితినుంచి
అన్ జిన్ గమ్ తన దృక్పథాన్ని సరిచేసుకోడానికి
కొత్త ఆలోచనలతో
ఆఫ్రికాలో కొత్త ప్రపంచాన్ని సౌభాగ్యవంతమైనదానిని
స్వావలంబనలో తనను స్వర్గంగా మార్చుకునే దేశాన్ని
మౌనంగా, సంతోషంగా జీవిస్తున్న దానిని దర్శిస్తూ!

10 మే, 2011, మిడ్రాండ్, సౌత్ ఆఫ్రికా

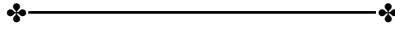
NMA LOGUMA OF AFRICA

Beneath the high
East Zambian mountains
In the heartland of Africa
Nma Loguma walks the fringes
Of the forest   5
Minding her fields;
Turns the soil in loyal indulgence
Hoe and machete close to heart
Scratching the earth
Rhyiming in harmony with nature   10
Dry and dying grass sing and wave
Urged by strange whirlwinds
As she passes by each day

Under the shady shea tree, half naked
All by himself, her baby Mba Tira,   15
In impatient eagerness
Cooing, lips longing for breast feed
Nma in distant grounds,
Engrossed in labour joy
Gathering wood, soldiering   20
Until a shrill yell from baby
Plugged Nma from her hoe
Thrusting a nipple to Mba's mouth.

In this most unfrequented terrain
A bad tempered vehicle from somewhere   25
Would pass angry dust over mother and child
But Nma works in frenzied addiction;
Turning the soil and torching trees
Away from the melting life of unfamiliar worlds –

19. NMA లొగుమా

తూర్పు జాంబియన్ పర్వతాల దిగువన
ఆఫ్రికా హృదయ స్థానంలో
నడుస్తున్నది లొగుమా
అడవి అంచు వెంబడి,
తన పొలం గొడవలో తాను
నేలను తవ్వుతూ
గడ్డపార, పలుగు చేబట్టి
నేలను తవ్వుతున్నది.
ప్రకృతి సంగీతంతో మమేకమవుతూ
ఎండుగడ్డి, ఎండిపోతున్న గడ్డి పాడుతున్నవి
వంత సుడిగాడ్పుల అలజడికి తలలూపుతూ,
ప్రతిరోజూ ఆమె అటుగా వెళ్లేప్పుడు

షియా చెట్టు నీడన అర్థనగ్నంగా
ఆమె కుమార్తె అంబాతిరా
పసికూన కదా ఏడుస్తున్నది
పెదాలు తల్లిపాలకై అలమటించగా
లొగుమా, కాస్త దూరంగా
పోగుజేస్తున్నది ఎండుకట్టెలను
శ్రమవల్ల కలిగే ఆనందపు ఆలోచనలలో
పాప కేకవినగానే పరిగెడ్డూ వచ్చి
అంబా తిరాను ఒడిలోకి తీసుకుని
తన చనుమొనను అందించింది ప్రేమతో!

అంతగా ఎవరూ రాని ఆ ప్రదేశానికి
ఎక్కడ నుంచో ఊడిపడిందో వాహనం
తల్లీపిల్లల మీద దుమ్మురేపుతూ వెళ్లిపోయింది.

Deep in her, Nma knows who she is: 30
A speck of creation roaming the earth
Seeking to conjure life from the dryness
Of virgin lands of rare fertility
Scratching the earth on and on
In avowed mission to keep a soul alive 35
Nma gives true meaning to life;
That through land, lying dumb, shall we feed
Her voice echoes in unfamiliar tunes
Singing songs from distant years
In these same fields where 40
Sweats from some generations
Now part of the soils bundle in her labour
Pressing heavily on the land

And when you pass by
Those stretches of unused lands 45
Deep in the fringes of Africa
Where trees and grasses are tall
And vast patches of earth lie torched,
With lands still lying unscratched
You'd still see Nma Loguma with her hoe 50
A ghostly image of a lone soul
Blurred by passing dust
Walking and working on this field of destiny.

September 2011, Lusaka, Zambia

లొగుమా అవేమీ పట్టించుకోదు
 తన పని తాను చేసుకుపోతుంది.
 తుప్పల్ని తగలబెట్టి, నేలను చదును చేస్తూ.
 లోలోపల ఆమెకూ తెలుసు తానెవరో
 ఓ సృష్టికణం భూమిపై తిరుగుతూ
 ఎండి పొడారిన నేలపై జీవాల్ని సృజించడం
 సాగు చేయబడని నేలను సాగులోకి తెచ్చి
 జీవితానికి అర్థం చెప్పడం.
 ఒక జీవిని బతికించడానికి తాను శ్రమపడడం;
 ఆమె గొంతు ప్రతిధ్వనిస్తున్నది అపరిచిత స్వరాలతో
 ఏ కాలానికో చెందిన పాటలను పాడుతున్నది
 ఈ పొలాల్లోనే, అనేక తరాల స్వేదమింకి
 ఆమె శ్రమకు ప్రతిరూపమై కానవస్తున్నది.

నీవు అటుగా వెళ్తుంటే
 ఇంకా సాగు చేయబడని నేల
 ఆఫ్రికా లోలోపల, అడవి అంచుల దగ్గర
 చెట్లు, గరిక ఎత్తుగా, ఒత్తుగా ఉండేచోట,
 నేల నల్లగా పోడు చేయబడిన చోట,
 ఇంకా చదును చేయబడని చోట,
 అక్కడ నీకు కానవస్తుంది NMA లొగుమా
 తన గడ్డపారతో, ఒంటరిగా
 వ్యాపించిన దుమ్ములో మసక, మసకగా
 తన గమ్యం వేపు నడుస్తూ, నడుస్తూ-

- సెప్టెంబరు 2011, లుసాకా, జాంబియా

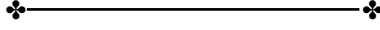
BEYOND THE HORIZON

Lone baobab tree
Sick and dry,
Out with leaves,
Full branched
In hot dry savannah   5
Animals romping,
Children navigating the terrain
Delivering a thirsty herd
Seeking to resolve
A conflict with harmony   10
Yet the earth, unkind
Pale moist-less sky,
Looks down
In helpless quiet
Human huts find solitude here   15
And there glows some semblance
Of greenery
With lone souls
Spending their time
Preparing the soils for rains   20
And hankering for water

The gazing sun
Shares itself benevolently
Pouring heat and brightness lavishly
As working men take shelter under   25
Leaky patches of sheds where
Sun beams squeeze through
To embrace sweaty tired bodies

20. క్షితిజరేఖకావల

ఒంటరి బావోబాబ్ చెట్టు
ఎండి వడిలిపోయి
పలచగా ఆకులు
అనేక శాఖలు
వేడి సవన్నాలో

జంతువులు గెంతుతున్నాయి
పిల్లలు అటు ఇటూ తిరుగుతున్నాడు
దప్పికతో గుంపుగా
వచ్చిన కష్టాన్ని
సామరస్యంగా తీర్చుకోవాలని
అయినా, నేలకు దయలేదు.

పాలిపోయినట్లున్న నింగి
అసహాయపు నిశ్శబ్దంలో
తొంగి చూస్తున్నది క్రిందకు

మనుషుల గుడిసెలకు ఇక్కడ ఒంటరితనం
అక్కడక్కడా కొంత ఆకుపచ్చదనం
ఒంటరి జనులకు కాలక్షేపం
కొంత పని, నేలను తయారుచేయడం
రాబోయే వర్షాల కొరకు
నీటిచుక్కల కొరకు ఎదురుచూస్తూ

చూస్తున్న సూర్యుడు
దయతో ఇస్తున్నట్లు ఇస్తున్నాడు
తాపాన్ని, వెలుగును విచ్చలవిడిగా.

శ్రామికులు విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నారు
చివికిపోయిన గుడిసెలలో

Here on an African night
Big children   30
Still gather at full moon
    To hear and tell stories
        Of the brave ancestors and
        How they conquered their fears
            And tamed lions and witches   35
Smiles break dry lips
And giggles tear voices hoarse
As they feast on stories in happy joys
Waiting when the clouds would conspire
Defying dryness to pour its rains   40

Stories are told
About in the inner bowels parts of the earth
In distant places
    Where men enslave the gods
    And use their powers   45
    To fly and do duty to their egos
Swimming in foolish indulgence
As if they were not sure that
Others also own the earth
This is the place where the world ends and   50
It is the place where life begins
Far beyond the horizon

*University of Cape Coast 1993 (inspired by a painting on
a wall)*

పైకప్పు చిల్లల గుండా సూర్యకిరణాలు
లోనికి వచ్చి కౌగిలించుకుంటున్నాయి
అలిసి, చెమటలు కక్కుతున్న దేహాలను.

ఇక్కడ ఓ ఆఫ్రికన్ రాత్రిలో
పెద్ద పిల్లలు గుమికూడతారు
నిండు పున్నమి రోజున

కథలు వింటూ, చెబుతూ
వాళ్ల పూర్వీకుల సాహస గాథల్ని
భయాలైలా జయించారో ఆ వీరులు,
సింహాల్ని, మంత్రగత్తెల్ని ఎలా లొంగదీసుకున్నారు.

చిరునవ్వులు విరుస్తాయి ఎండిన పెదాలపై
బొంగురు గొంతుల్నుంచి పకపకా నవ్వులు
సంతోషపు రోజుల కథల్ని వింటూ వాళ్లు
మబ్బులు ఎప్పుడు వస్తాయోనని ఎదురుచూస్తూ
ఎండిపోయిన నేలపై ఇన్ని నీళ్లు జల్లుతాయని!

కథలు ఎన్నెన్నో
భాగర్థపు లోతుల్లోవి
దూరదేశాల్లో
దేవతల్ని లొంగదీసుకున్న మనుషులు
తమ శక్తులతో గాలిలో ఎగరడాలు
తమతమ అహానికి తగ్గ కార్యాలు

మూర్ఖత్వంలో మునిగి తేలుతూ
వీళ్లేకాక ఇతరులూ ఇక్కడ ఉన్నారని,
వాళ్లకూ భూమిపై హక్కు ఉందనీ తెలిసో, తెలియకో!
ఇక్కడే ప్రపంచం ముగుస్తుందని,
ఇక్కడే జీవనం మొదలవుతుందని
క్షితిజ రేఖ కావల.

- కేప్ కోస్ట్ విశ్వవిద్యాలయం, 1993
(ఓ కుడ్యచిత్రాన్ని చూసి)

4.0 TRADITION

Mankind has come a long way from limited knowledge about the world in time and space to the explosion of knowledge and its unsatisfying quest. The methodology in seeking knowledge and knowledge about who we are come in the form of the values, ideas and practices handed over to us from generations long forgotten. The wisdom imbedded in our language and style is the true DNA and trail blazing experience that guide us into the treasury vault of life. It explains the principles guiding our thoughts and actions which have roots from those early humans, whose experiences in all generations in interpreting the world as they saw it, are today the valued source of our traditions and customs.

There's obviously a connecting cord between the present and the past because of existing traditions. Our instincts and behaviour therefore have some roots in the remote past experiences of our forebears who walked this earth and left their footprints on its surface.

In clear thought, we are what we come to think and act; we are the creation of our past. Our present bears testimony that we are the creation of other beings on whose shoulders we stand to see distant grounds of hopes and aspirations as we traverse new paths in our lives. Tradition leaves traces of what we represent and how we relate to our world even after thousands of years when the world around us has transformed several times over. This is why it makes sense to give some thought to the actions and thoughts that are drawn from the past and which we refer to as our culture. Indeed, the element of significance here is the valued principles which define how we relate as humans. The language we speak and the conduct of life in society are based on established principles derived from values and traditions.

So I write about issues that I believe are related to society and the behaviour and conduct of man. Some of the things we do today have some historical significance. In other words, they portray the existing contours of life which give birth to our present generation. Like everyone else, I also represent those contours in how I look and how I think.

4.0 ఆచారం

కాలప్రదేశాల గురించి తమకున్న స్వల్ప జ్ఞానం నుంచి మానవలోకం ఎంతో పరిణితి చెందినది తన నిరంతర కృషిలో అన్వేషణలో. విలువలు, ఆలోచనలు, అభ్యాసాలు అవి పాతకాలంలో ఎలా ఉండేవో, వాటి విధివిధానా లేవిటో, అవి ఇప్పుడు ఎవరికీ తెలీదు. మన భాషలో శైలిలో ఉన్న రహస్యాలు నిజమైన DNA గా జీవన కోశాగారానికి దారి చూపించేవిగా అనుకోవచ్చు. అనాది మానవుల నుంచి ఇప్పటివరకు పాత తరపు మనుషుల ఆలోచనలు, కార్యాలు తరతరాలుగా సంప్రదాయాలుగా ఆచారాలుగా మారి ఇవి జీవన స్రవంతిలో భాగాలైనాయి.

ఈ ఆచార వ్యవహారాలే గతానికి, ప్రస్తుతానికి వారధులుగా చెప్పుకోవచ్చు. మన వ్యవహారశైలి, సహజాతాల ఆనవాళ్లు మన పూర్వీకులు వదిలి వెళ్లిన పదముద్రలలో కానవస్తాయి.

మనం మన గతం చేత సృష్టింపబడినవాళ్లము. వాళ్ల భుజాలపై నిలబడి దూరపు ఆశామైనానాలను, ఆశయాల తోటలను గమనిస్తాము. అందుకే మన నడవడి, ఆలోచనలు మన నాగరికతకు ముడిపడి ఉంటాయి. మన భాష, సంస్కృతి మన సంప్రదాయాలకు లోనై కనబడతాయి.

నేనిప్పుడు వ్రాస్తున్నది మనిషి నడవడి, వ్యవహారశైలిపై సంప్రదాయాల ప్రభావం గురించి. మనం చేసే పనులకున్న చారిత్రక నేపథ్యం మనకు తెలుసు. పాత అనుభవాల పునాదులపై మనం కొత్త భవనాన్ని నిర్మించుకున్నట్లు మనం మన తరాన్ని నిర్మించుకున్నాము. అందరిలానే నేనూ ఈ ఆచారాల, సంప్రదాయాల ఒరవడిలోనే కనిపిస్తాను, ఆలోచిస్తాననుకుంటాను.

AT THE JENJENG POND

When the message came
Old earth had retired to bed
Its brows over fired eye
The priests in telepathic mood
In close consultations   5
Spoke to the gods

Silence descended the town
Broken only by the sullen tones
Of the female and male drums
Echoing in disjoint cries;   10
Kan tin, Kan tin, Kan tin tin tin...
It was the language of the spirit
Inspired by the virgin sacrificial fowls
And water in eager drips
From the libation calabash   15

We sat pensively listening to
The divine cry of the ancestral voices
As they came floating in the air.

Here at these curious times
In those murky years   20
Of fortune reverses
We kept our faith;
Sacrificing and washing the throats
Of the divine in honest libation

The message was clear;   25
The rains had refused to come
The crops were growing pale,
Our throats drying out;

21. జెన్ జెంగ్ సరస్సు వద్ద

అగ్ని ప్రజ్వరిల్లిన కనులపై రెప్పలు మూసి
పుడమితల్లి నిద్రకుపక్రమించిందని
సందేశం అందగానే
పూజారులు ధ్యాననిమగ్నులై
దేవుళ్లతో మాట్లాడేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నారు.

పట్టణం నిశ్శబ్దంగా ఉంది
అప్పుడప్పుడు మందకొడిగా వినవస్తున్న
డప్పుల చప్పుళ్ళు, స్త్రీ పురుష స్వరాల్లా
ప్రతిధ్వనిస్తూ
కాన్ టీన్, కాన్ టిటన్, కాన్ టీన్ టీన్ టీన్...
అది ఆత్మల భాష, గ్రహించబడింది
బలిచేయబడిన పక్షుల నుంచి
చుక్కలుగా పడే నీటిధారల నుంచి
సొరకాయ బూరల చప్పుళ్ల నుంచి

మేం మౌనంగా వింటున్నాము
పూర్వీకుల ఆత్మల సందేశాల్ని
గాలిలో తేలియాడుతూ వస్తుండగా

ఇప్పుడు ఈ విడ్డూరపు రోజుల్లో
ఈ మురికి ఏళ్లలో
అదృష్టం తారుమారైనా
మా విశ్వాసాల్ని మేం స్థిరంగా ఉంచుకున్నాం
బలులివ్వడం, గొంతు తడుపుకోవడాలు
దివ్యమైన నిజాయితీగా తర్పణాలు అర్పించడం

సందేశం స్పష్టం
వానలు కురిసే స్థితి లేదు
పంటలు ఎండిపోతాయి

Our garments in tatters;
Our children growing thin! 30

This the Tendamba-
The royal keepers of the land
Whose voices are clearer
In the ears of the divine forces-
Sounded to the divine in their realm 35

The priest tossed their cowries
That knew the language of the gods;
The sacrificial fowls struggling for breath,
With sprawled wings, face to the sky
Portending one thing; approvals 40
To sacrifice at Jenjeng

At the great Jenjeng pond,
The spirit of the gods;
Wild crocodiles Infested,
In earnest meeting with priest 45
Staff in hand the royal Priest
Announced to the ancestors;
“Taahunaa, Taangile, Tungbani,
Sadaana, Gura, Pelpuo.....

We are at your door!” 50
Bowling low before the unseen
An offer of sacrifice –
A white ram, seven white chickens,
A calabash of strong drink – and
In a mood perceiving the essence 55
Of the power of the spirit,
The chief priest woke the spirit of our town.

The slaughtered ram spurning the jinx;
The virgin chickens in prostrate struggled in vain flight 60

మా గొంతులు తడారిపోతాయి.
మా దుస్తులు చింపిరిగుడ్డలు
మా పిల్లలు బక్క దేహాలు.

వీళ్లు 'తెండంబ'
నేలకు అధికార రక్షకులు
వాళ్ల గొంతులు స్పష్టం
దివ్యశక్తుల చెవులలో
వినిపించేలా చెబుతారు.

పూజారి గవ్వలు విసిరాడు
దేవుళ్ల భాష తెలుసుకునేందుకు
బలిచేయబడిన కోళ్లు గిలగిలలాడుతున్నాయి
కాళ్లు వెడల్పుజేసి, ముఖం నింగి వేపు చూపి
ఉపద్రవమేమి రానున్నదో,
జెన్ జెంగ్ లో బలులు.

జెన్ జెంగ్ అద్భుత సరస్సు దగ్గర
దేవుళ్ల ఆత్మ తిరుగాడే చోట
క్రూరమైన మొసళ్లు తిరిగే చోట;
రాచపూజారి దండం చేబట్టి
పూర్వీకుల ఆత్మలతో పలికాడు
-“తహునా, తంగైలి, తంగబని
సదన, గుర, పెల్పువో...
మేం నిలబడి ఉన్నాం మీ ద్వారం దగ్గర!”
కనిపించని ఆత్మలకు నమస్కరిస్తూ
బలులిస్తామని మొక్కుతూ
తెల్లగొర్రె, ఏడు తెల్ల కోళ్లు
సొరకాయ బుర్రనిండా సారాలు
దివ్యాత్మ మాటలు వినే ధైర్యం
ప్రధాన పూజారి మేలుకొలిపినాడు
మా పట్టణ రక్షక దేవత ఆత్మను.

The men in panicky owe looking on
A mixture of blood from chickens and ram
Warmed the throats of the gods

This done the priest moved to the pond
As we held our breathe, awaiting the end 65
He walked into the water,
Deep, deep, and deeper still, up to his neck
The crocodiles watched in keen curiosity
Circling the lone priest on a divine mission
As he sunk deeper into the pond 70
Until he was swallowed whole!

Silence swallowed us whole
We waited, and waited; a tense moment,
A sober quiet moment of uncertainty
Sunk deep in us 75
Evoking condescending fear

Maybe he would not come back;
Maybe he would come.
The crocodiles would not eat him
They knew he had a mission with the gods 80
His dialogue with the ancestors was long:
The spirit loved our royal priest.
But would it allow him back to earth?

Ripples of water formed rings growing wider
At one location the ripples increased 85
There was a disturbance in the quiet depth
A huge crocodile raised its head there
And there the priest emerged!
What was it?
The hands of the priest 90
Came first to the surface

బలిచేయబడిన గొర్రె రక్తంతో దిప్పితిసి
 కుత్తుకలు కత్తిరించబడిన కోళ్ల కదలికలో
 రుధిరాలు కలిసి ఏర్పడిన చారికలలో
 వీక్షకుల గుండెలు జలదరిస్తుండగా
 దేవతల గొంతులు వెచ్చబడినాయి.

బలి తతంగం అయినాక పూజారి
 భారంగా కదిలినాడు సరస్సు వేపు
 ఊపిరి బిగబట్టి మేం చూస్తూనే ఉన్నాం
 సరస్సులోకి అతడు నడుస్తున్నాడు
 లోపలికి, లోపలికి, ఇంకా లోపలికి, మెడలోతుకు
 మొసళ్లు చూస్తున్నాయతడిని ఆసక్తిగా
 దివ్యకార్యంలో ఉన్న అతడి చుట్టూ వలయంగా
 అతడింకా లోపలికి వెళ్లి మునిగినాడు కానరాకుండా.

అంతటా నిశ్శబ్దం
 మేం భయభయంగా చూస్తూనే ఉన్నాం
 ఏదో సందిగ్ధస్థితి,
 భయం మమ్మల్ని పూర్తిగా ఆవహించింది.

అతడిక రాడేమో, వస్తాడా, రాదా!
 మొసళ్లు తినేస్తాయా దైవకార్యంపై వెళ్లినవాడిని
 పూర్వీకులతో అతడి సంభాషణ ఇంత ఎక్కువసేపా?
 ఆత్మలు మెచ్చిన అతడు ఈ భూమికి తిరిగి వస్తాడా?

సరస్సులో అలలు తీవ్రమైనాయి.
 సుడి తిరుగుతున్నట్లు అలలు
 మొసళ్లు తిరుగుతున్నాయి వలయంగా
 అడుగో పూజారి,
 అతడి చేతిలో ఏమిటది?
 చేతిలో మట్టిపాత్ర
 దానిలో వేడివేడి మొక్కుజొన్న జావ

Holding an earthenware bowl
With hot hard sorghum porridge
And vegetable soup of pumpkin leaves,
Untouched by the water that had swallowed him 95
He stepped out regally onto dry earth
Presented the bowl to Pelpuo and the elders
With the promise of rain and food.

At this the drums bellowed
In their numerous tones 100
Mingled with our joyful shouts of joy
For the promise which was a promise of life.

The gods and ancestors had unbound power!
Homeward as we drifted
Caught by a violent crack of thunder: 105
The regal sneeze of the gods,
The heaven opened
And water in great torrents
Came upon the dry earth.
Then with joy and blessings we sang 110
Chief Pelpuo and our royal priest
Leading the retinue home

The gods and ancestors had listened!
The rains came and the fields smiled
Clothed with perfect greenery 115
Waiting for the harvest

1989

*A true account of how the Wala under the leadership of
Wa Na Pelpuo III resolved a long-standing drought in
the Wa state in the 1920s.*

గుమ్మడి ఆకుల పులుసు.
 నీళ్లంటలేదు దానికి
 రాజసంగా నెమ్మదిగా అతడు వచ్చినాడు
 ఒడ్డుకు వచ్చి తన చేతిలోని పాత్రను ఇచ్చినాడు
 పెల్లువొకు, ఇతర పెద్దలకు;
 వర్షం వస్తుందని, పంటలకు కొదవలేదని ప్రకటించినాడు.

ధక్కులు, డోళ్లు మార్చేగినాయి
 రకరకాల చప్పుళ్లతో
 మా అందరి సంతోషాలతో కలిసి
 జీవితాలు బాగుపడతాయన్న వాగ్దానం, ఆశతో.

దేవతలు, పూర్వీకుల ఆత్మలు అంత శక్తివంతమైనవా?
 మేం ఇంటికి మరలిపోతున్నప్పుడే
 ఉరుములు మెరుపులు తీవ్రంగా
 దేవతల తుమ్ములు
 స్వర్గం తెరచుకున్నది
 కుండపోతగా వర్షాలు
 ఎండిన నేలపై వరాల జల్లులు.
 అందరం గానం చేసాం సంతోషంగా
 పెల్లువొల నాయకుడు, రాచపూజారి
 వెనక మేము మరలినాము ఇళ్లకు.

దేవతలు, పూర్వీకులు విన్నారు మా గోడును,
 వానలు కురిసాయి, పొలాలు చిరునవ్వులు నవ్వాాయి
 ఆకుపచ్చని దుస్తులతో ప్రకృతి పరవశించింది
 పంటలు పండి దేశం సుభిక్షమయ్యింది.

(1969-మూడవ 'వానా పెల్లువొ' నాయకత్వంలో పూజారి వాలా ఎలా
 'వా' రాష్ట్రంలో 1920 ప్రాంతంలో కరువును జయించాడో ఈ గాథ
 వివరిస్తుంది)

ANCESTRAL PRAYER

From our weary drums of destiny
Drumming home our grievance
We do you reverence
Kin, Kin, Kin, Kin ...
Spirit of the underworld! 5
Kin, Kin, Kin, Kin, Kin ...
Spirit of our Ancestors!
Kin, Kin, Kintan, Kin, Kin, Kin ...
Spirit that knows no bounds!
Kantan, Kantan, Kin, Kin, Kin ... 10
Spirit that knows the inner calls of men,
We call at your door.

We are on our knees
To adulate you,
You the unseen power 15
Of the inner depths
Where uncertainties melt
Into real balls of truth

What must a mortal do
Who stands on one foot 20
With no tree to lean on
With no friends to fall on?

Oh, it is woe! It is woe!
One and one make two,
One tree does not make a forest 25
And one leaf does not make a shade.
It is the togetherness of the little
Insignificant black ant that gives it its power

22. పూర్వీకుల ప్రార్థన

మా అలసిపోయిన గమ్యపు ధక్కాచప్పుళ్లు
మా కష్టాలను ఏకరువు పెడుతున్నపుడు
నిన్ను మేము ప్రార్థిస్తున్నాము
కిన్...కిన్...కిన్...కిన్...
పాతాళపు ఆత్మా!
కిన్...కిన్...కిన్...కిన్...
మా పూర్వీకుల ఆత్మా!
కిన్...కిన్...కిన్...కిన్...
ఎల్లలు లేని ఆత్మా!
కాంతాన్... కాంతాన్... కిన్... కిన్... కిన్...
మనుషుల లోపలి కేకలు తెలిసిన ఆత్మా!
మేం నీ ద్వారం వద్ద నిలబడి పిలుస్తున్నాము!

నిన్ను స్తుతిస్తున్నాం, శ్లాఘిస్తున్నాము.
మోకాళ్లపై నిలబడి
మా లోలోతుల్లోని కనిపించని శక్తివి నీవు
అక్కడ అసందిగ్ధపు స్థితులు
కరగిపోతాయి సత్యపు బంతుల్లా

మర్నాడేమి చేయగలడు
ఒంటికాలిపై నిలబడి.
ఏ చెట్టు ఆధారం లేకుండా,
ఏ స్నేహితుని ఆసరా లేకుండా!

ఓహో! అదే కష్టం! అదే దుఃఖం!
ఒకటి ఒకటి కలిసి రెండింతలు
ఒక్క చెట్టు కాకపోవచ్చు అరణ్యం

To carry the dismembered limb of an elephant
To its tiny hole   30
Moving spirit that hides behind the thin restless air,
Come!

    Come!

        Come to the fore!

We call at your door   35
We want to beat our souls to a single solid.
We want to grow out of the pain of want
To plough and reap our fields in abundance
And shame the eerie intrusion of death

Tin Kan Tin Kan Tin Tin Tin ...   40

Souls of our fathers!
Souls of our past!
Keen-eyed souls!
Keen-eyed masters on high!

Give us our spirit lost in the abyss of time,   45
Give us back ourselves
Give us our rightful heritage,.
We can't stand on one foot,
We need a wing
To fly us to the place   50
Where in one voice
We can touch the high sky.

The day-flying bird does not fly at night
Unless its life is endangered
The guinea fowl chicks know full well   55
That the mother hen did not produce
The eggs she hatched them

ఒక్క ఆకు ఇవ్వకపోవచ్చు నీడ
 సమూహంగా కలిసి ఉన్నప్పుడు
 నల్లచీమకు వస్తుంది అంతులేని శక్తి.
 తెగిన ఏనుగు కాలును
 తమ పుట్టలోకి లాక్కెళ్లే బలం
 అలుపు లేని గాలికి దాని వెనుక ఉన్న
 కనిపించని ఆత్మ ఇచ్చే శక్తి
 రా!

రా!

రా! ముందుకు!

మేము నీ ద్వారం వద్ద నిలబడి ఉన్నాం
 మా ఆత్మల్ని ఒక్కమాటగా నీవద్దకు తెచ్చాం
 లేమిలోని బాధనుంచి బయటపడదలుచుకున్నాం
 మా పొలాలు దున్ని పంటలు పండించుకునేందుకు
 అకాల మృత్యువును తరిమికొట్టేందుకు.

టిన్ కాన్ టిన్ కాన్, టిన్ టిన్ టిన్...

మా పూర్వీకుల ఆత్మలారా!
 మా గత జన్మల ఆత్మలారా!
 సూక్ష్మదృష్టిగల ఆత్మలారా!
 ముందుచూపు గల ఆత్మలారా!

కాలపు అగాధంలో కోల్పోయిన
 మా ఆత్మను మాకు అనుగ్రహించండి.
 మా వారసత్వ సంపదను మాకు ప్రసాదించండి
 ఒంటికాలిపై నిలబడలేమిప్పుడు
 మాకు రెక్కల్ని ఇవ్వండి
 ఒక్క గొంతుతో ఎగురుతాం
 ఆకాశాన్ని తాకుతాం!

Yet they succumb to her
And follow her to be weaned

We know you   60
We know what you did
When Na Bayaahilogri
Called your name and went
To fight the liberation Wars

We call on you   65
Open your doors
To us to drink
Of your essence
We can't die of lack in this land
Moist this dry soils with good rains   70
And enrich the land with good grains
That we may see your kind being
In the coming years and seasons
We kneel at your door

1987

పగలు ఎగిరే పక్షి రాత్రి ఎగరలేదు.
 ప్రాణం మీదకు వస్తే తప్పు;
 గినీ కోడిపిల్లలకు తెలుసు ఆ సంగతి
 తల్లి పొదిగిన గుడ్ల నుంచి తాము రాలేదని.
 అయినా అవి తల్లిని అనుసరిస్తాయి విశ్వాసంతో.

నీ గురించి మాకు తెలియును
 నీ గురించి మాకు తెలుసు
 'నా బయాహి లొగ్రి' నిన్ను పిలిచినపుడు
 విముక్తి పోరాటాలలో పాల్గొన్నావని.

నిన్ను అహ్వనిస్తున్నాము
 నీ తలుపులు తెరుస్తున్నాము,
 మా జీవన సారాన్ని అస్వాదించమని;
 కరువుతో మేము చనిపోము ఈ నేలపై ఇక!
 ఓ దైవమా! మంచి వర్షాలను కురిపించు!
 ఎండి పొడిగా ఉన్న నేలను తడుపు!
 పొలాలలో బంగారు పంటలు పండించు
 నీ దయారూపాన్ని మమ్ము కాంచనిమ్ము
 రాబోయే ఋతువులు, సంవత్సరాలలో
 మేము నీ ద్వారం వద్ద మోకాళ్ళపై నిలబడి ఉన్నపుడు,
 మమ్ము అనుగ్రహించుము, తండ్రీ!

- 1987

ANTUANGAA

Antuangaa wo wo woe!
Antuangaa you're sick!
I'll tell your father!
You say it's the food
That swells you up   5
But I see you're not well,
You're dull, you look sick
You talk in your sleep,
Your waist is growing wider,
Your breast swells   10
And the nipples are bigger.
Antuangaa, I'll tell your father!

Antuangaa, be brave and tell me,
Is it the hunter's son?
Or is it someone else?   15
Or it's my failing sight,
Oh, what has happened to my daughter?
Whose nerves are so awake?
That he cannot wait?

Antuangaa, tell me your truth,   20
Are you well?
Can you pass the initiation?
Should I announce your participation?

Your sheep has grown big
We have harvested the yam   25
And the flour is ready,
Can we now bring home
The sheep and chickens

23. అంతువాంగా!

I

ఓ ఓ అంతువాంగా!

ఓ అంతువాంగా, నీవు జబ్బుపడినావు!

నేను చెబుతాను నీ తండ్రికి,

నీవంటావు అది ఆహార ప్రభావమని

కాని నీ 'లావు' మంచిది కాదు.

మందకొడివైనావు, రోగిష్టిలా

నిద్రలో మాట్లాడుతున్నావు

నీ నడుము కొలత పెరుగుతున్నది

నీ రొమ్ములు పెరిగాయి, చనుమొనలూనూ,

అంతువాంగా, నీ తండ్రికి చెబుతాను నేను!

అంతువాంగా, ధైర్యంగా చెప్పు నాతో,

ఎవడతడు, వేటగాడి కొడుకా?

కాదా, మరి ఇంకెవరు?

లేక నా దృష్టిలోపమా?

ఓహో, మరి నా కుమార్తెకేమైంది?

జాగ్రత్తగల ఆమె కదా

అతడిని ఆపలేకపోయిందా?

అంతువాంగా! నిజం చెప్పు!

ఆరోగ్యం బాగున్నదా?

తొలిమెట్టు దాటగలవా

నీవు పాల్గొంటావని ప్రకటించనా?

నీ గొర్రెలు పెరిగినాయి

పెండలం దుంపలు కోసినాము

For the ceremony?
Can you pass the initiation? 30
Or will I be a laughing stock
When the town folks gather
To see you dance the Dogu dance
And your legs begin to falter?
Will you pass the test? 35

Tahuu Naa's son is handsome,
He's brave and strong
And people envy his love for you.
He comes to visit
And I notice the endless glances 40
He casts at you.
Has he broken the heaven's seal?
Did he look inside you
On the day of the Ancestral festival?

Antuangaa don't sit staring at me 45
Like a dummy.
You frighten me with your silence
Talk to me, are you sick?
Has anybody violated you?
Has motherhood visited you too soon? 50
Do you have any stir within you?
Do you feel heavy below?
And do you feel the world is different?

Antuangaa wooweee!!
Antuangaa hold your tears and talk to me! 55
You're the granddaughter of the greatest
Warrior in all Ducie
Talk without fear,
Tell me you know no man

పిండి సిద్ధంగా ఉన్నది
 మనం ఇంటికి తెద్దామా
 గొర్రెలను, కోళ్లను శుభకార్యానికి?
 నీవు దాటగలవా తొలిమెట్టు?
 లేక నన్ను నవ్వులపాలు చేస్తావా?
 పట్టణ ప్రజలు గుమికూడినపుడు
 నీవు 'డోగు' నృత్యం చేస్తున్నపుడు
 నీ కాళ్లు తడబడవు కదా?
 నీవు తొలి పరీక్ష గట్టెక్కుగలవా?

'తహునా' కుమారుడు అందగాడు,
 సాహసి, బలశాలి,
 నీవంటే అతడికి ప్రేమ,
 అది తెలుసు అందరికీ,
 అతడి చూపులెప్పుడూ నీవేపే!
 అతడు బద్దలుగొట్టాడా స్వర్గపు మూతను?
 నీ లోలోకి చూసాడా
 పూర్వీకుల పండుగరోజున?

అంతువాంగా, నావేపు అలా
 ఓ బొమ్మలా చూడకు.
 నీ నిశ్శబ్దంలో నన్ను భయపెట్టకు
 నాతో మాట్లాడు, జబ్బుపడినావా?
 లేక ఎవరన్నా నిన్ను బలాత్కారం చేసారా?
 నీకు మాతృత్వం వచ్చిందా?
 నీలో ఏదైనా అలజడి కలుగుతున్నదా?
 లోపల బరువుగా అనిపిస్తున్నదా?
 ప్రపంచం వేరుగా కనిపిస్తున్నదా?

And you will know no man before initiation 60
That is what the ancestors
Will love to hear
As they sit above beyond our view
Watching endlessly over us

Antuangaa when you have told me the truth 65
And we know you're not sick
I will sew your new cloths for you
And I will bring the sheep home
I will gather the foodstuff
And I will announce your initiation 70

I will prepare you for the initiation.
I will rub your body with Sandiama's cream
And those features of yours
Which everybody admires
Will shine and mirror the world. 75
And when you have gone through it all
Your father will give consent
To one of the many suitors
Who come knocking at our door nightly
To come forward and perform 80
Your marriage rites

Your father and I will be the happiest
In this kind world
We'll go with you to the grand dugu dance
And we'll dance as never before 85

But woe be it if you be sick.
You'd be a rejected child
I'll be a careless mother,
An object of disdain and ridicule

ఓ ఓయి అంతువాంగా!

అంతువాంగా, కన్నీళ్లు ఆపి, మాట్లాడు నాతో!

నీవు ఈ 'ద్యుసి' ప్రాంతపు

గొప్ప యోధుడి మనవరాలివి!

భయం వీడి చెప్పు

నీకెవరితోనూ పరిచయం లేదని,

పెళ్లికి ముందు ఎవరితోనూ కలవలేదని,

అది నీ పూర్వీకులకిష్టమైన మాట

వాళ్లు పైనండి చూస్తుంటారు అన్నీ

మనల్ని గమనిస్తుంటారు దీక్షగా!

అంతువాంగా, నీవు నాకు నిజం చెప్పు.

నీవు బాగానే ఉన్నావని చెప్పు

నీకు కొత్తబట్టలు కుట్టిస్తాను

గొర్రెలను ఇంటికి తెస్తాను

ఆహార దినుసుల్ని చేరుస్తాను

నీ వివాహ ముహూర్తం ప్రకటిస్తాను.

నిన్ను చక్కగా సిద్ధం చేస్తాను,

శాండియామా లేపనాన్ని నీకు మర్చిస్తాను

నీ అందాన్ని పలువురు మెచ్చుకునేంతగా

మెరుపులు మెరిపిస్తాను,

ప్రపంచం ప్రతిబింబించేలా!

అలంకారమంతా అయిపోయాక

నీ తండ్రి ఎన్నిక చేస్తాడు

అంతమందిలో ఒక్కరిని

అతడికిచ్చి చేస్తాడు వైభోగంగా పెళ్లిని!

నేను, నీ తండ్రి సంతోషిస్తాం

ఈ దయగల ప్రపంచంలో అందరికన్నా ఎక్కువగా

All your beauty will be lost   90
Your father with all his greatness
Will not contain the shame
He'll turn you out of the house
And for me your mother
You know I won't abandon you.   95
Oh Antuangaa!
See the pain you'd cause us!
Tell me, has anything happened to you?

II

My Dear Mum:
I am the subject of Cupid attacks   100
The flying naked god
Locating me with an arrow
The men hover like bees
Waiting for my carcase
Waiting for the consumption   105
Taahu Naa's son came closer
I got closer, he caressed, yes he did
He got lost in the cloud
And descended after several months
My head was lost as I felt the snake   110
Pressed against my innocence
Only then I rose from the deep
In my near nakedness
I saved my innocence
From that snake of Adam   115

But my dear mum
Daughter of the Wiyaala people
That heavy rod never did its journey
The heavens seal is still unbroken
My father said my growing weight   120

నీతోపాటు 'దుగు' నృత్యానికి వెళ్లి
ఎప్పుడూ చేయనంత హుషారుగా నాట్యం చేస్తాం.

నీవు కనుక దారి తప్పినావా,
కన్నీళ్లే మనకి మిగిలేది.
నేను అజాగ్రత్త తల్లినవుతాను
అందరిచేత హేళనకు గురవుతాను.
నీ అందమంతా వృధా అవుతుంది
నీ తండ్రి గొప్పదనమంతా
ఆ అవమానాన్ని భరించలేడు.
నిన్ను గెంటేస్తాడు ఇంటినుంచి
నేను నిన్ను విడిచి ఉండలేను.
ఓ అంతువాంగా!
నీవు తెచ్చిన కష్టాన్ని చూడు
చెప్పు; ఏం జరిగింది నీకు?

II

ప్రియమైన అమ్మా
నేను లొంగిపోయాను
రెక్కల మన్మథుడి దాడికి,
నన్ను కామపు బాణాలతో గాయపరచాడు
మగవాళ్లు తుమ్మెదల్లా నాపై వాలి
నన్నువశపరచుకోజూసినారు
'తహునా' కుమారుడు నాకు దగ్గరైనాడు
మబ్బుల్లో మాయమై
కొన్ని నెలల తరువాత కనిపించినాడు
నా అమాయకత్వాన్ని ఆసరాగా చేసుకుని
సాతాను సర్పంలా నన్ను దగ్గరకు తీసుకున్నాడు
అమ్మా! నాకు వెంటనే జ్ఞానం వచ్చింది

Is from his own mum
And my sickness comes from
My recent body chills
And headaches
I am unspoiled   125
I am not violated
I can do the Dogu dance
And not falter .
I will not be like Asana
Who brought shame to the village   130
And got swollen by the city
Mum am here, your daughter
You can bring my sheep home

1999

నగ్నత్వపు బిగువు నుంచి
నా అమాయకత్వాన్ని కాపాడుకున్నాను
ఆ ఆదాము సర్పం నుంచి.

కాని, అమ్మా, నేను 'వియాలా' తెగ కుమార్తెను,
ఆ ప్రయాణం ఆగిపోయింది
స్వర్గపు పొర చిరగలేదు.
నా లావుకు కారణం చెప్పాడు నా తండ్రి
అది ఆతడి తల్లివేపు నుంచి వచ్చిందని
నా వంటిలోని రుగ్మత, తలనెప్పి
మామూలు చలిజ్వరమే.
నేను చెడిపోలేదు.
నేను బలాత్కారం చేయబడలేదు
నేను 'డొగు' నృత్యం చేస్తాను.
తప్పటడుగులు వేయబోను.
నేను 'అసనా' లాంటి దాన్ని కాను
గ్రామానికి చెడ్డపేరు తేను.
ఆమె పట్టణ జీవితంలో లావైనది.
అమ్మా, నేను నీ కుమార్తెను.
నీవు తీసుకురావచ్చు నా గొర్రెలను ఇంటికి!

- 1999

THE SUMMONS

When the invitation came
It was a summons
To question our impropriety
That respected no tradition
And shamed the elders   5

We bowed in repentance in earnest pleas
But pardon eluded us!
What elders would reject pleas?
What course was the summons to take?
In the physical presence of evil?   10

Fear was looming bold as we brooded:
We might be squeezed out of existence
And eaten up in the ire of these dark powers
And life would be plain misery:
A hapless journey to death   15

We went all four of us
To where the elders gathered
Revising the tongues of ancestral curses
That sent men reeling shamefully
To their conclusive death   20

There was sinister serenity
About the faces of the elders
There was menace evoked
From evil vibes jaundicing
Their true selves in the real world   25

24. సమన్లు

అహోనమనుకుని అందుకున్నాక
తెలిసింది అది 'సమన్లు' అని.
పురోహితుడి మాన్యాన్ని ఆక్రమించుకున్నట్లు
అలా సంప్రదాయాన్ని అగౌరవపరచి
పెద్దవాళ్లను అవమానపరచినట్లు.

మేం మొత్తుకున్నాం, పశ్చాత్తాపపడినాము
కాని లభించలేదు క్షమాభిక్ష!
ఏ పెద్దలు తిరస్కరిస్తారు విన్నపాల్ని?
ఎటు తీసుకువెళ్తాయి ఈ సమన్లు?
దుష్టత్వపు కట్టెదుటకా?

ఆలోచించిన కొద్దీ మాలో ఎక్కువయ్యింది భయం
మా ఉనికినే ప్రమాదం ముంచుకొచ్చినట్లు
చీకటి శక్తుల కోపాగ్నిలో మేము భస్మీపటలమైనట్లు
జీవితం దుఃఖభరితం కాబోతున్నట్లు
మృత్యువు వైపు ప్రయాణం మొదలైనట్లు -

మేం నలుగురం వెళ్లాము
అక్కడ పెద్దలున్నారు సమావేశమై
పూర్వీకుల శాపాల భాషను తిరగతోడుతూ
అది మనుషుల్ని సిగ్గుతో
పడవేస్తుంది మరణించేట్లు.

పెద్దల ముఖాల్లో ఏదో ప్రశాంతత
వాళ్ల వదనాలలో తాండవిస్తున్నది

We noticed it all
We saw their cracked psychology
Of dependence on brow-beating
The souls of men
To kill them even as they live   30
It was the leakage we exploited deep.

We stood before them
Ready to bear their sanctions
To drink of their doses
Of spiritual hemlock   35
We stood to bear the worst of it.

And when they spoke
Their language was foul
And evoked the pain
Of ritual curses   40
Panic struck our limbs lame.
There was a cluster of words
Of anger, of hate
Challenging our right to live
There was the wild grimace   45
Of a wounded lion
Charging on its poor prey

In response we kept our composure;
Innocent lambs, eager in our cravings,
To avoid confrontations meant to trigger off   50
The evil curses of doom.
We never were so composed with love.
In the end we came home
Still our old selves; no bones broken,
We saw the folly of malice,   55
Evil subdued with love
We broke the myth of spiritual harm.

చెడు ఆలోచనల నీడలు, ప్రకంపనాలు
వాస్తవంగా వాళ్లకు ప్రతిరూపాలు

మేం వాటిని గమనించినాము
వాళ్ల విపరీత మనస్తత్వాలనూ
మానవులను ఆత్మలను
భయపెట్టే విధానాలనూ
బతికి ఉన్నవాళ్లను చంపడానిని
దానిని మేం వాడుకోదలుచుకున్నాం.

వాళ్ల ముందు నిలబడినాము
ధైర్యంగా శిక్షననుభవించేందుకు
వాళ్లిచ్చే హెమ్లాక్ గరళాన్ని మింగడానికి
ఎంత కఠిన శిక్షనైనా భరించడానికి.

వాళ్లు మాట్లాడుతున్నప్పుడు
ఆ నీచభాష వింటున్నప్పుడు
ఆ శాపాల బాధ తెలుస్తున్నప్పుడు
ఆ భయం మమ్మల్ని చేసింది కుంటివాళ్లుగా
ద్వేషం, కోపం నిండిన మాటల మాటలు
మా 'జీవించే హక్కు'ను సవాలు చేస్తూ
వాళ్ల కనుబొమల, తృణీకారపు ముడతలు
గాయపడిన సింహపు వెకిలి నవ్వులు
దొరికిన జంతువును కబళించే ముందు.

మేం నిలబడ్డాం సంయమనంతో, ప్రేమతో
అమాయకపు లేగదూడలమై
ఎదురు మాట్లాడి, పరిస్థితులు విషమించకుండా
శాపాల్ని, తిట్లను భరిస్తూ

If they so please
We would be happy
To meet the elders again   60
On plain playing grounds
In union of brotherhood
In our firm belief that
The strength in love
Is greater than all the hate in evil.

2001

ఇంటికి చేరుకున్నాం వసివాడకుండా
మాకర్థమయ్యింది ద్వేషంలోని దోషం
ప్రేమకు తలవంచే దుష్టత్వం.
ఆత్మకు జరిగే హానిని అలా అడ్డుకున్నాం!

వాళ్లకిష్టమైతే వాళ్లని మరల కలుస్తాం.
సాధారణ ఆటస్థలాల్లో, సామ్రాజ్యత్వం
వెల్లివిరిసే చోట, ప్రేమకున్న బలం
చెదులోని ద్వేషంకన్నా ఎక్కువన్న
మా నమ్మకాన్ని తిరిగి ఋజువు చేస్తాం!

- 2001

TALES FROM MY PEOPLE

This is a tale from our people
Tales told in stories as example
Of how our people fought aggression
To shake off brute oppression

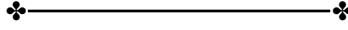
Today we tell the stories   5
About how we conquered our worries
And sing songs about the great deeds
Of our people and how they wore gold beads
At festivals and visited the ancestral shrine
Which they built with wine and divine brine   10

Those days men in battle had the acumen
And women proved their worth as women
In the story I want to tell
You will see how a great kingdom fell
By the foolish bravado of their fighters   15
Who sought to shred us to tatters

They claimed our lands in foolhardy bravery
Took away our animals in naked thievery
And marched on our people with deadly arms
That sufficiently sounded the war alarms   20

That day they sent a messenger of war
To hint our people of a coming war tour
Which they said would crush them in their shell
As they were snails that couldn't answer the war knell   25
The enemies came at night on horses back
Spurring their horses, through the dark
To take our people by surprise
To accomplish their deadly enterprise

25. ప్రజల గాథలు

ఇది మా ప్రజల నుంచి వచ్చిన ఓ కథ
అణచివేతకు వ్యతిరేకంగా
ఎలా మా ప్రజలు పోరాడేవారో
తెలియజేప్పే ఓ వీరోచితగాథ!

ఈరోజు మేము చెబుతాము
ఎలా మేము మా బాధల్ని అధిగమించేవాళ్లమో
గొప్పగొప్ప పనుల గురించి గానం చేసేవాళ్లమో
పండుగలు పబ్బాలప్పుడు, బంగారు దుడ్డుల్ని ధరించి
పూర్వీకుల దేవాలయాన్ని సందర్శించే వాళ్లమో,
అది నిర్మించబడింది మధువు, దివ్య సముద్ర జలాలతో!

ఆరోజుల్లో మనుషులకున్నది ఏకాగ్రత
మహిళలు తమను తాము ఋజువు చేసుకున్నారు గదా
నేను చెప్పబోయే ఈ కథ
మమ్మల్ని సర్వనాశనం చేయబోయిన
వాళ్ళే, వాళ్ల గొప్ప రాజ్యంతో నేలమట్టమైన కథ!

మూర్ఖంగా దండెత్తి ఆక్రమించుకున్నారు
వాళ్ల సైనికులు మా భూముల్ని
మమ్మల్ని మా స్థావరాల్లోనే మట్టికరిపిస్తామని,
నత్తలు మీరు, మీ గుల్లల్లోనే నాశనమవుతారని,

They came with bows and arrows, amours and spears 30
Hoping to break ranks and put womenfolk to tears
It was to cause a great loss that would be their great feat
But it was a great clash that met with their great defeat 35
When our people stood up to their might
Women, men and children all out for the fight

The attack was brave from the offensive
And our people fought tirelessly on the defensive
Theirs was a poor sort 40
Which our people cut short
The struggle was long and intense
As our people put up a strong defense
Our men fought in committed resistance
In bravery and avowed concordance 45

The attack was swift and painful
But the defense was robustly purposeful
Tactically cutting them off from the rear
And circling them in a more superior warfare
With clever intrusion into the inner ranks 50
Beaten to the edge of the cliff banks
The enemy broke ranks and on heels
Cursing their souls for pursuing such ostentatious ideals

Our people sang songs and beat drums with wild shouts
Calling the enemy for repeated bouts 55
Calling them big children who knew not the art of war
As they gallantly pieced the amours they wore
Rendering them a big blow
That brought them so low

బెదిరించి, అర్ధరాత్రి వచ్చారు అశ్వాలపై విసురుగా
ఆశ్చర్యం కలిగించే తీరులో, మృత్యు విలాసపు పోరులో.

విల్లములు, కవచాలు, బల్లేలుతో వచ్చారు
యోధుల్ని నిర్జించి, స్త్రీలకు రోదనలు మిగిల్చాలని.
వాళ్ల దాడిని తిప్పికొట్టారు సమర్థవంతంగా మావాళ్లు
దీర్ఘకాలపు ముట్టడిని తట్టుకున్నాము మేము
దెబ్బకు దెబ్బ తీసాం, మమ్మల్ని మేము రక్షించుకున్నాము
సాహసంలో, వీరత్వంలో సాటిలేదనిపించుకున్నాము.

వాళ్ల దారి ఎంత వేగంగా ఉంటే
మా ఎదురుదాడి అంత బలంగా ఉన్నది.
వెనకనుంచి చుట్టుముట్టి
వాళ్లను చేసాం కకావికలుగా పారిపోయేట్లు
కొండలు కోనలు దాటి పలాయనం చెందేట్లు
వెన్ను చూపి పారిపోయారు శత్రువులు
వాళ్లను వాళ్లు తిట్టుకుంటూ వాళ్ల దేశానికి
'బతుకు జీవుడా' అనుకుంటూ భారంగా ఇంటికి.

మా దేశ ప్రజలు జరుపుకున్నారు
విజయోత్సాహంతో వేడుకల్ని.
తరిమి తరిమికొట్టారు దండయాత్రల్ని.
హేళన చేసారు పిరికిపందల్ని
వాళ్లపై చావుదెబ్బ కొట్టి చేసుకున్నారు పండుగని.

The enemy was stopped right in their tracks   60
In their deadly pre-emptive attacks
It sent them running in ignominious retreat
From their big loss and unexpected defeat
And thus ended the threat of the men of the wild –
Our people tamed them mild.

*That day our warriors came home with joy to dance
And thanked the gods and ancestors for their accordance*

1993

వాళ్ల ప్రణాళిక భగ్నమయ్యింది పురిటిలోనే,
అపజయంతో పారిపోయారు తలవంచుకుని,
ఆ దెబ్బ దెబ్బతీసింది వాళ్ల మనోస్థైర్యాన్ని
వాళ్ల గొప్పతనం నాశనమయ్యింది సంపూర్తిగా
అడవి మృగాల్ని లొంగదీసారు మావాళ్లు నేర్పుగా!

ఆరోజున మా వీరులు జరుపుకున్నారు పండుగ
నృత్యగానాలతో, దేవుళ్లకు, పితృదేవతలకు మొక్కినారు నిండుగా!

- 1993

5.0 OUR CONSCIENCE, OUR HOPES, OUR DREAMS

Conscience is a powerful internal voice that guides our actions and serves as the god in us. It punishes us when we violate a conduct that contradicts standard morality. On more than one occasion, I had to deal with my conscience as it turned on me and hammered me to my knees for things I did that my inner self disagreed with. In extreme cases of retribution, it can send men to their early graves to atone for the abuse of their conscience. I came across how the great English writer, William Shakespeare, dealt with this unique internal godhood in each sane man and woman in Richard III act 1 thus:

1st Murderer. Where's thy conscience now?

2nd Murderer. I'll not meddle with it. It makes a man a coward.... It fills a man full of obstacles. It made me once restore a purse of gold that by chance I found. It beggars any man that keeps it. It is turned out of towns and cities for a dangerous thing and every man that means to live well endeavors to trust to himself and live without it.

So conscience is the quiet, unseen watchman that guides our actions and makes us human. A person without a conscience is dangerous and close to being any other animal that can eat the other and still walk away without feeling that its action has cast a life. Men and women without conscience are walking menaces in society. With a conscience, we live lamenting our wrongs and we can then confess the wrong and feel worthier to belong to a society of rational, and hopefully moral beings. For this reason, I would love to keep my conscience, grow it and broaden it. For Conscience makes the difference between a trust worthy individual and one that is unreliable and not trustworthy.

William Shakespeare (1564–1616), British dramatist, poet. Richard III, act 1.

5.0 మా అంతరాత్మ, ఆశలు, కలలు

అంతరాత్మ లేక ధర్మాధర్మ విచక్షణ అనే లోపలి గొంతు మన పనుల్ని గమనిస్తూ, మార్గదర్శనం చేస్తూ మనలోని దేవుడిలా పనిచేస్తుంది. మనం తప్పు చేస్తే శిక్షిస్తుంది. నీతి మార్గాన నడిచేట్లు చేసి, మనం అవినీతివేపు మళ్లితే మన మోకాళ్లపై సుత్తితో కొట్టి ఋజుమార్గాన నడిపిస్తుంది. ఇది నా స్వామభవం. దారితప్పిన వాళ్లను అది త్వరగా సమాధులవేపు పంపుతుంది. ప్రఖ్యాత ఇంగ్లీషు రచయిత విలియం షేక్స్పియర్ తన మూడవ రిచర్డ్ నాటకంలో (సన్నివేశం-1) మనిషి లోపల దేవుడిని చక్కగా చూపించాడు.

మొదటి హంతకుడు - ఎక్కడుంది నీ అంతరాత్మ ఇప్పుడు?

రెండవ హంతకుడు - దాని జోలికి పోను నేనిప్పుడు. అది మనిషిని పిరికివాడిగా చేస్తుంది. అనేక అడ్డంకుల్ని సృష్టిస్తుంది. నాకు దొరికిన బంగారపు సంచిని ఇచ్చేట్లు చేసింది ఓసారి. తనను దాచుకొమ్మని ప్రతివాడిని అర్థిస్తుంది అంతరాత్మ. పట్టణాలు, నగరాల్నుంచి వెళ్లగొట్టబడింది ప్రమాదకరమైన విషయంగా. సుఖంగా బతకదలుచుకున్నవాడు అది లేకుండా బతకడం ఉత్తమం.

అందుచేత ఈ అంతరాత్మ నిశ్శబ్దంగా ఉండే కనిపించని పహరాభటుడు. మనల్ని మానవతామార్గంలో నడిపిస్తాడు. అంతరాత్మ లేనివాడు తనవాళ్లను తానే భక్షించే క్రూర మృగమవుతాడు. అటువంటి మనుషులు సమాజానికి ప్రమాదకారులు. అంతరాత్మ ప్రబోధంతో మన తప్పుల్ని ఒప్పుకుని, వాటిని సరిదిద్దుకుని ఒక నీతివంతమైన, బాధ్యతాయుతమైన, విలువలతో కూడిన సమాజాన్ని నిర్మించుకోగలుగుతాము. ఎందుకంటే నమ్మదగిన వ్యక్తికి, నమ్మదగని వ్యక్తికి ఉండే తేడా అంతరాత్మ గనుక!

(విలియం షేక్స్పియర్ 1564-1616, బ్రిటిష్ నాటక రచయిత)

THUS FAR SHALL I TRUST YOU

Thus far shall I trust you
You broke the old routine of
Hurting our people
Old Conscience slows you down
And kills your untamed resolve   5
To hurt and relish in that bravado

This far can I trust you
I saw you that night, alone
You lifted your eyes skywards
I saw tears rushing downstream   10
I knew old Conscience removed the veil
And kept you away from your savagery
And made you disown those hateful deeds
That made human destruction your pride
That left our people eternally hurt   15

This far you have gone
With your now larger soul
You jettisoned iniquitous lust
To harm the harmless
You succumbed to old Conscience   20
We are the blessed for it
You are now the purged fugitive
Your new nerve of fire
Will build what you destroyed
So we can chant a common tune   25
Of a future we own together

March 2011

26. అంతవరకు నిన్ను నేను నమ్ముతాను

అంతవరకు నిన్ను నేను నమ్ముతాను
నీవు ప్రజల్ని బాధపెట్టే విషయంలో
పాత విధానాల్ని పగలగొట్టినావు.
అంతరాత్మ నిన్ను కాస్త నెమ్మదిగా నడిపిస్తున్నదేమో
నీ అదుపులేని నిర్ణయం
నీ సాహసయాత్రలో కష్టసుఖాల్ని అనుభవించడంలో.

ఇక్కడి వరకు నిన్ను నేను నమ్ముతాను
ఆ రాత్రి నిన్ను చూసాను, ఒంటరిగా
నీ కళ్లను పైకెత్తి చూస్తున్నావు ఆకాశం వేపు
కన్నీళ్లు ధారాపాతంగా వర్షించడం చూసాను నేను
నాకర్థమయ్యింది అంతరాత్మ తన ముసుగును
తొలిగించి, నిన్ను కృతజ్ఞం నుంచి ఆపిందని,
ద్వేషపు పనులు చేయకుండా నివారించిందని
మానవ వినాశనమే నీ ధ్యేయం, నీకు గర్వమై
మా ప్రజల్ని శాశ్వతంగా బాధించిన విషయం.

ఇంత దూరం వచ్చావు
ఇప్పుడు మరింత విశాలమైన ఆత్మతో
నీలో ఉన్న పశు ప్రవృత్తిని గెంటివేసినావు
అమాయకులకు హాని తలపెట్టలేదు
నీ అంతరాత్మకు లొంగిపోయినావు
దానివలన మేము రక్షింపబడినాము
నీవిప్పుడు పునీతుడివైనావు
నీలోని నూతన జ్వాల
నీవు ధ్వంసం చేసిన వాటిని పునర్నిర్మిస్తుంది
మనం అప్పుడు ఒకే రాగాన్ని ఆలపిస్తాము
రేపటి ప్రపంచాన్ని
మనం కలిసి జీవించే భవిష్యత్తును.

- మార్చి, 2011

IN THE DEPTHS

Deep down
In the depths
In colour and rhythm
In black and white
I hear in my mind,   5
The chiming note
Of an unresolved grudge
To change the old order
Of crave and lack

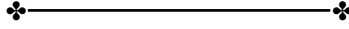
Deep in the depths of things   10
Where grudges spark disarray
I see brothers
Who swear there never
Was any bond of brotherhood
Between them   15

And at the far side of conflicting claims
I see a piteous spectacle
With strangers fighting over the lands
And I grieve the losses
That never would be recovered.   20

But beyond the rubble
I see men roaming the lands
In eager thirst
To cure old gapping wounds
And healing sores opened in jungle wars   25
Fought yesterday for unknown glories

1995

27. లోతుల్లో

లోలోతుల్లో
రంగులు, లయల్లో
నలుపు, తెలుపుల్లో
నేను వింటాను
పరిష్కరించబడని 'పగ'ధునిని
లేమి, అత్యాశ క్రమాన్ని మార్చడానిని.

లోలోతుల్లో
ఎక్కడైతే పగలు, ప్రతీకారాలు
క్రమపద్ధతిని ధ్వంసిస్తాయో
సోదరులు ప్రమాణం చేస్తారు
తమ మధ్య అటువంటి బంధమేమీ లేదని.

ఈ విరుద్ధ ప్రకటనలలో
నేను చూస్తాను జాలిగాలిపే దృశ్యాల్ని
అపరిచితులు నేలకై కొట్లాడుకోవడానిని
నాకు దుఃఖం వస్తుంది, పూడ్చలేని నష్టాలతో
అపారమైన సంపద ధ్వంసమైపోవడాన్ని చూసి చూసి,

ఆ తుక్కు వ్యర్థాల కావల
నాకు కనిపిస్తారు అటు ఇటు తిరుగుతూ జనం,
తీరని దాహంతో
పాత గాయాల్ని నయం చేసుకోడానికి ప్రయత్నిస్తూ;
కీర్తి ప్రఖ్యాతుల కోసం
నిన్న మళ్ళీ జరిగిన అడివి యుద్ధాలలో
పాత గాయాలు రేగి రక్తం స్రవిస్తుంది తీవ్రంగా!

FANTASY

If I could drink a little,
Just a little of your sense of keenness
And your probing quest for wisdom;
For me to see and sense
What these metal works mean   5
And what the soul of man
Can do on earth and beyond;
Then I shall grow
From this poor state;
Sit up firm   10
And do for myself
What for centuries
You tried to do for me.
I shall crack the rock
And I shall find life in it;   15
I shall grind and cook gases
And I shall see new worlds.
I shall cut through the winds
And I shall find new lands
Where my dreams shall see light   20
And where my world
Shall be a patterned whole.

1997

28. కల్పన

నీ నిశిత దృష్టిలో
ఏదో కొంత నేను తాగగలిగితే
విజ్ఞానం కోసం నీ అన్వేషణనూ;
చూడడం, అనుభూతి చెందడం
ఈ లోహపు పనులు చూసినపుడు
మానవుడు ఈలోకంలో, ఆవల
ఏమేమి చేయగలడో నాకర్థమయ్యింది
నేనెప్పుడు వృద్ధి చెందుతానో
ఈ పేదస్థితి నుంచి,
స్థిరంగా కూర్చుని,
నాకోసం చేసుకుంటానో
శతాబ్దాల నుంచి
నీవు నాకోసం చేయాలనుకున్నది.
నేను రాళ్లను పగలగొడతాను
వాటిలో జీవాన్ని కనుగొంటాను
వాయువుల్ని ఛేదిస్తూ
కొత్త ప్రపంచాలను దర్శిస్తాను.
గాలుల్ని కోసుకుంటూ పోయి
కొత్త దేశాల్ని కనుగొంటాను
అక్కడ నా కలలు వెలుగును చూస్తాయి
నా ప్రపంచం సంపూర్ణ పరిణితి నొందుతుంది.

- 1997

BLISSFUL DREAMLAND

Ah this Marriage!
When we came to the hill
I thought it was the end of the journey
But I saw disappointment,
I saw my erring resolve.   5

It was such a long distance ahead
Where we hoped to find the dreamland;
The kingdom of Love, peace and happiness;
There alone we hoped to find fulfillment –
On this resolution we marched on.   10

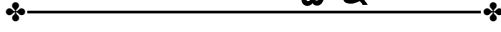
The laughing sun poured its biting rays,
The friendly day so unfriendly;
The wind still, the atmosphere dense;
No friendly contacts,
Our feet scorched on the burning sand.   15

Here by my side was Cynthia, my dear wife:
Feeding Tira from her right breast,
Balancing her carriage on her head
And walking steps ahead of me,
Wholly committed life companion   20

Ah, this journey! This birth!
We got hooked to a bond
That ties us together to a union,
Bound for a necessary journey
Of hope, of peace, of happiness.   25

Cynthia never spoke;

29. ఆనందపు స్వప్నలోకం

ఆహ్ ఈ వివాహం!

మనం కొండ వద్దకు రాగానే
నేననుకున్నాను ప్రయాణం ముగిసిందని
అయితే నేను చూసాను ఆశాభంగాన్ని,
తప్పైన నా నిర్ణయాన్ని!

ఇంకా చాలాదూరం ఉంది.
మేము ఆశించిన స్వప్నలోకం
ప్రేమ, శాంతి, ఆనందాల సామ్రాజ్యం
అక్కడ మాకు లభిస్తుంది సంతృప్తి
ఈ నిర్ణయంతో బయల్దేరాము మేము.

నవ్వుతున్న సూర్యుడు మాపై కురిపించాడు కొరికే కిరణాల్ని
స్నేహపూర్వకమైన పగలు స్నేహంగా కానరాలేదు
గాలి ఆగిపోయింది, వాతావరణం మందంగా మారింది
స్నేహితుల జాడలేదు, మండే ఇసుకలో కాలుతున్నాయి కాళ్లు.

నా పక్కన ఉన్నది నా భార్య సింధియా
ఆమె కుడిరోమ్ము పాలు గుడుస్తున్నది 'తిరా'
తలపై క్యారేజీని పడకుండా మోస్తూ
నాకంటే ముందు నడుస్తున్నది.
నా జీవన భాగస్వామి ఆమె.

ఇదా ప్రయాణం, ఇదా పుట్టుక!
ఈ బంధాలకు చిక్కుపడినామా
ఓ వివాహ బంధంలో?
ప్రేమ, శాంతి, ఆనందాలకేనా ఈ ప్రయాణం?
సింధియా మాట్లాడదు.

Maybe she was tired of speaking.
This long unending journey had worn her down.
I still looked at her in renewed admiration;
Her simple beauty and stone-hearted commitment 30

The road was long and rough,
The things of nature so unfriendly;
But there was no turning back
We were like the journeying earthworm
On course a water source, 35
never will stop or else perishes

Ah, this journey!
Cynthia's face looked pale.
Her baby, poor boy, gazed on and on
As if perceiving something ahead; 40
Something good, something special.

"Oh baby, May God bless you;
When you grow be gentle with yourself.
Be brave about the world,
Find reason to be happy with life; 45
And be of good cheer."

Now quite yet some distance from the hill
We continued to trudge along;
Cynthia and Tira ahead;
I, behind with my machete, 50
With a stronger inner urge to push on.

The sun now on our backs with softer rays,
With cold air blowing gently from the west
To sharpen our hopes
For a taste of the blessed destination 55
Where we shall ease ourselves of these burdens

మాట్లాడడం ఇష్టం లేదేమో
ఈ దూర ప్రయాణం ఆమెను మూగగా మార్చింది
ఆమెను చూసాను మెచ్చుకోలుగా
సాధారణ సౌందర్యం, శిలాహృదయపు నిశ్చయం

దారి చాలాదూరం, గరుకుగా ఉన్నది
ప్రకృతి విషయాలు చాలా అలానే ఉంటాయి
ఇప్పుడు వెనక్కి వెళ్లలేము
నీళ్లకోసం వెదుకుతున్న వానపాములం మేము
ఆగామా, నశించిపోతాము.

ఆహ్, ఈ ప్రయాణం,
సింధియా ముఖం పాలిపోయి ఉన్నది
పిల్లవాడు తదేకంగా చూస్తున్నాడు
ఏదో దూరంగా ప్రత్యేకమైనది
ఎంతో మంచిది కనిపిస్తున్నట్లు.

దేవుడు నిన్ను ఆశీర్వదిస్తాడు
పెరిగి పెద్దై నీవు
సాహసుడిగా జీవిస్తావు
నీ జీవితం గురించి సంతోషపడు
హాయిగా, సంతృప్తిగా కాలం గడుపు.

ఇంకా కాస్తదూరం ఉంది కొండ
మేం పోతూనే ఉన్నాం
సింధియా, తిరా మాముందు
నేను కొడవలి చేతబట్టి వెనక
అంతర్గత ఇచ్చు ముందుకు నడిపిస్తుండగా

ఎండ కాస్త నెమ్మదించింది
పడమటగాలి చల్లగా ఉన్నది

We got to the blessed place, the dreamland!
Full of sweetness and milky joys;
And yet we were never satisfied there!
Such is life, we still can see mirages of hopes: 60
Tantalising better lands ahead.

1990

మా ఆశలు సజీవమైనాయి
గవ్యం చేరితే ఈ బరువు తగ్గుతుందని.

మేం చేరుకుంటాం ఆ స్వప్నలోకాన్ని
తియ్యటి క్షీరధారలు నిండిన ఆనందాలు
అయినా మాకు తృప్తి కలగడం లేదు
జీవితమంటే అంతేనేమో, ఇంకా కనిపిస్తున్నాయి
దూరంగా మరిన్ని ఆశల ఎండమావులు.
ఇంకా మంచి లోకాలున్నాయని ఆశపెడుతూ!

- 1990

THE BIRTH OF A DAY

Yesterday at dawn a day was born
From the womb of time
To swell the days
Of several other such births
Announcing a coming era 5

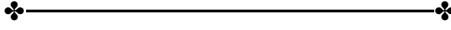
Yesterday a day was born
Unto the children of hope
Fulfilling a longtime dream
That one day this day will come
To wipe out the pain of lack 10

The day came hurrying
From the other side of the world
To proclaim its birth
From the distorted smiles of its mother
Holding on to its new born child 15

The day brought in its trail
Charming changes
From the agitated minds of frustrations
From the imprisoned wishes and desires of men
It brought hopes 20

I saw the day slough off
Time adversities
Of cracked dreams and broken hearts
It came from patched hopes
To settle the starving mother and child 25

30. కొత్త రోజు జననం

నిన్న ఉదయం ఓ కొత్తరోజు జన్మించింది
కాలపు గర్భం నుంచి
రోజుల సంఖ్యను పెంచుతూ
అటువంటివి ఎన్నో జననాలు

ప్రకటిస్తాయి రాబోయే యుగాన్ని
నిన్న ఒకరోజు జన్మించింది
ఆశతో ఎదురుచూసే పిల్లల కోసం
ఒక కలను నిజం చేస్తూ
ఈరోజు వస్తుందని
లేమి బాధను లేకుండా చేస్తుందని.

ఈరోజు వచ్చింది హడావుడిగా
ప్రపంచపు ఆవలి వేపు నుంచి
తన జన్మను ప్రకటిస్తూ;
తన పురిటికందును హత్తుకుని
సరిగా నవ్వలేని తల్లి చిరునవ్వుల నుంచి

ఈరోజు వచ్చింది
ఆకర్షణీయమైన మార్పులతో
నిరాశతో వేగిపోతున్న మనుసుల నుంచి
ఖైదు చేయబడిన కోరికల నుంచి
అది తెచ్చింది ఆశలను.

నేను చూసాను కాలపు వ్యతిరేకతలను,
చెదిరిన స్వప్నాలను, పగిలిన హృదయాలను

Yesterday a day was born
From the shores of Africa
To the children of Africa
Proclaiming that we shall rise
Beyond hopelessness and death 30

1997

అది తుడిచివేయండి; అది వచ్చింది
ఆకలిగొన్న తల్లీబిడ్డల ఆశలను బతికించడానికి.

ఆఫ్రికా తీరాన ఓ కొత్తరోజు జన్మించింది
ఆఫ్రికా తనయులకు కొత్త ఆశలనిస్తున్నది
నిరాశను, మృత్యువుపై విజయం సాధిస్తామని ప్రకటిస్తున్నది.

- 1997

TRAVEL WITH HOPE

Dear Saana, when dawn comes
Brace up yourself and travel the world
Travel with hope and see the world
Where home becomes a distant dream
And Heaven no longer a chimera 5
Travel to the world where hopes are reborn
From the ravages and ashes of lost dreams

Saana, put down these mean imaginings
And satisfy your old longings
Travel and see how the world goes round 10
And how to get lost in the sea of ideas
And how loneliness can occur
In the midst of millions of other souls
In diverse cravings in uneasy acquaintance
Where the times are unfriendly 15

Travel and see the depths of human misery
And the fathomless arrogance of wealth
And the audacity of poverty to assert itself
And the greed in endless contest for space
And how the world swoons from ignorance 20

I love to travel
But, I hate wasted journeys
So, Saana travel with hopes
That you will see new worlds
And find new meanings 25
To recreate yourself in brighter ideas
This fertile gold-hatching lands
Shall not suffocate for want of knowledge

1998

31. ఆశతో ప్రయాణం

ప్రియమైన సానా, ఉదయం కాగానే
ప్రపంచమంతా తిరగడానికి సన్నద్ధంకా!
ఆశతో ప్రయాణం చేసి చూడు ప్రపంచాన్ని
అక్కడ ఇల్లు నీకు సుదూర స్వప్నమవుతుంది
స్వర్గం వింత జంతువుగా అనిపించదు
ప్రయాణం చేయి ప్రపంచమంతా
ఎక్కడైతే ఆశలు తిరిగి పుడతాయో
పోగొట్టుకున్న స్వప్నాల బూడిద, శిథిలాల్లో.

సానా, చెడు ఆలోచనలను మానివేయి
నీ నిరీక్షణలను సంతృప్తిపరుచు
ప్రపంచ పరిభ్రమణాన్ని పరికించు
ఆలోచనల సముద్రంలో పోగొట్టుకోవడం నేర్చుకో
ఒంటరితనాన్ని అనుభవించు
మిలియన్ల ఇతర జనం మధ్య
అపరిచితుల మధ్య, కాలం స్నేహంగా ఉండనిచోట

మానవ దైన్యస్థితి లోతుల్ని చూడు
అంతులేని సంపదల ఆర్భాటాన్ని చూడు
దారిద్ర్యం తనని తాను ప్రకటించుకోవడాన్ని
పేరాశ తనకు మరింత చోటు కావాలని అడగడానిని
ప్రపంచం ఎలా అజ్ఞానంలో మూర్ఛిల్లుతుందో చూడు!

నాకు ప్రయాణం చేయడమంటే ఇష్టం
వృధా ప్రయాణాలు ఇష్టం లేదు
సానా, ఆశతో ప్రయాణించు
కొత్త ప్రపంచాల్ని చూడు, కొత్త అర్థాల్ని వెదుకు,
కొత్త ఆలోచనలలో నిన్ను నీవు స్థాపించుకుని
ఈ సారవంతమైన, బంగారు నేలను
జ్ఞానపు లేమితో ఊపిరాడకపోవడాన్ని నిరోధించు!

6.0 PHILOSOPHY AND LESSONS OF LIFE AND DEATH

To enquire about where we come from and what we do in this restless world in our incessant quest for knowledge is a noble venture. There are many unanswered questions as to who we are. Are we lone species of life in this fathomless surging universe? And how far can our imagination go drawing from what we know now or from the vast yet untapped knowledge and ideas? These are questions spurring enough to keep philosophy alive. The thought and investigation about life and death and the world around have been the preoccupation of man from Adam. The proposition that in death we gain greater leverage of life makes death appear an attractive end and perhaps a gain. So we live a life for this world and for the world unknown in which we invest a lot of time during our life time. This is where the true meaning of life emerges; an existence in continuum with interregnum called death in the physical context, as we head for a mystery transition into the abyss of deep spirituality. Life plays out itself to gratify its physical presence on earth as a “Lord’s anointed temple” in which material gains are temporarily important.

But just look at this practicality: if I were to ask you to prove that you are alive and that you are sitting where you are now, how will you prove it? Perhaps, you may have a tough time answering. Well, it is the pass-time of old philosophy to respond to this weird inquisition to assuage our fears that we may simply be illusions and that reality itself is a mere chimera haunting us every day and challenging our inadequate senses that there is something called life and that we exist as humans. Yes, we do exist. Reality tells us so, if only we can believe in reality and prove that we live in that reality. It is the realm of consciousness of our being and the beings of other creations around us.

6.0 జనన మరణాలు - నేర్చుకున్న పాఠాలు

మనమెక్కడి నుంచి వచ్చాం, ఈ అలుపులేని ప్రపంచంలో మనం ఏమి చేస్తున్నాం, మన అన్వేషణ దేనికోసం అనే జిజ్ఞాస ఎంతో ఉత్తమమైనది. ఎన్నో సమాధానం దొరకని ప్రశ్నలలో కొన్ని- ఈ విశ్వం మొత్తంలో మన భూగోళంలోనేనా జీవరాశి ఉనికి ఉన్నది? ఎంతదాకా మనము తెలుసుకున్నాము, ఇంకెంత తెలుసుకోవాలి ఇవన్నీ ఊహాజనితమైన ప్రశ్నలే అయినా ఇవి వేదాంతాన్ని సజీవంగా ఉంచుతున్నాయి. జీవన్మరణాల గురించి ఆలోచన, శోధన మానవుడికి మొదలైంది తొలిమానవుడు ఆదాము కాలంనుంచే. మృత్యువులో జీవనానికి విలువ మరింత లభిస్తుందన్న అభిప్రాయం వలన మృత్యువు ఒక ఆకర్షణీయమైన వస్తువుగా మారింది. పరలోకంలో జీవనం కోసం ఇహలోక జీవనంలో అధిక సమయాన్ని వెచ్చించడం ఇప్పుడు ఆచారమైనది. జీవితపు అసలు అర్థం వెలుగులోకి రాగా ఉనికి ప్రవాహంలో కాస్త విశ్రాంతి సమయంగా మృత్యువు అనే భావన వేదాంత ధోరణికి దారితీసింది. దేహమనేది ప్రభువు ఆశీర్వాదించిన దేవాలయంగా ప్రస్తావించబడి, భౌతిక సంపదలను తాత్కాలికమైనవిగా భావించినారు.

వాస్తవ దృష్టిలో చూసేట్లయితే- నీవు బ్రతికి ఉన్నట్లు ఋజువేమిటి, నీవు కూర్చున్నావని ఎలా చెప్పగలవు- అంటే ఋజువు చేయడం దుర్లభం కాదా! సమాధానం చెప్పడం కష్టమవుతుంది. వేదాంతం ఈ జీవితాన్ని మాయగా, వింతజీవిగా అభివర్ణిస్తుంది. మనుషులుగా మన ఉనికి సత్యమే, చేతనలో మనం మన, ఇతరుల ఉనికిని స్పష్టంగా గుర్తించగలుగుతున్నాం.

నేను 'వా' సెకండరీ స్కూలులో విద్యార్థిగా ఉన్నప్పుడు 'ఎగిరే పక్షాలు' (Unidentified Flying Objects - UFOs) గురించి చెబుతున్న ఇంగ్లీషు టీచర్ను సవాలు చేసాను- "అవి నిజంగా ఉంటే ఎందుకు కనిపించవు మిస్టర్ బ్రూటో?" అని అడిగాను. ఆయన శాంతంగా అన్నాడు- "రషీడ్, మంచి ప్రశ్న వేసావు.

Once, in my early school days in Wa Secondary School, I challenged my English teacher during one of our off-lesson discussions when he told us about Unidentified Flying Objects (UFOs). I had read about it and was actually looking forward to spotting a flying saucer in the ever-clear and quiet sky overlooking my native Wa town. I had my own doubts. To provoke more debate, I asked my teacher, Mr. Brutoh, whether it was true that UFOs existed and, if they did, why they didn't appear for humans to interact with them. He asked me one simple question in response; 'Rashid, this is a good question, but let me ask you this question before I attempt to answer your question. Can you appear before an ant and inform it that you're a human being and living alongside it on earth?' It was a moment of departure from idle thoughts and it intensified my informal association with philosophy as I keep challenging myself with questions about who we are, where we come from, etc.

This is a thought process I still don't give up as I watch happenings around me and as I associate with friends who, like me, are a mystery collection of flesh, bone and blood whose only claim to life is that they are conscious that they are alive. But what else can be a prove of life apart from consciousness? Indeed, triggered to think a little more, I have never stopped trying to find the true meaning of life, though this journey of thought is often threatened by my own firm belief that God sent his Prophets to answer all such knotty questions about life and death. It is for this reason that I believe philosophy is an important subject of study. It was the foundational tool that Einstein used in his groundbreaking relativity theory that opened up for study, the hitherto mystery about space and time. It triggers an enquiry about God's creations and proves our worth as thinking beings, dabbling in serious thought about the mystery of creation.

నీవు ఒక చీమముందు నిలబడి దానికి చెప్పు నేను మనిషిని, నీ పక్కనే ఈ నేలపై జీవిస్తున్నాను. అదేమంటుందో”- ఈ సంఘటన నాకు వేదాంతంపై మరింత ఆసక్తిని పెంచింది.

ఈ ఆలోచనను నేనింకా వదిలిపెట్టలేదు. నా చుట్టూరా జరుగుతున్న సంఘటనలు చూస్తున్నప్పుడు నాకనిపిస్తుంది- ఈ మనుషులంతా అస్థి-మాంస-రక్త-ధాతువులతో నిర్మించబడి, తాము జీవించి ఉన్నామన్న జ్ఞానాన్ని కలిగి ఉండడం చేత జీవించి ఉన్నారా? జీవనమంటే చేతనావస్థ కాక ఇంకేమన్నా ఉన్నదా? ఇలా నేను ఆలోచిస్తూనే ఉన్నాను. నా నమ్మకమేమిటంటే దేవుడు ప్రవక్తలను పంపేది ఈ జటిలమైన ప్రశ్నలకు సమాధానమివ్వడం కోసమని. అందుకనే నేను ఫిలాసఫీ-వేదాంతాన్ని అందరూ అధ్యయనం చెయ్యాలని భావిస్తాను. సాపేక్ష సిద్ధాంతాన్ని కనుగొన్న ఐన్‌స్టీన్ కూడా వేదాంత ధోరణిలో కాలప్రదేశాల రహస్యాన్ని వివరించాడు. అతడి సిద్ధాంతం దైవసృష్టి రహస్యాన్ని శోధించడానికి మార్గాన్ని సుగమం చేసింది. మనల్ని ఆలోచనాపరులుగా, సృష్టి రహస్యాన్ని శోధించే వారిగా తీర్చిదిద్దినది.

THE WOODPECKER'S SERMON

Singing and dancing woodpecker
Praised for its ingenuity in the woods
And pecks down huge trees
Whose dumb existence tells tall tales
Of their long years of life. 5

The woodpecker
In true filial devotion
Contemplated a sermon
To announce her future feat
That at the demise of her mother 10
In wailing honour to her death
Would curve out a grave in a rock,
She would scoop-peck the rock
To bury the mom she loved.

But better judgment 15
Pulled her eager lips back
Not to tell her good intention.

In kind self-admonition
She bore the thought
And did not sermonise it 20
And the days passed by
And the mother passed on
And as the days wore off
The woodpecker with powerful wings
And with eager sharp beak 25
Flew in grand bravery to the rock
And there she stayed and laboured for days
Sore her beak and wings in tortuous pecking
Yet not a speck could she peck out
From the defiant rock. 30

32. వడ్రంగి పిట్ట ప్రవచనం

ఆటపాటలతో వడ్రంగి పిట్ట
అడవుల్లో హాయిగా తిరుగుతుంటుంది.
పెద్దపెద్ద చెట్లను పడగొట్టే దాని నైపుణ్యం
దీర్ఘకాలం బతికే దాని జీవితం
చెబుతాయి అనేకానేక కథలు

చక్కటి పుత్రోచిత భావంతో
ప్రవచనం చేయాలనుకున్నది.
తన తల్లి చనిపోయిన రోజున
ఆమె గౌరవార్థం ఈమె ప్రసంగించాలనుకున్నది
కొండపై ఓ సమాధిని తొలిచి
తన దివంగత మాతృమూర్తిని అందులో ఉంచేందుకు

ఎందుకో అంతరాత్మ ఆపగా
ఆ విషయాన్ని చెప్పకుండా ఆగింది.

తనను తాను, నియంత్రించుకుని
ఆలోచనను ఆపుకుని
ప్రవచనాన్ని వాయిదా వేసింది.
తల్లి చనిపోయి చాలా రోజులు గడిచాయి
కొండవద్దకు బలమైన రెక్కలతో ఎగిరివెళ్లి
పదునైన ముక్కుతో రాతిని తొలచ ప్రయత్నించింది.
ముక్కు రెక్కలు దెబ్బతినాయి కాని
రాయి ఒక్క పెళుసైనా ఊడలేదు.

చివరకు అందరిలానే ఆమె
తన తల్లిని ఖననం చేసింది నేలలో.

At last did the woodpecker like others
Bury her beloved mother in the soil
Bowing to her frailty
And perceiving the vast difference
Between thoughts and reality 35
And the temporary limits of mortal ability.

Uncomforted in her wailing spree
Yet grateful she had not announced her intentions
The woodpecker thus admonished the world:

“I will refrain from boasting about my strength 40
And power to change the world
Unless I can be sure what I can do
The limitation of power may be temporary
But it’s as real as day break
Failure is depressing 45
But it’s better managed if it’s private
The world is not always kind.”

15th April, 2011, Cape Coast.

తన శక్తి తనకు అర్థమయ్యిందప్పుడు
అలోచనకు వాస్తవానికి ఉన్న అంతరం తెలిసింది.
మర్త్యలోకపు తాత్కాలికత తెలిసివచ్చింది.

దుఃఖం తనకు ఇబ్బంది కలిగించగా
అయినా తాను రాతిని తొలుద్దామనుకున్నది
ప్రకటించనందుకు మనసులో తృప్తిపడి
ప్రపంచానికిలా ప్రకటించింది

-“నేనిప్పటినుంచి నా శక్తిని
పొగుడుకోవడం మానేస్తున్నాను
ప్రపంచాన్ని మార్చగలనన్న మాటనూ!
నా శక్తిసామర్థ్యాలు నాకు తెలిసాయి
మన బలం, శక్తి ఇవి తాత్కాలికమైనవి
సూర్యోదయమంత వాస్తవం ఇది
ఓటమి నిరాశను కలిగిస్తుంది కాని
ఆ బాధను తనలో దాచుకోవడం ఉత్తమం
ప్రపంచం ఎల్లప్పుడూ దయతో ఉండదు”-

- 15 ఏప్రిల్ 2011, కేప్ కోస్ట్

THE MEMORY OF A DAD

The singer bird cries a tune
In persistent crescendo
I'm in daddy's farm, hoe in hand
Listening to songs
From distant years sang by daddy 5
While he tills the land

The sun has gone past noon
The farm in blossom green,
Maize, beans and millet
Competing for space 10
And the singer bird still sings
Daddy takes a rest under the large shady tree
Chewing his cola nut in silence

Away from the sweltering heat
Poured down from raw sun rays 15
And perhaps recounting his years
As tax officer for the colonial regime
And then for independent Ghana

And evening comes
With new singer birds 20
Singing new tunes
A meal is done
We all gather
Around a large earthenware bowl to eat
We join in nature itself, aware of ourselves 25
Scratching the earth crust to produce food
Away from the complexity of city life

33. ఓ తండ్రి జ్ఞాపకం

ఓ పాటలు పాడే పిట్ట పాడిందిలా
క్రమేపీ గొంతును పెంచుతూ
నేను నా తండ్రి పొలంలో ఉన్నాను
చేతిలో పలుగు, పారా; పాటలు వింటున్నాను.
దూరంగా నా తండ్రి పాడుతున్నాడు
పొలాన్ని దున్నుతూ-

సూర్యుడు నడినెత్తికొచ్చినాడు
ఈ మధ్యాహ్నం పొలం ఆకుపచ్చగా ప్రకాశిస్తున్నది
మొక్కజొన్న, చిక్కళ్ళు, రాగులు
దట్టంగా పెరిగి చోటుకు పోటీపడుతున్నాయి
పిట్ట పాట పాడుతున్నది
పెద్ద చెట్టునీడలో నాయన విశ్రాంతి తీసుకుంటున్నాడు
వక్కపొడిని నములుతూ.

చెమటలు పుట్టించే ఎండకు ఆవల
తన గడచిన రోజుల్ని గుర్తుచేసుకుంటున్నాడేమో
వలస ప్రభుత్వ కాలంలో పన్నులు వసూలు చేసే
అధికారిగా, ఆ తరువాత స్వతంత్ర 'ఘనా'లోనూ!

సాయంకాలం వచ్చింది
కొత్త పాటల పిట్టలు
పాడుతున్నాయి కొత్త పాటలు
వంట కాగానే అందరం ఒక్కచోటుకు చేరాము
ఒక పెద్ద మట్టిపాత్రలో ఆహారం ఉడికింది
ప్రకృతిలో మమేకమవుతూ
నేలపై పొరనుంచి ఆహారాన్ని తీసుకున్నాం
నగర జీవితపు సంక్లిష్టతలకు దూరంగా!

Half way through the meal,
Daddy would pick himself up
Walk around the fringes of the farm   30
Uprooting a few weeds with his hand
Listening to new tunes by the singer bird
As evening comes with softer rays
Sending greetings for the labour of the day
The sun to man and plant   35
A good mix of curses and blessings
To ultimate gain

Daddy would get on his bicycle
Homeward with me
Sitting, watching nature passed by,   40
The grass, the trees, the valleys and hills
Committed to their duty to humanity

At home Daddy's reading glasses
Rest securely on his generous nose
As he sat reading through the daily newspapers   45
Which we received two days late from the city

Daddy often told me to work hard and never be lazy
At a good old age of over sixty
Daddy still worked
Determined and thoughtful about life   50
About how to accept oneself
And be happy in the little things we do

He tells happy stories
As a horse rider in his mother's home village:
A prince of noble birth, much respected   55
For his humility and patience

మధ్యలో నాన్నలేచి వెళ్లాడు
 పొలం అంచుల మధ్య నడుస్తూ
 అక్కడక్కడా పెరిగిన కలుపుమొక్కల్ని ఏరివేస్తూ
 కొత్త పిట్ట రాగాల్ని శ్రద్ధగా వింటూ
 సాయంకాలమైంది, ఎండ తీవ్రత తగ్గింది
 శ్రమకు అభినందనలు తెలుపుతూ
 సూర్యుడి నుంచి, మనిషికి, మొక్కలకు
 తిట్లు, దీవెనలు, చివరికి లాభాలు.

నాన్న సైకిల్ ఎక్కాడు
 నన్ను ఎక్కించుకుని ఇంటికి వెళ్లేందుకు
 చుట్టూ ఉన్న ప్రకృతిని చూస్తూ నేను
 గడ్డి, చెట్లు, కొండలు, లోయలు
 మానవులకు అవి చేస్తున్న సేవలు.

ఇంటి దగ్గర నాన్న కళ్లజోడు
 ఆయన ముక్కుపై సురక్షితంగా కూర్చున్నది
 దినపత్రిక చదువుతూ అతడు
 రెండురోజులు ఆలస్యంగా చేరుకుంటుందది మా ఊరు.

-నాన్న చెబుతాడు శ్రమించు ప్రతిరోజూ
 వద్దు సోమరితనం అని-
 అరవై ఏళ్లు దాటినా ఇంకా పని చేస్తున్నాడతడు
 జీవితం గురించి అవగాహన ఉన్నవాడు
 తన శక్తి, విలువ తెలిసినవాడు
 ఉన్నదానితో సంతృప్తి చెందుతాడు.

సంతోషకరమైన కథలు చెబుతాడు
 తన తల్లి గ్రామంలో అశ్వికుడిగా ఉన్నప్పటివి

Daddy was truly virtuous,
Walking the earth with a resolve
To create happiness for others
Philanthropic to the core, 60
Raising orphan children
Along with us, his own kids

He exhorted earning what one worked for
He left for us a good name and a good heritage
Never to be forgotten, ever to be enjoyed 65
To walked through the earth
In virtuous kindness and faith
To value service to man above all things
And be of good cheer

By his bedside I did not believe 70
He was slipping unto a new realm
Away from the physical
He laid sick only for a night
And said his last parting words
Holding my hand with his eyes closed 75
He was passing on some blessing
And I asked God to bless him in eternity

24th April 1998

యువరాజుగా గౌరవాలు పొందిన విషయాలు
తన వినయం, సహనం లాంటి సద్గుణాలు

నాన్న సద్గుణశీలి
ఒక నిర్ణయంతో, గమ్యంతో పనిచేస్తాడు.
ఇతరులకు సంతోషాన్నిస్తాడు.
దానశీలి, అనాధ పిల్లలకు ఆశ్రయమిస్తాడు.
మాతోపాటు వాళ్లను స్వంత బిడ్డల్లా ఆదరిస్తాడు.

కష్టపడి సంపాదించింది సంపాదన అంటాడు.
మాకు చక్కటి పేరు, వారసత్వాన్ని ప్రసాదించినాడు
మరచిపోలేనిది, ఎప్పుడూ, సంతోషపడేదీ
దయతో, విశ్వాసంతో నడిచినాడు,
మానవత్వం అన్నిటికన్నా గొప్పది అని విశ్వసించినాడు
సంతోషంగా కాలం గడుపుతున్నాడు.

అతడి మంచం పక్కనే నేను కూర్చున్నాను.
అతడు మరోలోకంలోకి పోతున్నట్లు గమనించాను
ఒక్క రాత్రి కాసిత అనారోగ్యంగా కనిపించాడు
ఆఖరి మాటలుగా మాతో పలికినాడు.
నా చేతులు తన చేతుల్లోకి తీసుకుని
కనులు మూసుకున్నాడు- ఏవో ఆశీస్సులు నాకిస్తూ!

నేను దేవుడిని ప్రార్థించాను
-“అతడికి శాశ్వతత్వాన్నిమ్మని”-

- 24 ఏప్రిల్ 1998

THE TRUE MEANING OF LIFE

Deep in the bush,
Beyond the valleys
And over the mountains
I found the true meaning of life
I found an old bearded man   5
Resting his back against a tree
And singing a song

He said it was an ancient song
Sang by his great grandfathers
He said he had finished   10
Living our world
And was on his way to the world
Outside ours, veiled from us
By a thin mystic thread

I saw tears in his eyes   15
And he said they were tears
About a people holed in their greed
In a world scurrying by
Frightened by the ills on heels of each other
Where we are lost   20
In the abyss of vanity
Where men lose their heads
In piteous pettiness

He sang about it all
With great torrents of tears rushing   25
Down well laid facial contours
Of his aged weary cheeks and chin
That witnessed the passing times
Narrated by a troubled aged soul.

34. జీవితానికి అసలైన అర్థం

పొదల మధ్య
లోయల కావల
పర్వతాల పైన
నాకు తెలిసింది జీవితానికర్థం
నాకు కనిపించాడో జ్ఞాని
పెరిగిన గడ్డం గలవాడు
చెట్టుకానుకుని పాటపాడుతున్నాడు

అతడన్నాడు- ఇది ఓ పాతకాలపు పాట-
తాత ముత్తాతల నాటిది
నాకిప్పుడు ఈ ప్రపంచంతో పనిలేదు
అటువేపు నేను పోతున్నాను
ఈ సన్నటి దారపు తెరకావల ఉన్నదానిలోకి

అతడి కనులలో కన్నీళ్లు
అతడన్నాడు- ఇది దురాశాపరుల గురించి
ప్రపంచాన్ని వాళ్లు దోచుకుంటున్న తీరు గురించి
ఒకరినొకరు దోపిడీ చేసుకోవడం గురించి
అత్యాశ అగాధంలో
మనల్ని మనం కోల్పోవడం గురించి
అల్ప విషయాలకు
తలలు పోగొట్టుకోవడం గురించీ-

అతడు వాటి గురించి గానం చేసినాడు
కన్నీళ్లు ధారగా కురుస్తుండగా
వృద్ధాప్యపు ముడతలు సాక్షులై
అతడి ముఖంపై ప్రస్ఫుటంగా కానవస్తూ

He sang about mankind   30
He sang about the animal world
He sang about the total universe
And he sang about trees and rivers and seas
He spoke about them
As being part of God's plan for man   35
And lamented man's determination
To destroy them all.

He pondered our generation
With eager tears doing easy journeys
Down from his eyes   40
His chest and cheeks were wet
And he bent his head and did not raise it up.

Alas! He had quietly slipped into his new world;
He melted into the fathomless abyss
With these parting words upon his lips: 45
"Live and treat life gently,
You can only live ones
Life is a special gift
That adorns all creation
Every measured gift of life   50
Is worth protecting
And every life will be accounted for
It is how life makes meaning."

In a last effort he added:
"The Earth is only a near invisible   55
Grain of sand in the universe
As the Earth goes round
It carries its entire baggage
Of good and bad tastes

తెలుపుతున్నాయి గతించిన రోజుల్ని
వాటిని అనుభవించిన ఆత్మ పాటలవి.

అతడు గానం చేసినాడు మానవత్వం గురించి
అతడు పాటలు పాడినాడు జంతు ప్రపంచం గురించి
అతడు గొంతెత్తినాడు సమస్త విశ్వం గురించి
అతడు పాడినాడు చెట్లు, నదులు, సముద్రాల గురించి
వాటి గురించి మాట్లాడినాడు, వాటి పాత్రను,
మానవుడి గురించిన దేవుడి ప్రణాళికను
అతడు కన్నీళ్లు పెట్టుకున్నాడు
మానవుడు వాటిని ధ్వంసం చేయడానిని చెబుతూ

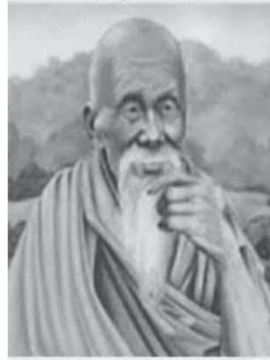
అతడు చెప్పినాడు మా తరం గురించి
చేస్తున్న సులభ ప్రయాణాల గురించి
కన్నీళ్లతో తడిచిపోయింది
అతడి ఛాతి, అతడి చెక్కిళ్లపై కన్నీళ్లు
తలదించుకుని మాట్లాడుతున్నాడతడు.

అతడు అలా మాట్లాడుతూనే
వెళ్లిపోయినాడు తన లోకంలోకి.
అంతులేని అగాధంలో కలిసిపోయినాడు
అతడి ఆఖరి మాటలివి-

-“జీవితాన్ని జీవించు సున్నితంగా,
నీవు జీవించగలవు ఒక్కసారే,
జీవితం ఓ ప్రత్యేకమైన కానుక
సృష్టికి తలమానికమైనది
ప్రతి జీవినీ రక్షించాలి
ప్రతి జీవిని, జీవన విధానాన్ని గౌరవించాలి-

It is what defines life   60
And make life an attractive offer
In our grudging transition into eternity
And eternity does not destroy life
It makes death a true blessing.”
This said the crying old man   65
Lying now, part of dust
His word his blessing

1998

అనంత విశ్వంలో ఒక రేణువు ఈ భూగోళం
తన పరిభ్రమణ చక్రంలో
మంచీ చెడులను మోసుకుంటూ తిరుగుతుంది.
అలా అది జీవితాన్ని నిర్వచిస్తుంది.
శాశ్వతత్వంలోకి మన మార్గాన్ని చూపిస్తుంది.
మరణాన్ని ఒక ఆశీస్సుగా మారుస్తుంది”-

అలా చెబుతూ నిష్క్రమించాడతడు
అతడి ప్రతిమాట ఆశీస్సు కాగా!

- 1998

DISORDER IS ORDER

Is there order without disorder?
It is in the order of things
I see disorder playing against the times
And shaping the fortunes of men
In a world of random events   5
It renders foresight a folly.

In the order of things
Disorder is order
Men fight and kill
Others are least rewarded   10
And die vagrants.
And this is how the sun
Moves from east to west
And typhoons occur
And the rains come and eclipses happen   15
And men disagree about principles and nature.

Yet there never was disorder
Nor order in the order of things,
Nor a future and a present
Until consciousness made them so   20
The heavens know it all.

So it was once upon a time
That humankind decided to have disorder
On earth as it once was in the heavens
And life finds much more meaning   25
In the orderliness of things.

35. క్రమ రాహిత్యమైన సక్రమపథం

క్రమరాహిత్యంలేని సక్రమ పథమున్నదా!
క్రమపద్ధతిలో ఉండే వాటిల్లోనే
క్రమరాహిత్యం కాలానికి ఎదురీడుతుంది
మానవుల అదృష్టాలి తారుమారు చేస్తుంది
అరుదుగా జరిగే సంఘటనలే
ముందుచూపును ఓ దోషంగా ఎత్తి చూపుతాయి

క్రమపద్ధతిలో
క్రమరాహిత్యమూ ఓ పద్ధతే
మనుషులు కొట్టుకుని చచ్చిపోతారు
కొందరు పనికిమాలిన వాళ్లుగా నశిస్తారు
సూర్యుడు తూర్పు నుంచి పడమరకు పోతాడు.
తుఫాన్లు వస్తాయి
వానలు, గ్రహణాలు వస్తాయి
మానవులు ప్రకృతి సిద్ధాంతాలపై విభేదిస్తారు.

ఎప్పుడు క్రమరాహిత్యస్థితి గాని
క్రమపద్ధతిలో సక్రమస్థితిగాని లేదు శాశ్వతంగా
భవిష్యత్తులో గాని, వర్తమానంలో గాని
చేతనాస్థితి చెబుతుంది, స్వర్గం గమనిస్తుంది.

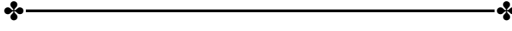
ఒకప్పుడిలా జరిగింది
మానవలోకం క్రమరాహిత్యాన్ని కోరుకున్నది
ఒకప్పుడు స్వర్గంలో ఉన్నట్లు
జీవితానికి ఉన్న లోతైన అర్థాన్ని తెలుసుకునేందుకు
క్రమపద్ధతికున్న విశిష్టతను గ్రహించేందుకు!

IN HONOUR OF JAPAN

Japan, the rising sun, in Tsunami tantrums
Lay in pain;
Hiroshima-cloned,
The industrial occult
Challenged to the hilt.   5
Radio-active unnerving attack;
Stoic, agnostic Asians see no sense,
Swooning in heightened grief
Japan to the east coast: submerged.
Torched, routed, hurt, broken,   10
Torn to pieces in utter despair
Earth-cracking quakes
In vile conspiracy with Charging Tsunami
Sweeping through the lands
Carrying people, houses, cars and ships   15
In helpless float in quiet submission
To put flying kites to shame
Ferocious wind and roaring waters:
A city lost, its people buried
In tortuous doomsday scenarios!   20
This grief, these end-time pictures!
A rising sun dims, caught unguarded,
Soon to brighten beyond known measure;
Running amok in brave industry
As quakes and man play hide-and-seek   25
In this new world, in these new times

17th March 2011, Midrand, South Africa

36. జపాన్ కు గౌరవంగా-

జపాన్, ఉదయించే సూర్యుని దేశం,
సునామీ అల్లకల్లోలాలలో బాధలననుభవిస్తున్నది
హిరోషిమా లాంటి సంఘటనలు
పారిశ్రామిక వైభవం 'పిడి'వరకు సవాలు చేయబడింది.
రేడియో ధార్మికత దండయాత్రను
పిడివాదులు, ఆసియన్లు అర్థం చేసుకోలేదు
వెల్లువెత్తిన దుఃఖంలో మూర్ఛితులైనట్లు
జపాన్ తూర్పుతీరం నీట మునిగింది
తగలబడి, పెకలించబడి, విరిగి, గాయపడి
నిరాశలో ముక్కలు ముక్కలై
భూకంపాల తీవ్ర తాకిడులకు లోనై
విజృంభిస్తున్న సునామీ కుట్రలో తోడు కాగా
దేశమంతటా సునామీ పెను అలలలో
జనం, ఇళ్లు, వాహనాలు, ఓడలు కొట్టుకుపోగా
తెగిన గాలిపటాల్లా ఇళ్లా, వస్తు వాహనాలు,
మహోగ్రంగా వీస్తున్న గాలులు, సముద్ర ఘోష
కనిపించని పట్టణం, సమస్త ప్రజా ఖననం
అంతిమ దినపు దృశ్యం
విషాదం, అంతిమ దృశ్యాల భీభత్స చిత్రం
ఉదయించే సూర్యుడిని కప్పిన మనకచీకటి
తరువాత మరల అత్యంత ప్రకాశం
మరల శ్రమతో పునర్నిర్మాణం
భూకంపాల-మనుషుల దాగుడుమూతలాట
ఈ కొత్త ప్రపంచంలో, కొత్త కాలపు బాటలో.

- 17, మార్చి 2011, మిడ్రాండ్, సౌత్ ఆఫ్రికా

MY SLEEP

I

Do not let it known to Bouguma
Or she would break her head
Crying behind shut doors
Tell her if she must know
That I am on this bed lying down   5
In a stream of sound sleep
A sleep sweeter than ever I experienced
But bitterest ever she knows.

II

She may have come to know it
When the shadows have fallen back   10
And grown thinner and taller
From the daily dying sun

My poor dumb state
Would add to her woes
For this long sleep has grown   15
An eternal wedge
That keeps us apart
And transports me to distant grounds

1993

37. నా నిద్ర

I

‘బొగుమా’కు తెలియనీయవద్దు
తలబద్దలు కొట్టుకుంటుంది.
మూసిన తలుపుల వెనుక ఏడుస్తుంది
ఆమెకు ఖచ్చితం తెలపాలనుకుంటే
ఇలా వివరించు - నేను మంచం మీద
గాఢనిద్రలో ఉన్నానని, నాకెంతో
తియ్యనిది, ఆమెకెంతో చేదైనది.

II

ఆమెకెలాగూ తెలుస్తుంది
నీడలు పూర్తిగా ఆవరించాక
ప్రతిరోజూ సూర్యుడు అస్తమించేప్పుడు
నీడలు సన్నగా పొడుగ్గా పడేప్పుడు.

నా దీనస్థితి ఆమె దుఃఖాన్ని
మరింత ఎక్కువ చేస్తుంది
ఈ దీర్ఘ నిద్ర ఓ శాశ్వత ముద్ర
మమ్మల్ని విడదీసి, నన్ను పంపుతుంది
సుదూర ప్రదేశానికి.

- 1993

PROBABLY

Probably it is true
That there is nothing in the world
And that life is a big dream
Dreamt by some mystical force
Unknown and insubstantial.   5

Probably nothing is real;
Everything is a lie,
And the world is an illusion
And man is acting out a thought
In a big drama of life and death.   10

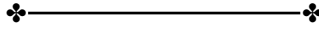
Probably everything is just void,
Decorated with the semblance of reality
That blinds us to the unknown reality
Of order and transformation of matter
Where life and death exist as chimeras.   15

Or, perhaps, reality is real
And the earth is real;
And man is the pulse of reality
Living and dying
By the dictates of mysticism.   20

Or that all reality starts from man
And resides in him.
Or, probably, these probabilities
And deep thinking about reality are all nonsense
And Einstein was just a big joke.   25

1997

38. బహుశా-

బహుశా ఇది నిజం
ఈ ప్రపంచంలో ఏదీ లేదు
జీవితమొక పెద్ద స్వప్నం
ఓ మార్మిక శక్తి కలగన్నది
తెలియనిది, పూర్తి కానిది.

బహుశా ఏదీ నిజం కాదు
ప్రతిదీ అబద్ధమే
ఈ ప్రపంచమొక భ్రాంతి
మనిషికి ఆలోచన
జీవన్మరణాల నాటకం.

బహుశా ప్రతిదీ శూన్యం
వాస్తవపు దుస్తులు ధరించి
తెలియని వాస్తవాన్ని తెలియనివ్వదు
పదార్థపు మార్పు, పద్ధతిని,
జీవితం, మృత్యువు వింతజంతు రూపంలో
కలిసి ఉండడానిని.

బహుశా, వాస్తవం నిజమేనేమో
ఈ భూమి వాస్తవమే కావచ్చు
మానవుడు వాస్తవపు నాడి కావచ్చు
చావు పుట్టుకలు మార్మికత్వపు ఆజ్ఞలు కావచ్చు

బహుశా, మనిషి నుంచి మొదలవుతుంది వాస్తవమన్నది
అతడిలోనే నివసిస్తుంది
ఈ సంభావ్యతలు
వాస్తవం గురించిన లోతైన ఆలోచనలు
అన్నీ అర్థం పర్థంలేనివేమో,
ఐన్‌స్టీన్ ఓ పెద్ద జోక్ -అంతే!

AN ESSAY ON HOW WE DIE

It is pure truth:
We live so we can die:
An untainted testimony
That man is no god
But matter on earth   5

Each day we die
Even as we blink

We die as we live;
We die from knowing,
That we are in truth   10
Mortal and helpless,
With minds fraught
With ill thoughts and unchecked drives

We die from alien chemicals
As we drug ourselves to live   15
And as we try to bar
The incessant surge of age.

We die from the consciousness
Of the transition of life and death;
And we die even as we run from death.   20

The sorry story of Kamba
Tells this tale and hides not the fact:
As he escaped through his window
Away from the jaws of death
Pursued by a deadly assailant,   25
Ran into a speeding car
With no power against the time.

39. ఎలా మరణిస్తామన్న విషయంపై వ్యాసం

ఇది స్వచ్ఛమైన సత్యం
మనం పుడతాం కనుక మరణిస్తాం
ఇది మచ్చలేని వాంగ్మూలం
మనిషి దేవుడు కాదు
ఈ నేలపై పదార్థం.

ప్రతిరోజూ మనం మరణిస్తుంటాం
కనురెప్పపాటులోనూ

మనం బతుకుతూనే మరణిస్తాం
జ్ఞానంలో మరణిస్తాం
మనం సత్యంలో ఉండి
అసహాయంగా చనిపోతాం.
మన మనస్సులలో దురాలోచనలతో
అదుపులో పెట్టలేని కోరికలతో!

మనం చనిపోతాం కొత్త రసాయనాలతో
బతకడానికి మందులు వాడతాం
నానా కష్టాలు పడతాం
వయసు ముంచుకురాకుండా.

అంతరాత్మ దెబ్బలకు మరణిస్తాం
జీవన్మరణాల సంధ్యాకాలంలో
మృత్యువు నుంచి పరిగెత్తేప్పుడూ మరణిస్తాం!

‘కంబ’ కథ మనకు తెలుపుతుంది,
వాస్తవాన్ని విడమరుస్తుంది.
-“కిటికీలోంచి దూకి తపించుకున్నాడతడు

So we die from the obsession
That death will in the end
Catch up with us   30
We die as we wrinkle
And dwindle to nothingness
Yes, we die even in healthy breath,
As death keeps crawling closer
At the age and time we may least expect,   35

Death, we should,
Or else must embrace,
Never in shameful cowardice
But in bravery and acceptance;
As death is life in transition.   40

2002

మృత్యువు కోరల్తుంది,
అతడి వెన్నంటిన హంతకుండి నుంచి;
అయితే, రోడ్డుమీద వేగంగా పోతున్న కారు
దానికింద పడి ప్రాణాలు వదిలాడు.
కాలాన్ని ఎదిరించే శక్తి మనకు లేదు.

మనం మరణిస్తాం ఓ బలమైన భావనతో
మృత్యువు మనల్ని ఎలా అయినా అందుకోగలదని
ముడతలు పడుతూ మరణిస్తాం
శూన్యంగా మారుతూ చనిపోతాం
ఆరోగ్యంగా ఉండే ఆరిపోతాం
వృద్ధాప్యంలోనూ కడతేరుతాం
అనుకోని సమయంలో అస్తమిస్తాం!

మృత్యువును మనం కౌగలించుకోవాలి
లజ్జాకరమైన పిరికితనంలో కాదు
సాహసంతో, సంపూర్ణ అంగీకారంతో,
-“మరణమనేది జీవితంలో ఒక మజిలీ”గా భావిస్తూ.

- 2002

7.0 LOVE AND DESPAIR

We do not know what urges love. But we know love is a powerful force envied by any spiritual bond. The counterfeit of love, our lustful cravings, often don't stand the test of time and partners will swear there never was any bond even with clear evidence of the products of love and love making. The most powerful sword against any hate and cravings have always, in the long run, been conquered by innocent love, whose piercing effect will conjure neutrality and turn the enemy around. I love to love, to share my love even if we are still to know what makes for true love.

When creation was done, the final touch of adornment was love which the Creator decorated the world with and that becomes the secret of mankind's most unconquerable strength. Until love can glitter, despair rules the heart and we drift along hankering to find whence we can find solitude and peace of heart. So love is the fulcrum that powers the world. In fact it creates the world and keeps its place.

7.0 ప్రేమ - నిరాశ

మనకు తెలియదు ప్రేమను ఏ విషయం ప్రేరేపిస్తుందో, కాని మనకు తెలుసు ఏ బంధానికైనా అసూయను గొలిపించే అద్భుత ఆధ్యాత్మిక అనుబంధమని. ప్రేమకు వ్యతిరేకమైన కామం నిలవదు కాలపరీక్షలో. కాముకుల మధ్య ఉన్న దేహ సంబంధపు ఋజువులు, ఫలితాలు ఎన్ని ఉన్నా వారిమధ్య ఆత్మ సంబంధమైన దేవీ లేదని వాళ్లే చెబుతారు. ద్వేషాన్ని ఛేదించే అతిశక్తివంతమైన ఖడ్గం ప్రేమ. శత్రువును మిత్రుడిగా మార్చే శక్తి దానికున్నది. నేను ప్రేమను ప్రేమిస్తాను, ప్రేమను పంచుకోడానికి ఇష్టపడతాను.

ఈ ప్రపంచాన్ని సృష్టించి సృష్టికర్త అత్యంత శక్తివంతమైన ప్రేమతో దానిని నింపినాడు. ప్రేమ మృగ్యమైన హృదయంలో నిరాశ స్థావరమేర్పరచు కుంటుంది. ప్రపంచానికి శక్తినిచ్చే ఆధారం ప్రేమ. ప్రేమ సృష్టిస్తుంది ప్రపంచాన్ని, పరిభ్రమింపజేస్తుంది నిర్ణీత కక్ష్యలో, దాని స్థానంలో.

NOT YET MARRIED

Still not married
Still, at a bus stop,
Waiting for my turn
Single, unattached
A twig pricked heart   5
A fifth promise broken.
Your in-law; still wavering in the clouds.

My dear mom,
I'm living through the seventh year
After my schooling   10
Still in the marriage market,
Not yet married
Mummy the men today are no men
They fear to bear their crosses
More than they fear death.   15
They say I'm too much for them
That I know too much of the world
So I was tempted to take away all the books
From the living room so they don't see
But for your kind exhortation   20
Not to live my life pleasing others

So mom, I'm living in the seventh year
Still not married
But don't tell paapa just keep it,
Or he would say he told us so   25
When I refused to marry that friend of his
And we agreed to my studies.

40. ఇంకా పెళ్లికాలేదు

ఇంకా పెళ్లి కాలేదు.

కాని బస్ స్టాప్ వద్ద,

వేచి చూస్తున్నాను నా తరుణం కోసం

బ్రహ్మచారి, ఏ బంధాలు లేకుండా

ముల్లు గుచ్చుకున్న హృదయంతో

విరిగిన అయిదవ వాగ్దానం

నీ కోడలు - మబ్బుల్లో తటపటాయిస్తూ

ప్రియమైన అమ్మా

ఇది ఏడవ సంవత్సరం

నా స్కూలు చదువు ముగిసి

ఇంకా వివాహపు సంతలోనే,

పెళ్లికాలేదు.

అమ్మా, ఇప్పటి మగవాళ్లు మనుషులు కాదు

వాళ్ల శిలువలను వాళ్లే మోయడానికి భయపడుతున్నారు.

మరణం కన్నా మిక్కిలిగా.

వాళ్లకు నేనేదో అధికంగా కానవస్తున్నాను

నాకు ప్రపంచం గురించి ఎక్కువ తెలుసని

అందుకని నేను గదిలోకి పుస్తకాలను తీసివేసాను

వాళ్ల దృష్టి వాటిపై పడకుండా

అయితే నీకు విన్నవిస్తున్నాను

నా జీవితం ఇతరులను సంతోషపరచేందుకు కాదు

అందుకని, అమ్మా, ఈ ఏడవ సంవత్సరంలో

ఇంకా నాకు పెళ్లికాలేదు

నాన్నకు చెప్పకు

But these men!

They just come to hover around!

They tell me I look fine 30

They look me over and over

They praise my lower parts

They say many good things.

And when they come closer

And I go closer, 35

They ask for the fruit of love

And if you give them

They eat with strange aggression

But they won't marry me!

Dear mum, 40

My heart aches

I'm losing taste for men

They cheat me

They are cheats; nectar suckers

No remorse, insensitive; 45

Only want to keep sucking

Only sucking, sucking, people!

Mum, the fifth promise is broken!

It was broken last X'mas;

Tall, fair, intelligent, rich; 50

Sweet, loving and kind too

But mom, not a different man

We ate and drank together

We were happy together

But he left. He walked off! 55

Dear mum,

My heart is broken,

My spirit is hurt

ఎందుకంటే నేను ముందే చెప్పాను కదా అంటాడు
అతడి స్నేహితుడిని నేను తిరస్కరించానని
నా చదువుకు మీరు అంగీకరించినప్పుడు

కాని అమ్మా, ఈ మగవాళ్లు
వాళ్లు చుట్టూ తిరుగుతున్నారు
నేనందంగా ఉన్నానంటారు
మరల మరల చూస్తారు
నా దిగువ వేపు గమనిస్తారు
ఎన్నో విషయాలు చెబుతారు
మరింత చేరువవుతారు

నేను దగ్గరైనపుడు
ప్రేమ ఫలాన్ని ఆశిస్తారు
ఇచ్చామనుకో ఇంతే సంగతులు
వితగొలిపే మోహపు తీవ్రత చల్లారితే
ఇక పెళ్లి మాటెత్తరు.

అమ్మా!
నా హృదయం క్షోభిస్తున్నది
మగాళ్లపై నమ్మకం పోయింది
వాళ్లు మోసగాళ్లు
మకరందాన్ని గ్రోలి పారిపోయే తుమ్మెదలు
పశ్చాత్తాపం లేదు, స్పందన లేదు
ధ్యాస అంతా దోచుకోవడం పైనే.
దోపిడి, దోపిడి, దోపిడిపైనే!

అమ్మా, అయిదవ వాగ్దానం చెరపబడింది
గత క్రిస్టమస్ రోజున
పొడగరి, తెలివైనవాడు, ధనవంతుడు

Come quick for me
Something is happening to me   60
Am three decades old
And I want no man to touch me

They just keep telling lies
Always appearing different
The following day   65
Only like to eat, no pledge
Eating, eating and just eating

But mom, just listen to this
    Just listen. Yesterday,
    Only yesterday,   70
    Dan, who you know well
    He is now Dr. Bayou
    After his studies abroad,
    He came and knocked at my door
    He came to say he was sorry   75
    He says he wants me back.

He knelt crying and pleading,
He says I'm the only one
In this cruel whole wide world he loves
    He kept crying and pleading like a child   80
And said he won't travel any longer,
That he was foolish in his earlier decision
He has been pleading for a week now!

But mum, we can't see
The heart of men in their faces,   85
And tears and pleas can be acted
I know that because I've lived it!

తియ్యగా, ప్రేమగా, దయగా ఉంటాడు
ఇద్దరం కలిసి తిన్నాము, తాగినాము!
కలిసి సంతోషంగా ఉన్నాము
అతడు వెళ్లిపోయాడు, నన్ను వదిలేసి!

అమ్మా! నా హృదయం ప్రయ్యలయ్యింది
నా ఆత్మ గాయపడింది.
రా త్వరగా రా
నాకేదో జరుగుతున్నది
నాకు ముప్పై ఏళ్లు.
ఏ మగాడూ నన్నంటుకోవడం ఇష్టంలేదు నాకు.

వాళ్లు అసత్యవాదులు
రోజుకో అబద్ధం చెబుతారు
ఆ తరువాత
తినడం, ప్రమాణాలుండవు
తినడం, తినడం, తినడం అంతే!

కాని, అమ్మా, నా మాట విను
నిన్ను 'డాన్'
అతడు నీకు తెలుసు
అతడిప్పుడు డాక్టర్ 'బయోయు'
విదేశాలలో విద్యనభ్యసించి వచ్చినాడు
వచ్చి నా తలుపు తట్టినాడు
తన విచారాన్ని వ్యక్తపరచినాడు
నేను మరల తనకు కావాలంటున్నాడు.

మోకాళ్లపై కూర్చుని బతిమాలినాడు
నేనొక్కధానినే తనకు నచ్చిన దానినట
నన్ను ప్రేమించానన్నాడు ఏడుస్తూ

So Mum,
You told me everything
But not what to do   90
When prodigal men come at dawn
Shamelessly pleading and kowtowing in tears
To amend repudiated love vows
    So do write to me quickly,
    Need I go closer?   95
    Can pleas of men
    Go beyond their faces of gloom?
    Can this be another ploy
    Or another fruit-eating adventure?

Yours sincerely
Your daughter,

POOSAH MAAMA

ఒక పిల్లాడిలా విలపించినాడు
ఇక ఎక్కడకు వెళ్లనన్నాడు
ఒక వారం నుంచీ నన్ను బతిమాలుతున్నాడు.

కాని అమ్మా, మనం చూడగలమా
మగవాళ్ల హృదయాలను వాళ్ల వదనాలలో?
కన్నీళ్లు, ఏడ్పులు నటించవచ్చు
ఇవన్నీ నేను చూసినవే కదా ఇన్నాళ్లా-

అమ్మా! నీవు నాకన్నీ చెప్పావు
కాని చెప్పలేదు సాయంకాలం తలుపుతట్టి
మోకాళ్లమీద కూర్చుని బతిమలాడే మగాళ్ల గురించి
గతించిన ప్రేమను బతికించమనే వాళ్ల గురించి.

అందుకే వెంటనే జవాబు వ్రాయి,
నేను అతడికి దగ్గరవ్వనా?
మగాళ్ల విన్నపాలు
వాళ్ల విషాదపు ముఖాల్ని దాటిపోతాయా?
లేదా ఇది మరొక కుట్ర లేక
పళ్లు కోసుకుపోయి తినే ఎత్తుగడా?

నీ కుమార్తె
పూసా మామా!

OUR UNION

We have lived it all;
All these years
In love and in joy
Incubating a sacrilegious union
We have been   5
Through it all;
Blowing hot and cold
In temperamental protests
That cancel old vows
Of a union that   10
Has tasted
The anointment of God

We have lived it all;
When we risk the knot between us
Against unworthy temperaments   15

We have been seeking
A destination
Of equilibrium;
A fair ground,
To grow out   20
Of our old selves,
To build a union
And to relish in its heights
1993

41. మన కలయిక

మనం జీవించాము అంతా
ఇన్నాళ్లా
ప్రేమలో, ఆనందంలో
ఓ అపవిత్ర కలయికలో
మనం జీవించాం అలా
ఉష్ట శీతల స్థితులలో
అభ్యంతరాల వెల్లువలో
పాత వాగ్దానాలను రద్దు చేసుకునే కలయిక
దేవుని ఆశీస్సులను పొందిన కలయిక.

మనం జీవించాము అంతా, ఇన్నాళ్లా
విలువ లేని ఉద్వేగాలు, ఉద్వేగాలు
మన మధ్య ముడిని తెంపబోతున్నా

మనం కోరుకున్నాం
ఒక గమ్యం
సమతుల్యమైన దానిని
ఒక చక్కని మైదానం
మన పాత జీవితాల్లోంచి
బయటకు పెరగడం
ఒక చక్కని కలయిక కోసం
దాని శిఖరాలపై జీవించడం కోసం.

- 1993

MASSACRE OF LOVE

It is a massacre of love:
That through the years
We killed
The sprouting plant
And plucked the flowers   5
That would produce the seeds.

We lived our lives
By storm and steam
Cooked by our quick displeasures
To hurt ourselves   10

In truth
We are spoilt children;
Fixated in egocentric pleasures
Lost in the chimera of super humans
Crucifying those fingers   15
That feed us.

In moments of fulfillment
There is ecstatic bliss;
We roll ourselves in one,
Sharing our joys and pleasures   20
In one palpable tree
Held by one sturdy stem
In blissful happiness
Bred in the seven heavens.

Yet in Judas-like betrayal,   25
Our uneasy emotions,
Like wanton men

42. ప్రేమ ఊచకోత

ఇది ప్రేమను ఊచకోత కోయడం

ఇన్నేక్షన్లు

మనం చంపినాము

మొలకెత్తిన మొక్కను

పెరికినాము పూలను

విత్తనాలు ఇచ్చేవాటిని.

మనం జీవించాం మన బతుకులు

తుఫానులో, వేడి ఆవిరిలో

మన స్వల్ప ఉద్రేకాలు, అసంతృప్తులలో వండినవి

మనల్ని మనం గాయపరచుకున్నాం

నిజానికి మనం

గారాబం చేయబడిన పిల్లలం

మన అహంకారపు ఆనందాలలో

అధివాస్తవిక సూపర్‌మాన్ భ్రాంతులలో

మనకు అన్నం పెట్టిన చేతివేళ్లకు

వేసాం శిలువను.

సంతృప్తి చెందిన క్షణాల్లో

అపూర్వ ఆనందాన్ని పొంది

ఒకరిగా కలిసిపోయి

ఆనందాల్ని పంచుకున్నాం.

దృఢమైన కాండం గల ఒక వృక్షంగా

సప్తస్వర్గాల్లోని ఆనందాన్ని చవిచూసాం!

అయినా 'యూదా' చేసిన మోసంలా

కామాతురమైన ఉద్వేగాలు

In sporty pranks,
Drain us dry of all cares;
And empty our veins   30
Of their civility,
Disfiguring our union
And eroding its cares.

And in desperate search for ourselves
We peep and peep about   35
Through the window of life
Where we see the greens
Bearing flowers of hope
That dance to hopeful tunes.

We see sores being healed 40
By the caring presence of time,
And scars standing their grounds
To sign post former grudges
Healed by our forgiving spirits.

We see love   45
Carrying a banner,
Announcing peace
To us in multitude verses
That we will be saved from ourselves,
Away from unchecked choleric drives   50

Yesterday's concordance songs
Would be sang today,
Planting lyrics of love
In moist hearts
To breed blooming bliss;   55
To liberate the soul of man from himself.

చిలిపి ఆటలు, దూరం చేసాయి
మనల్ని అన్ని రక్షణలకూ;
మన రక్తనాళాల్లోని మర్యాదా మన్ననలను
తొలిగించి, మన ఐక్యతను విరూపం చేసి
మన సుఖాల్ని తినివేసాయి.

మనలో మనల్ని వెదుక్కునే శోధనలో
జీవితపు గవాక్షం గుండా
మనం తొంగి, తొంగి చూసాం.
ఆకుపచ్చని మొక్కలు ఆశల పుష్పాలతో
ఆశావహమైన స్వరాలకు నృత్యం చేయడాన్ని.

మనం చూసాం గాయాలు నయమవ్వడానిని
కాలపు రక్షణలో
గాయపు మచ్చలు
తమ పాత పగలకు సాక్షులుగా నిలవడానికి,
అవి నయం చేయబడినాయి క్షమాగుణపు ఆత్మలచే.

మనం ప్రేమను చూసాం
శాంతిపతాకను చేబూని గీతాల్ని పాడుతూ నడుస్తుండగా
మనల్నించి మనం రక్షింపబడతామని
కోర్కెలను అదుపులో ఉంచుకుంటామని

నిన్నటి అనుకూలపు పాటలు
ఈరోజు పాడబడతాయి
ప్రేమ స్వరాలు కూర్చబడినవై
తడి హృదయాలలో ఆనందం వికసించగా
మానవుడి నుంచి అతడి ఆత్మను విముక్తి చేస్తూ!

DIRGES OF SHAME

In the hidden corner of the eye
Eager drops of tears
Shock a pulsating heart.
The heart in feign agony
Raised the crowbar   5
That broke into the vessel
That tore down a soul
Cannot now see how a tear
Could drop in any pity
In its defiance   10

The dirges pour
In songs without chorus
Throbbing of drums
Without rhythm
Sobs in vain agony   15
Crowds out genuine grief

Between two sides
Of fair and foul
The isles begin to sing
To tell how public grief   20
Turns private smiles

Yet the songs rank loud
Deep in the gorge
Commemorating a hero
Consumed in malice,   25
Rend to pieces
By the same mouths
That sing in grieve

❖ 43. అవమానపు దుఃఖగీతాలు ❖

దాగి ఉన్న కనుకొలకులలో
కన్నీటి బిందువులు
స్పందించే హృదయాన్ని కలచివేస్తాయి,
బాధను అభినయించే హృదయం
గడ్డపారను పైకెత్తి
పాత్రను పగలగొట్టి
ఆత్మను పెకలించినప్పుడు
అది చూడలేదు ఎలా ఓ కన్నీటిబొట్టు
జారి పడుతోందో దయా తిరస్కరణలో

శోకగీతాలు కురుస్తాయి
బృంద సహకారం లేకుండా
డప్పులు మోగుతాయి లయలేకుండా
దుఃఖంలో విలాపాలు ప్రకటిస్తాయి విచారాన్ని

తప్పు ఒప్పుల మధ్యనున్న
ద్వీపాలు పాటలు పాడతాయి
ఎలా ప్రభుత్వ సంతాపాలు
లోపల చిరునవ్వులు చిందిస్తాయో

అయినా, పాటలు ప్రతిధ్వనిస్తాయి
నాయకుడిని ప్రస్తుతిస్తూ
ద్వేషంతో కబళించబడిన వాడిని
ముక్కలుగా నరికి తినబడినవాడిని
అవే నోళ్లు వెలిబుస్తాయి సంతాపాన్ని

ఆ దురదృష్ట క్షణాన
తీవ్రమైన విచారంతో

In that confined moment
 Cast by ultimate grief   30
 His fingers away from his gun
 He fell, a corpse
 In shroud inspired by trudging truth
 Rises from the dead
 To change the tunes to questions   35
 About why dirges
 Tell false stories,
 About why hate with allies
 Follow corpses to their graves
 Wielding murderous daggers   40
 In concealed façade

But in momentous resolution
 The truth pops up
 to tell about the heart
 that kills in smiles   45
 and the betraying façade
 that drops tears in
 pretending dirges
 and this is how truth grew
 In revealing missions   50
 From the unknown
 To redeem the dead
 To keep the balance

30th May, 2017

*Celebrating Major Maxwell Mahama, A military officer
 who was mistaken for an armed robber and viciously
 stoned and beaten to death. Pressed to the death end, he
 still did not use the pistol he wielded. His death was a big
 shock to the Ghanaian populace*

తుపాకిని చేజార్చి అతడి వేళ్లు
 నేలకొరిగిన అతడి శరీరం.
 ప్రాణం లేని దేహం.
 ముసుగు కప్పినాక, సత్యం పలకాలని
 మృతుల నుంచి లేస్తుంది అతడి ఆత్మ
 రాగాలను ప్రశ్నలుగా మారుస్తూ
 ఎందుకీ విలాపాలు, శోకగీతాలు?
 ఎందుకీ కట్టుకథలు?
 ఎందుకు ద్వేషంతో ఒకనాటి మిత్రులు
 నేడు శత్రువులై అనుసరిస్తున్నారు
 శవాన్ని సమాధి వరకూ సాగనంపుతూ
 చేతుల్లో పదునైన బాకులతో
 కనబడకుండా దాచుకుని మరీ!

ఏదో ఒక క్షణాన
 నిజం బయట పడుతుంది.
 చిరునవ్వుతో హత్యలు చేసే
 హృదయాన్ని బయటపెడుతుంది
 ఎలా నటనతో కూడిన శోకగీతాలు
 దొంగ కన్నీళ్లు మోసం చేస్తాయో
 తెలుపుతూ సత్యం తనను తాను ప్రకటిస్తుంది.
 అటువంటి కార్యాలలో
 మృతులకు న్యాయం జరిగి
 సమత్యులత సాధించబడుతుంది.
 30 మే, 2017

(మేజర్ మాక్స్ వెల్ మహామా - ఓ మిలిటరీ ఆఫీసరును దొంగగా భావించిన
 జనం రాళ్లతో కొట్టి చంపుతున్నా అతడు తన పిస్టల్ ను వాడలేదు. అతడి మరణం
 'ఘనా' ప్రజలను కలచివేసింది.)

DAWN ARSENAL ATTACK

Blood spots
Patched on
My bed spread;
My limbs itch
With fever splitting pain   5
I endure a feast on me
All night till dawn.
My Self torn to pieces;
Eaten by little flying witches
Sailing at night like planes   10
With long piercing pipes,
Needle shaped spears,
Sharp piercing tongues;
Piercing me deep,
Drinking of me.   15

Each night and dawn
Each night I sleep

They ride on the air
With powerful wings,
Squeezing through sieves;   20
Deploying at dusk,
Then at night and dawn
They descend
In combined force
With piercing spear pipes   25
Sucking me dry;
Injecting and infusing
Poisoned fluids into my body:
Parasite infested,

44. సంధ్యాసమయపు దాడి

రక్తపు మరకలు
నా మంచం మీద
ఒళ్లంతా దురద, నెప్పులు
విపరీతమైన జ్వరం
రాత్రి తెల్లవార్లా నా శరీరం వాటికి
ఒక విందు, ఓర్చుకున్నాను ఆ బాధను.
నా ఆత్మ ముక్కలు ముక్కలైంది, ఆ జ్వరం వేడికి
ఎగిరే చిన్ని మంత్రగత్తెలు వాటిని తింటున్నారు
విమానాల్లా ఎగురుతూ
వాళ్ల చేతుల్లో పొడుగాటి బాకాలు
సూదికన్నా పడునైన బల్లేలు
సునిశితమైన నాలుకలు
నన్ను గాయం చేస్తూ, రక్తం తాగుతూ.

ప్రతి రాత్రీ, సంధ్యా సమయంలో
ప్రతి రాత్రీ నేను నిద్రపోగానే

శక్తివంతమైన రెక్కలతో
వాళ్లు ఎగురారు గాలిలో
జల్లెడలోంచి జారుతూ;
మసక చీకటిలో
రాత్రి, సంధ్యాసమయాల్లో
సంయుక్త బలాలతో దిగివస్తారు
బల్లేలు గుచ్చి నన్ను పీల్చి పిప్పిచేస్తారు
విషద్రవాలను నాలో నింపి
పరాన్నజీవులతో ముంచెత్తుతారు
జ్వరం ఉధృతిలో

Fever dominated, 30
Keeping me in bed,
Sick and weary,
Of malarial curses

These little flying things:
Perilous canny creatures — 35
Poised on offensive drive,
Grumbling and rumbling
Whirring in my ear
My unwelcome night vigil.

Little-lean-boneless-flying-beast, 40
What urges you on this
Unprovoked assault?
My drumming vulnerability?
The gaping drains?
Or is it my leaking roof or 45
Torn sieve windows?
I wonder!

1986

నేను మంచానికతుక్కుపోయాను
నీరసంగా మలేరియా శాపగ్రస్తుడినై.

ఈ చిన్ని ఎగిరే కీటకాలు
ప్రమాదకరమైన జీవులు
గొణుగుతూ, రుమ్మని తిరుగుతూ
చెవిలో రొదచేస్తూ
నా రాత్రి నిద్రను చెడగొడుతూ

ఓ ఎముకల్లేని చిన్ని విషజంతువా!
నిన్ను ఈ దాడికి ఏమి ప్రేరేపించింది?
నాకున్న మృదంగ వాద్య నైపుణ్యమా?
లేక మురికి కాల్పులు, నీళ్ల విధానమా?
లేక కారుతున్న పైకప్పు కారణమా
చిరిగిన కిటికీ వలలోని తోపమా?
ఏమైనా ఇది శాపమే కాదా?

- 1986

THE EARTH REBORN

Old earth reborn:
Our union rethought
And we like the earth
Sprouting in blossoming greens
Happy in constant smiles   5
We keep in tune
Celebrating the joy of life
Healed from tortuous fires
Of the forest,
Where trees now regroup   10

It is the time of joyous reunion
Of man and Earth
A healed earth and a healed soul
Such a moment of bliss
That man has found   15
Much more meaning in life
Far in these uncertain jungles
That life happens in all forms
That life and bliss come
Undifferentiated to man and plant   20

45. పునర్జన్మించిన భూమి

మరల జన్మించింది భూమి;
మన కలయిక మరల ఆలోచించబడగా
మనం ఇష్టపడతాము నేల
ఆకుపచ్చగా మొలకలెత్తడం.
చక్కని చిరునవ్వులతో సంతోషంగా ఉండడం,
జీవన ఆనందాన్ని కాలంతో
సమాన స్వరాలతో గడపడం
అరణ్యపు కార్చిచ్చు మంటల నుంచి స్వస్థపడి
మరల చెట్లు గుంపుగా పెరిగే దృశ్యం.

మానవుడు భూమి పరస్పరం
ఆనందోత్సాహాలతో కలిసేప్పుడు
స్వస్థత చెందిన నేల, ఆత్మ
ఆనందపు క్షణాలలో ఉన్నప్పుడు
మానవుడికి కానవస్తుంది
జీవితంలో పరమార్థం మరింతగా.
ఈ అంతు తెలియని అడవులలో
జీవితానికి అనేక రూపాలు
అయితే మనిషికి, చెట్టుకు ఇవ్వబడింది
జీవం, ఆనందం ఒకే విధంగా,
ఏ తేడా లేకుండా!

MAYA ANGELOU

She Sparkles from inner glows
She Sneaks into the depths of time
She Sprouts from the crux of knowledge
And brings to light the magic of music,
The purity of poetry, the worthiness of words.   5
She pours the beauty of language, the thrill of rhythm;
She delves into the soul of time
And conjures word order of timeless worth,
Sparkles and pours forth herself
To tell the secret of thoughts and hopes   10
Glittering with poetical effusions,
Breaking rocks into new realms of thoughts.
She conjures rhapsodies to build mansions in minds
To fire the spirits of men to conquer their woes
And rise to gain and rise to fame.   15

MAYA AGELOU, Mayor of rhythm –
Chanting in verse, of rhythmic prose and poetry;
She resides in the heart of the ancestral domicile
Where like a troubadour, she pours out herself,
Transcending all barriers of deprivation.   20
She speaks the words radiating from the ancestors
Who dwelleth in the unknown.
She is a prophet of the generation;
Walking into the depths of time to mould love
From past agonies of hate and cheat;   25
Chanting the weaver's tune; Kro, Kro, hein;
Kro,hein, Kro, hein,Kro, Kro,
Kro, heein the ancestral weaver's tune
Untouched by long journeys of time adversities.
She builds in us trust and hope   30
And leaves us at the discovery of self-knowledge.

*Dedicated to Maya Angelou on her sparkling Poetry
Performance in Ghana, 1999.*

46. మాయా ఏంజిలూ

అంతర్గత కాంతితో మెరుస్తుందామె
కాలపు లోతుల్లోకి తొంగిచూస్తుందామె
జ్ఞానపు శిఖరం నుంచి మొలకెత్తుతుందామె
సంగీతపు ఇంద్రజాలాన్ని వెలుగుకు తెచ్చినదామె
కవిత్వపు స్వచ్ఛత, పదాల విలువ తెలిసినదామె.
భాషా సౌందర్యాన్ని, లయామాధుర్యాన్ని ఎరిగినదామె.
కాలపు ఆత్మలో నివసిస్తుందామె.
శాశ్వత పదాల క్రమపద్ధతి తెలిసినదామె
ఆలోచనలు, ఆశల రహస్యాలను తనలో నింపుకున్నదామె
కవిత్వపు పొంగులతో కమనీయంగా రచించినదామె.
శీలలను పగలగొట్టి నూతన ఆలోచనా రాజ్యాన్ని నిర్మించినదామె
మనసులో కవిత్వపు భావాలతో భవనాలను సృష్టించినదామె
మనుషులు కష్టాలను అధిగమించేందుకు ఆత్మలను జ్వలింపజేసినదామె.
విజయులై, కీర్తి గడించేందుకు దారి చూపినదామె.

మాయా ఏంజిలూ- శృతిలయాన్విత కవిత్వపు రాణీ!
పూర్వీకుల రాజ్యపు హృదయంలో నివసిస్తావు నీవు.
సంచార గాయకుడిలా నిన్ను నీలో వర్షిస్తావు
అన్ని అడ్డుగోడలనూ దాటి ఉన్నతస్థానాన్ని చేరతావు
నీవు మాట్లాడేది మన పూర్వీకుల భాష
నీవు ఈతరపు ప్రవక్తవు
కాలపు లోతుల్లోకి పోయి ప్రేమను నిర్మిస్తావు.
ద్వేషం, మోసపు పాత బాధల నుంచి ప్రేమను నిర్మిస్తావు.
నేతగాడి స్వరాన్ని ప్రకటిస్తూ; క్రొ క్రొ హీన్,
క్రొ హీన్! క్రొహీన్, క్రొహీన్, క్రొ, క్రొ
క్రొ హీన్ ఇలా నేతకార్మికుడి స్వరంలా.
కాలపు అడ్డంకులను లెక్కచేయకుండా,
మాలో విశ్వాసాన్ని, ఆశను పెంచి
ఆత్మజ్ఞానాన్ని కనుగొన్నచోట వదిలి వెళ్తావు.

(మాయా ఏంజిలూ- మెరుపు కవిత్వం- Spoken Poetry Performance
in Ghana, 1999 సందర్భంగా, ఆమెకు అంకితం.

THE UNEARTHLY MEN

The unearthly men
Are never at ease on earth
They are fluid
And build their hopes
On mystery signs 5
Of the extraterrestrial
Whence unseen cords
Link earthly life.

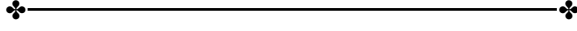
They keep bewailing their lot
That they are soiled 10
In earthly sins

From the unknown pure
Where they first emerged
They take refuge in secret cults
That keep beckoning them 15
To their master spirit.

The Heaven's Gate men
Are unearthly men
They climb into
The spirit world 20
Discarding their physical selves
In mass suicide options
To join Mystery flying objects
Into the higher plains of life.

They may have been 25
Inside the spirit world now
On board the vessel

47. ఈ భూమికి సంబంధించిన వాళ్లు

అతిలోకవాసులు వీళ్లు
ఈ భూమిపై హాయిగా ఉండలేరు.
ద్రవంలా ఉండి ఆశల్ని నిర్మించుకుంటారు
మార్మిక సంజ్ఞలతో, తమలోకంతో
భూమిపైన జీవరాశులతో
కనిపించని బంధాల ద్వారా సంపర్కం ఏర్పర్చుకుంటారు.

వాళ్లు ఎంతగానో దుఃఖిస్తుంటారు
భూలోకపు పాపాలతో కలుషితమైనందుకు

స్వచ్ఛమైన లోకం నుంచీ
ఇక్కడకు వచ్చి రహస్య గుంపుల్లో దాక్కుని
తమ ప్రభువు కోసం
నిరంతరం ప్రార్థిస్తుంటారు.

స్వర్గలోకపు వాకిలి రక్షకులు
అతిలోక వాసులు, ఆత్మల లోకంలోకి
వెళ్లగలరు వాళ్లు భౌతిక దేహాన్ని వీడి.
సామూహిక ఆత్మహత్యలతో ఎగిరే పళ్లెలు ఎక్కి
జీవితపు ఉన్నత లోకాలకు వెళ్తారు

ఇప్పుడు బహుశా ఆత్మల లోకంలో ఉండి
నౌకలో ఆత్మలను ఎక్కించుకుని అంతిమ గమ్యానికి తీసుకువెళ్తారు
స్వచ్ఛమైన బాహ్యజీవితంలోకి.

ఈ భూమిపై మరణించి
అతిలోక వాహనాల్ని అధిరోహిస్తారు.
మనుషులు వాటిని ఆత్మహత్యలంటారు

Flying them to the final destination
Of purity and of external life.

They die on earth   30
To gain entrance into the unearthly craft.
Men call that suicidal
They call it “casting off the earthly body”
To brave the journey into the pure.

So the thirty-nine inmates   35
Of the Heaven’s Gate cult
Keep roaming the spirit world
Through death options
Where true life exists.

They said the craft they died to board   40
Was trailing a comet with its glorious light
On route to heaven;
But defiant scientists
Point at a reflection of a giant star
With Comet Hale Bopp   45
Never a space craft
Of any higher order civilisation.

But the Heaven’s Gates men are gone
Swimming through space in spirit
To board the space craft   50
Sent by the Master Spirit to them.
They are the choice of the generation,
The people of God,
Sacrificing their souls to redeem themselves
From the lost world of God.

*The Millenarian cult members in San Diego, USA who
committed suicide in March 1997 in order to link up with
a space craft supposed to have been sent by God. There
were 39 men and women in all and all belonged to the cult
called Heaven’s Gate.*

‘భూనిర్మిత దేహాన్ని వర్జించడం’ -అంటారు వాళ్లు.
దేహాన్ని విడిచి స్వచ్ఛతాలోకంలోకి వెళ్లిపోతారు.

స్వర్గలోకపు ముప్పైతొమ్మిది మంది
వాకిలి రక్షకుల కూటమి వాళ్లు మరణం ద్వారా
ఆత్మలలోకంలో సంచరిస్తూ
అసలైన జీవితాన్ని వెదుకుతారు

వాళ్లెక్కిన వాహనం అనుసరిస్తుందట
తోకచుక్కను ప్రకాశవంతమైన వెలుగుతో
స్వర్గానికి వెళ్లే దారిలో.
శాస్త్రజ్ఞులు హాలెబాప్ తోకచుక్క వేపు
వేలు చూపిస్తారు, ఓ గొప్ప నక్షత్రపు వెలుగులో
ఉన్నత నాగరికత పరిధివిల్లాడాన్ని
అంతరిక్ష నౌక అనడాన్ని వాళ్లు తిరస్కరిస్తారు.

స్వర్గలోకపు వాకిలి రక్షకుల గుంపు వెళ్లిపోయింది.
ఆకాశంలో ఈదుతూ అంతరిక్షనౌకలోకి.
ప్రభువు తమకై పంపిన వాహనంలో.
వాళ్లు ఎన్నిక చేయబడినవాళ్లు.
దేవుని ప్రజలు, ఆత్మార్పణ చేసుకున్నారు
కోల్పోయిన దైవ సామ్రాజ్యంలోకి మరల వెళ్లడానికి.

(The Millenarian Cult Members in San Diego, USA మార్చి 1997లో
మూకుమ్మడి ఆత్మహత్యకు పాల్పడినారు. దేవుడు పంపిన అంతరిక్ష నౌకను ఎక్కాలన్న
అభిప్రాయంతో. 39 మంది స్త్రీ పురుషులు Heaven's gate సంస్థలో సభ్యులు)

CLIMBING WITH TEARS AND HOPE

Climbing in tears, the determined lot
Hands old from climbing coarse surfaces
Legs bold in attempting the impossible
With tears of pain and hope of success.

What has the judging spirit spelt out   5
In stock for the cold heavy hearts
Bowing and stooping low to distress?
It was a journey deep in grief but rich in hope!

The earth shall always quench its taste
With these loathly tears from which, loathing, I shrink. 10
With me, the more the brood over life's defeat,
The more life is a pain, a heart tormenting twig.

So soothe the pain that makes me a temple,
And fill this vessel of pain with brave hopes
That we are coursing through this life   15
Knowing that tomorrow shall be full of joy.

These odd days!
I look back to see the past, the past,
Foggy and least inspiring
But the morrow condensed in eventful bliss.   20

Once on my tortuous climbing journey
I was a butterfly flying among the best flowers;
Swimming in the cold sweet air
And sapping sweet nectar for joy. 25

Sweet memoir: It does no good!

48. ఆశలు, కన్నీళ్లతో అధిరోహణం

కన్నీళ్లతో అధిరోహణం, పట్టుదలగలవాళ్లు
గరుకు కొండలైక్కి చేతులు బొబ్బలెక్కినవాళ్లు
అసాధ్యాల్ని సుసాధ్యం చేసిన పాదాలున్నవాళ్లు
బాధల కన్నీళ్లు, విజయాల ఆశ కలిగినవాళ్లు

ఏం నిర్ణయించింది న్యాయమూర్తి ఆత్మ
శీతలమై బరువైన హృదయాల గురించి
కష్టాలలో కృంగి దిగజారే వాళ్ల గురించి?
విచారంలో లోతుకు ప్రయాణమైనా ఆశతో వెళ్లాలని!

నేల తన దాహాన్ని తాను తీర్చుకుంటుంది
అసహ్యించుకునే కన్నీళ్లతోనైనా
జీవితపు ఓటమి గురించి ఆలోచిస్తూ
బాధలో జీవితమున్నపుడు, హృదయం సలుపుతుంది

బాధను ఉపశమింప చేసేందుకు నన్ను గుడిని చేయి
బాధతో నిండిన ఈ పాత్రలో ఆశల్ని నింపు
జీవితంలో ప్రయాణం చేసేప్పుడు
రేపు ఆనందంతో నిండి ఉందని తెలియజెప్పు -

ఈ ఇబ్బందికరమైన దినాలలో
నేను వెనక్కి తిరిగి చూస్తాను గతంలోకి
మసకగా ఉండి, ఉత్తేజకరంగా ఉండవవి
కాని రేపు ఆనందాన్నిస్తాయని చెబుతాయవి.

ఒకప్పుడు ఆ దుస్తర ప్రయాసా ప్రయాణంలో
అనేక పూలమధ్య తిరుగుతున్న సీతాకోక చిలుకను నేను.
శీతల వాయువీచికల మధ్య ఈదుతూ

We climb looking into the future
Seeking to change the tearful gloom
Of dying souls in the midst of plenty
As I climb with hope smiling through tears 30

Be happy and stay hopeful
For when my firefly lights the path
With its eternal light
Our journeys will be smoother
And through these old odds 35
I shall build mansions in your mind
And you will find in yourself
Abundant glory in your honest labour

1987

ఆనందపు మకరందాన్ని సేవిస్తున్నవాడిని.
ఈ తీపి జ్ఞాపకాలు, ఏ మంచినీ కలిగించవు.

భవిష్యత్తులోకి చూస్తూ కొండను అధిరోహిస్తాం
కన్నీళ్ల చీకటిని తొలగించేందుకు మార్పును కోరతాం
అన్ని ఉన్నా లేమిలో మరణించే ఆత్మలకై ప్రార్థిస్తాం
కన్నీళ్లగుండా చిరునవ్వులు నవ్వుతూ ఆశతో పైకెక్కుతాం.

హాయిగా ఉండి, ఆశతో జీవించు,
మిణుగురు పురుగు దారి చూపించినా!
శాశ్వత కాంతిలో
మన ప్రయాణం సాఫీగా సాగుతుంది
ఇన్ని అడ్డంకుల్ని దాటినాక
నీ మనసులో నిర్మిస్తాను మహాసౌధాన్ని
అప్పుడు నీలో నీవు కనుగొంటావు
అనంతమైన కీర్తిని నిజాయితీ గల శ్రమలో!

- 1987

RESURRECTION

(A Sonnet)

Though not certain of all my life to come;
Though not certain of what comes next in life;
Though not still certain of what I am, yet
I am certain of one thing to come – Death.
I crave to climb the perfection ladder   5
I crave to attain perfection to write.
And if this be not attained while I live,
And that which I am certain of happens,
Then I know my next abode; the graveyard –
And far deep will it be hidden away,   10
And while far away from my old dwelling,
I would shout loud and long and spring hard out,
And unto earth will I come back mightier;
Writing in haste what should have been written.

1984 (whilst in secondary school)

49. పునరుజ్జీవనం

ఈ జీవితం ఏమాతనూ ఖచ్చితంగా తెలీదు
రాబోయే జీవితం ఎలా ఉంటుందో అసలు తెలీదు
నేనెవరో నాకు సరిగా తెలియదు
కాని నాకు తెలుసు ఒక్క విషయం, అది మృత్యువు.

పరిపూర్ణతా నిచ్చిననెక్కడానికి ఇష్టపడతాను నేను.
పరిపక్వత చెందిన రాతలకై తపిస్తాను నేను.
నేను జీవించి ఉన్నపుడు సాధ్యం కాకపోయినా,
అలా జరుగుతుందని నమ్ముతాను నేను.

నాకు తెలుసు నా తరువాతి గృహం, స్మశానమని.
ఎంతో లోతుగా దాగి ఉన్నదని
నా పాత ఇంటికి సుదూరంగా ఉన్నదని
గొంతెత్తి అరుస్తాను, దానిలోంచి బయట పడేందుకని!

బయటకు వస్తాను మరింత శక్తివంతంగా
ఎప్పుడో వ్రాయాల్సింది, ఇప్పుడు వ్రాస్తున్నాను త్వరత్వరగా.

(1984- సెకండరీ స్కూలులో ఉన్నపుడు వ్రాసినది)

SONNET TO THE DEAD LIVING

The dead living, you know well what you are:
One leg in the living world, the wise world,
Peopled with children who know everything;
Another in the world peopled with dead souls
Caught in the old intervening slumber.   5
Beyond your nose you conceive nothing bright
That would spur you on for a happier life;
But keep brooding over useless bygones
To break your swollen heart with more distress.
Oh, you dead living, I grieve for your lot.   10
Ought you not know that hopes outlive the man;
That a striving for the future builds life.
You are dead living, man, when you slumber
To the thought of the future; Wake up now!

1984

50. మృత జీవనులు

మృతజీవనులారా! మాకు తెలుసు మీరెక్కడున్నారు,
ఒక కాలు జీవ ప్రపంచంలో, తెలివిగల ప్రపంచంలో
అన్నీ తెలిసిన పిల్లలున్న ఈలోకంలో
మరో కాలు మృతాత్మలున్న ఆవలి ప్రపంచంలో

మధ్యలో కాసంత నిద్రలో చిక్కుకుని
ముక్కును దాటి ఏమీ తెలియని చోటున
సంతోషకరమైన జీవితం కోసం తపన
జరిగిపోయిన వాటికై గొప్ప ఆలాపన

అవి హృదయాన్ని ముంచుతాయి మరింత నిరాశలో
ఓహో, మృతజీవనులారా! మీ గురించి దుఃఖిస్తాను నేను
మీరు తెలుసుకోవాలి ఆశలు బతుకుతాయని మనుషులకన్నా ఎక్కువకాలం
భవిష్యత్తు కోసం కష్టపడితే జీవితం నిర్మితమవుతుందని.

మృతజీవనులు మీరు నిద్రపోతే
భవిష్యత్తు గురించిన ఆలోచనలో! మేలుకోండి ఇప్పుడు!

- 1984

PASSIONS ROCK ME

Gracious passionate desires
Are shaping me foul and ill
From the worlds of fine souls
To which rest my heart and soul.

Through the corridors of passions 5
I drank of the bitterness of self-reproach
Where I no longer see myself
In the vessel I know so well.

Passionate instincts rock me cold
Rip me out of myself 10
To the bitter edge of shame
Where I squirm before the world

Moments of harmony exist though,
Between myself and my world,
When my within and my without 15
Shape me to taste a drop of divinity.

Yes, passions and lust rock me cold
To begrudge my chastity
But constancy keeps me clear
From the yawning jaws of shame 20

1996

51. ఉద్వేగాలు ఉత్తేజపరుస్తాయి నన్ను

దయాపూరితమైన ఉద్వేగపు కోరికలు
నన్ను రోగగ్రస్తుడిని చేసినాయి
చక్కని ఆత్మలున్న ప్రపంచం నుంచి
నా ఆత్మ, హృదయం విశ్రాంతి తీసుకున్నచోటుకు

ఉద్వేగాల ఆవరణలలో
నేను సేవించాను స్వయం విమర్శా చేదును.
అక్కడ నన్ను నేను చూసుకోలేను
నాకు బాగా తెలిసిన పాత్రలో.

ఉద్వేగపు సహజాతాలు నన్ను శీతలం చేసాయి,
నన్ను నానుంచి పెకలించి వేస్తాయి
అవమానపు తీవ్రమైన అంచుకు
అక్కడ ప్రపంచం ముందు గిలగిలలాడతాను నేను.

అప్పుడప్పుడు సామరస్యపు క్షణాలు
నాకూ నా ప్రపంచానికీ మధ్య
నా లోపల, నా వెలుపల నన్ను మలుస్తాయి
దివ్యత్వపు బిందువును రుచి చూపి.

అవును, ఉద్వేగాలు నన్ను ఊపుతాయి శీతలంగా
నా పవిత్రతనవి వ్యతిరేకిస్తాయి
కాని, నా పట్టుదల నన్ను వాటి నుంచి కాపాడుతుంది
అవమానపు అవలించే కోరల నుంచి రక్షిస్తుంది.

- 1996

IGNORANCE THE BARRIER

If unity can't break our boundaries,
If knowing ourselves can't bridge our differences,
We can unite at heart and soul,
Though we may sit at the two ends of the globe,
Imitating some alien tongues,   5
Locked in the depths of ignorance of self-liberation

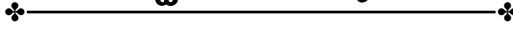
Ignorance is the barrier,
Ignorance our education –
Into which we plunge headlong,
Washing away our imaginings   10
Knowing not where we head for.

We do not understand!
It is all ignorance.

We must learn the truth
About who we are   15
When the story is told it must be to say:
We fail because we are ignorant.

1985

52. అడ్డుగోడను విస్మరించు!

ఐకమత్యం మన సరిహద్దుల్ని చెరపకపోతే
ఆత్మజ్ఞానం మన విభేదాలకు వంతెన కట్టలేకపోతే
హృదయం ఆత్మలను కలిపే ప్రయత్నం చేయాలి
గోళానికి మనం చెరోవేపు ఉన్నా,
అన్యలోక భాషలను అనుకరిస్తున్నా,
ఆత్మవిముక్తి అజ్ఞానపు లోతుల్లో పడి ఉన్నా!

అజ్ఞానమే అడ్డంకి
అజ్ఞానమే మన చదువు
దానిలోకి పడినాము తలమునకలుగా
మన ఊహలను కడిగివేస్తూ
ఎటువెళ్తున్నామో తెలియకుండా.

మనమర్థం చేసుకోవడం లేదు
ఇదంతా అజ్ఞానమే కదా.

మనం తెలుసుకోవాలి సత్యం
మనంతెలుసుకోవాలి మనమెవరమో
మన కథ చెప్పేప్పుడు మనం అనాలి
‘మనం ఓడిపోయాం ఎందుకంటే మన అజ్ఞానం వలన!’

- 1985

Dr. LANKA SIVA RAMA PRASAD

M.B.B.S; M.S. GENERAL SURGERY

M.Ch. CARDIOTHORACIC SURGERY

Fellow in VASCULAR SURGERY

Post graduate Diplomate in Human Rights

Post graduate Diplomate in Television Production

Cell animation Specialist- Heart Animation Academy

Computer Animation Specialist- Pentafour- Chennai

Web Engineer and Web Designer- Web City- Hyderabad

Fellow of Indo- Asian Poetry Society

Founder of Writer's Corner / Srijana Lokam

Columnist - Andhra Jyothi (Nivedana)

Founder of Waves (Warangal Aids Voluntary Educational Society)

I. Poetry (Telugu)

1. Alchemy
2. Vaana Mabbula Kanthi Khadgam
3. Tea Kappulo Toofan
4. Tangeti Junnu
5. Karakatakam (Cancer)
6. Oka Sarassu – Aneka Hamsalu (Psychiatry)
7. Marana Saasanam
8. Sri Lalitha Sahasranama Stotram
9. Kuyyo – Morro Satakam
10. Bhairava Satakam

II. Poetry (English)

11. Shades
12. The Twilight Zone
13. My Poem is My Birth Certificate
14. The Pendulum Clock, The Gramophone,
The Typewriter and The Pen
15. The Vigilance Whistle!
16. How to Cook a Delicious Poem
17. Windows and Apples
18. The Guerdon of Poesy
19. The Haste Land
20. Bees Need No Invitation When Flowers Bloom...
21. The Poet that launched a thousand poems
22. Walking with My Moon
23. Reflections

III. Stories, Novels, Essays... (Telugu)

24. Katti Anchupai (Noir Stories)
25. Chupke – Chupke (Woman diseases)
26. Akshararchana
27. Deepa Nirvana Gandham (Death)
28. Swapna Sastram (Dreams-1)
29. Kalalu-Peeda Kalalu (Dreams-2)
30. Satyanveshanalo (Novel)
31. Sankya Sastram (Numerology)
32. Dr. Jayadev Cartoons (Cartoons)
33. Kathalu – kavitalu
34. Genome (Biotechnology Novel)

IV Stories, Novels, Essays (English)

35. In Search of Truth (Novel)
36. How to be happy (Philosophy)
37. Bouquet of Telugu Songs and Poems

V Translations (English to Telugu)

38. Iliad (Homer)
39. Odyssey (Homer)
40. Epic Cycle (Homer)
41. Three Greek Tragedies
42. The Poems of Sappho
43. Aeneid (Virgil)
44. Pilgrim's Progress (John Bunyan)
45. Paradise Lost (John Milton)
46. Paradise Regained (John Milton)
47. Divine Comedy (Dante)
48. Faust (Goethe)
49. World Famous Stories
50. Namdeo Dhasal Poetry
51. William Blake Poetry
52. Emily Dickinson Poetry – Part I
53. Emily Dickinson Poetry – Part II
54. Emily Dickinson Poetry – Part III
55. Emily Dickinson Poetry – Part IV
56. Emily Dickinson Poetry – Part V
57. Russian Poetry
58. Jalapatam (Eighteen English Poets)

59. Dabbu Manishi (Money Poetry)
60. Santi Yuddham (War-Peace)
61. Christu Adbhuta Geethalu
62. The Path of Christ
63. Silappadikaram
64. Manimekhala
65. Sangam Poetry
66. Conference of Birds (Attar)
67. Masnavi - Part 1
68. Masnavi - Part 2
69. Masnavi - Part 3
70. Masnavi - Part 4
71. Masnavi - Part 5
72. Masnavi - Part 6
73. Madhusala (Edward Fitzgerald)
74. Sougandhika (Master Poems in English-1)
75. Toorpu Padamara (Master Poems in English-2)
76. Prema Kurisina Velalo... (Master Poems in English-3)
77. Vallu Mugguru (Master Poems in English-4)
78. Alanati Kothagali (Master Poems in English-5)
79. Manchu Toofan (Master Poems in English-6)
80. Endaa – Vaana (Master Poems in English-7)
81. Pillanagrove Pipupu (Master Poems in English-8)
82. Naalugu Dikkulu (Master Poems in English-9)
83. Allanta Doorana Aa Paata Vinavacche (Master Poems in English-10)
84. Divya Vastrala Kosam (Master Poems in English-11)
85. Oka Madhusala (Master Poems in English-12)
86. The Axion Esti (Odysseus Elytis)
87. Love & Death (Frederico Garcia Lorca)
88. Ten Thousand Lines (Edwin Cordevilla)
89. Century of Love (Roula Pollard)
90. Pablo Neruda Poetry
91. Mexican Poetry
92. Inanna (Queen of Heaven and Earth)
93. Sataroopa (A.K. Khanna)
94. Aamani (Master Poems in English-13)
95. Kotha Deepalu (Master Poems in English-14)

VI Translations (From Telugu, Hindi to English)

96. Bhagavatam (Potana)
97. Soundarya Lahari (Sankaracharya)

98. Modern Bhagavadgita
99. Samparayam (Suprasanna)
100. The Tree of Fire (Anumandla Bhoomaiah)
101. The Poems of Kuppam (Seeta Ram)
102. We Need a Language (T.W. Sudhakar)
103. The Broken Grammer (T.W. Sudhakar)
104. The Voice of Telangana (Madiraju Ranga Rao)
105. Fire and Ice (Rama Chandramouli)
106. The Tears of Bliss
107. This is no Streaking (Stories – K.K. Menon)
108. The Pool of Blood (Novel – Ampasayya Naveen)
109. Madhusala (Harivamsa Roy Bacchan)

New ones- to be released

110. Journey to Manasa Sarovar (English poetry)
111. Inanna (The queen of Earth and Heavens)
112. Smooth Hands- Sosonjan A. Khan- (Bilingual)
113. Dancing Winds- Maria Miraglia (Bilingual)
114. Moments- Alicja Kubreska (Bilingual)
115. Tayouan Pai Pai- Yaw-Chin Fang(Bilingual)
116. The World of Extinct Lamps- Izabela Zubko (Tri lingual)
117. Pearls of Wisdom- Pramila Khadun- (Bilingual)
118. The Wind my lover- Ade C. Manila-(Bilingual)
119. The Mystic Mariner- Madan Gandhi (Bilingual)
120. The Casket of Vermilion (English Poetry)
121. The Collected poems of Dr. LSR Prasad and many more...

RASHID PELPUO THE TRUE MEANING OF LIFE జీవితానికి అసత్య అర్థం

Rashid Pelpuo hails from Wa in the Upper West Region of Ghana. He started his education in Wa Experimental Primary School and proceeded to Wa Secondary School in 1978. He developed his sense of poetry during his secondary education while studying English Literature. He was a lead-ing contributor in poetry for his school Magazine, the Phoebus, and has since kept faith in communicating his thoughts through his poems. He has a Bachelor of Education (Psychology) from the University of Cape Coast and a Masters and PhD from the University of Ghana.

He is presently the Member of Parliament for the Wa Central constituency and a former Minister of State in Ghana. He worked for several years in the Public Service before becoming a private development consultant. If there are any two things he has unsatisfying curiosity about, they are politics and the academia. Politics because it is about people and their never satisfying needs and the academia because it is about the endless search for knowledge about life.

The thematic areas in this compilation include hope, despair and love. His political theme depicts his worry about Africa's underdevelopment, his desire for freedom for all and his determination to see a new and better political governance in his country Ghana.

He is a recipient of **Penfas; B Life Achievement Award in Poetry, 2017** and a **Gold Medal (or Culture Award from the World Union of Poets 2017, Italy)**. **Golden Pen-2018, Writers Corner International, India.**

Dr. Lanka Siva Rama Prasad
డాక్టర్ లంకా శివరామప్రసాద్